

כִּי בָאֵשׁ הֵי־צִתָּהּ

וּבָאֵשׁ אֶת עֵדֶיךָ לַבְּנֵיךָ

ירושלמי ברכות לד.

וְאִין אֵשׁ אֵלָא תוֹרָה

כל הזכויות על התמונה שמורות לציירת עליזה דיין

לזכות כל ישראל, ולאקמא שכינתא מעפרא
לרפואת משה צבי בן חנה פייגא
בתוך כל שאר חולי עמו ישראל
ולהבדיל בין החיים למתים

לעילוי נשמת

משה בן יעקב צבי	קלונימוס קלמן בן משה אהרון
גולדא בת מרדכי	חנה פייגא בת צבי הירש
	שייעה בן צבי הרש

תוכן

4.....	דברים המותרים ללימוד ב-ט' באב.....
5.....	גיטין נה' עמ' ב - נח' עמ' א
11.....	סוטה מט' עמ' א - עמ' ב
13.....	בבא בתרא ס' עמ' ב
14.....	סנהדרין צו' עמ' ב
15.....	סנהדרין קד' עמ' א - קה' עמ' א
18.....	תענית כט' עמ' א - ל' עמ' ב
22.....	תענית (ירושלמי) פרק ד' משניות ה', ו'.....
50.....	מועד קטן פרק 'אלו מגלחין' יג' עמ' ב - כט' עמ' א

הן בעוונותינו שולחה אימנו, וחרב בית מקדשנו

ואין לנו אלא להרבות בבכיה ובתיקון ביום הקשה והקדוש הזה, ולהרבות גם בלימוד התורה ובע"ה בזכות האש שבתורה הקדושה, יתערה עלינו בוראנו ברחמים גדולים, ישיב שכינתו למקומה, ויבנה לנו את בית הבחירה

ובשו"ע (סימן תקנ"ד), ביאר לנו מרן הדברים המותרים היום בלימוד, ויפורטו להלן.

ובקובץ זה, נתמקד בגמרות המותרות היום ללימוד.

ובבניין ירושליים ננוחם

דברים המותרים ללימוד ב-ט' באב

תנ"ך

- מגילת איכה
- ספר איוב (ויש שכתבו לא ללמוד פירוש ספר איוב)
- ירמיה - פרקים א-מד (ללא פרקים כד, כז, ל-לג) ויש לדלג על פסוקי הנחמה ופורענות הגויים (בין פרקים כה-מד, אין פסוקי נחמה).
- יחזקאל - פרקים א-כד (וכאמור יש לדלג על פסוקי נחמה ופורענות הגויים)

גמרא:

- מסכת 'מועד קטן' פרק ג' (יג': - כט').
- מסכת 'גיטין' – אגדות החורבן (נה:-נח).
- מסכת 'סנהדרין' – אגדות החורבן (צו:, קד.-קה).
- סוף מסכת 'תענית' (, כט.- ל:)
- ירושלמי סוף מסכת תענית (פרק ד' הלכות ה- ו)
- סוף מסכת סוטה (מט'. כמעט עד סוף המסכת)
- מסכת ב"ב (דף ס' סוף ע"ב)

מדרש:

- מדרשי איכה

הלכה:

- הלכות ימי בין המצרים ותשעה באב (שו"ע או"ח סימנים תקנ - תקסא),
- וכן את הלכות אבלות (שו"ע יו"ד סימנים שלד - תג).

יש שהתירו ללמוד ספרי מוסר, ואף שמובאים בהם פסוקים ודברי חז"ל, כיוון שמגמתם לעורר את האדם לתשובה על חטאיו, אין בכך שמחה רגילה שבלימוד תורה.

ויש שהתירו ללמוד אף על הצרות שארעו לאבותינו כגון פרעות ת"ח ות"ט, וספרים על השואה וכד'. אך אין לקרוא על דברים רעים שארעו לגויים, וכן על גבורות ישראל בתקופות אלו, מפני שיש בדבר שמחה.

את כל הנ"ל מותר ללמוד עם פירוש, אך לא בדרך של העמקה חידוש ופלפול.

כמו כן, אם מגיע לפסוקי נחמה או מדרשים משמחים, צריך לדלגם.

הניזקין פרק חמישי גיטין

נו

חיל לא. שביקש לך: חיל. איסור יסבוג לך דמי פלגא שפודתך: איכול קורנא. מלשיטת: קורנא. קרבן להקריב על גבי המזבח דקיימא לן איש לרבות את עובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כשראל (חולין דף יג:). בניי שפתים. שפה העליונה: לדידכו לא הוי מומא. להקריב לגבי כנמס דידכו אלא מחוסר אבר. דוקין טילים כמו הטוטס כדוק (יטע"ה מ): יאמרו המטיל מום בקדשים יורג. איסור קצורין שצביל שהטיל מום בקדשים ועבר על מום לא יסיר בו (ויקרא כג) נהרג: ענותנותו. סגולתו שסכל את זה ולא הרגו: שדא גירא למזרת. לקסוס קסס כשהיה תורה אור

עגלא תילתא. כמו ושלשים על כולו (שמות יד) וכמו עגלה משולשת ואיל משולש (בראשית טו) פי' בריא וטוב ויש מפרשים שליש לבטן ולא יתכן דאמרין בפרק ארבע מיתות (פסחין דף סה:) דהו מברו לכו עיגלא תילתא ולא כמו שמפרש שגל שלש דהא כסוף פרק רבי אליעזר דמילס (שבת דף קט.) אמר עבד לכו עגלא תילתא ביומא דשכנא פירוש יום שביעי ללידתו: פי'

אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך דמי פלגא דסעודתך אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך דמי כולה סעודתך א"ל לא נקטיה בידיה ואוקמיא ואפקיה אמר הואיל והו יתבי רבנן ולא מחו ביה ש"מ קא ניחא לכו איזיל איכול בהו קורנא בי מלכא אול אמר ליה לקיסר מרדו כך יהודאי א"ל מי יימר א"ל שדר להו קורנא חיות אי מקרבין ליה אול שדר בידיה עגלא תילתא בהדי דקאתי שדא ביה מומא *בניי שפתים ואמרי לה בדוקין *שבטין דוכתא דלדידן הוה מומא ולדידהו לאו מומא הוא סבור רבנן לקרוביה משום שלום מלכות אמר להו רבי זכריה בן אבוקולס יאמרו בעלי מומין קריבין לגבי מוכח סבור למיקטליה דלא ליזיל ולימא אמר להו רבי זכריה יאמרו מטיל מום בקדשים יורג אמר רבי יוחנן ענותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס החריבה את ביתו ושרפה את היכלו והגליתו מארצו שדר עליוהו לנירון קיסר כי קאתי שדא גירא למזרח אתא נפל בירושלים למערב אתא נפל בירושלים לארבע רוחות השמים אתא נפל בירושלים א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר ליה *ונתתי את נקמתי באדום ביד עמי ישראל וגו' אמר קורנא ברך דהו *בעי לחרובי ביתיה ובעי לכפורי דיה בהווא גברא ערק ואול ואיגיר ונפק מיניה ר"מ שדריה עליוהו לאספסינוס קיסר אתא צד עלה תלת שני הוה בה הגו תלתא עתידי נקדימון בן גוריון וכן כלכא שבוע וכן ציצית הכסת נקדימון בן גוריון שנקרה לו חמה בעבורו בן כלכא שבוע שכל הנכנס לכיתו כשהוא רעב ככלב יוצא כשהוא שבע בן ציצית הכסת שהיתה ציצתו נגרת על גבי *כסתות איכא דאמרי שהיתה כסתו מוטלת בין גדולי רומי חד אמר להו אנא זיינא להו בחיטי ושערי וחד אמר להו בדרמא ובדמלחא ומשחא וחד אמר להו בדציבי ושבתו רבנן לרציבי דרב חסדא כל *אקלידי הוה מסר לשמעיה בר מרציבי דאמר רב חסדא *אכלכא דחיטי בעי שיתין אכלבי רציבי הוה להו למיון עשרים וחד שתא הוה בהו הגו בריוני אמרו להו רבנן ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו אמרו להו רבנן לא מסתייעא מיכתא קמו קלטו להגו אמברי דחיטי ושערי והוה כפנא מרתא בת בייתוס עתירתא דירושלים הוה שדרתה לשלוחה ואמרה ליה זיל אייתי לי סמידא אדאול אידובן אתא אמר לה סמידא ליכא חוורתא איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאול אידובן אתא ואמר לה חוורתא ליכא גושקרא איכא א"ל זיל אייתי לי אדאול אידובן אתא ואמר לה גושקרא ליכא קימחא דשערי איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאול אידובן הוה שליפא מסאנא אמרה איפוק ואחוי אי משכנא מדי למיכל איתיב לה פרתא בכרעא ומתה קרי עלה רבן יוחנן בן זכאי *הרכה כך והענגה אשר לא נסתה כף רגלה איכא דאמרי גרוגרות דר' צדוק אכלה ואיתניסא ומתה דר' צדוק יתיב ארבעין שנין בתעניתא דלא ליחרב ירושלים כי הוה אכיל מדי הוה מיתחוי מאבראי וכי הוה בריא מיייתי ליה גרוגרות מייין מיהו ושדי להו כי הוה קא ניחא נפשה אפיקתה לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא אמרה האי למאי מיבעי לי והיינו דכתיב *כספם בחוצות ישריכו אבא סקרא ריש בריוני דירושלים בר אחתיה רבן יוחנן בן זכאי הוה שלח ליה תא בצינעא לגבאי אתא א"ל עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא א"ל מאי איעביד דאי אמינא להו מדי קטלו לי א"ל חוי לי תקנתא לדידי דאיפוק אפשר דהוי הצלה פורתא א"ל נקוט נפשך בקצירי וליתי כולי עלמא ולישיילו כך ואייתי מדי סריא ואגני גבך ולימרו דנח נפשך וליעיילו כך תלמידך ולא ליעול כך איניש אחרינא דלא לרגשן כך דקיל את דאינהו ידעי דחייא קליל ממיתא עביד הכי נכנס בו רבי אליעזר מצד אחד ורבי יהושע מצד אחר כי מטו לפיתחא בעו למדקריה אמר להו יאמרו רבן דקרו בעו למדחפיה אמר להו יאמרו רבן דחפו פתחו ליה בבא נפק כי מטא להתם אמר שלמא עלך מלכא שלמא עלך מלכא א"ל מיחייבת תרי קטלא חדא דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא ותו אי מלכא אנא עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי א"ל דקאמרת לאו מלכא אנא איברא

סמך לירושלים: ההוא ינוקא. הוה מגמגם בלישניה לא גרסיק: ציד עמי ישראל. על ידי עמי ישראל: ולכפורי ידיו. לקנח ידיו: נקדה. נקבה לשון מקדשין כהרים (פירושין דף נה.) נקדה לו חמה ארחה נשכיל במסכת תענית (דף כ:.) ליאתו. ליאת של טליתו: נגרת על גבי כרים וכסתות. אלא היה מהלך אלא על גבי מילת: ואיכא דאמרי. בן ליאת שמו ולמה נקרא שמו הכסת שהיתה כסתו כסא שלו מוטלת בין גדולי רומי כשהי' הולך ברומי להקביל פני קיסר: הוה להו. להך תלתא עתידי חיטי ושערי וחמרא ויבי למיון כל בני העיר עשרים וחד שתא: בריוני. אנשים ריקים ופוחים למלחמה: אמרו להו רבנן. להך בריוני: לא מסתייעא מילתא. לנח: קמו. בריוני: קלינהו להך למכרי. לאוירות התבואה ועליס כדי שילחמו: סמידא. סלת. חוורתא. פת נקיה: גושקרא. פת קיבר שאוידיר: פרתא. פרש של גללי כהמה: ומתה. מחמת איסטיטותה: גרוגרות. מאוחס שנשאר לרבי כדוק שמן את מימיה ומלחמה היא ואכלת לרעבונא ומרית החולי של רבי כדוק שכלם בגרוגרת טעמה ומתה כהסטיטו: הוה מתחוי. בגרונו: מאבראי. מחמת שהיה כחוש: כי הוה בריא. כשנמר תעניתו ורלס להכרות טליתו: הוה מיייתי ליה גרוגרות. תלנים יבשן מפני שלא היה יכול לבלוע דבר עבה והיה מולך את מימיו ומשליך בגרוגרות: אכלא פיקרא. כך שמו: שלח ליה. רבן יוחנן בן זכאי תא לגבאי כנענא: אמר ליה. רבן יוחנן בן זכאי: עד אימתי עבדיתו הכי. דלא שנקיתון לאשלומי: חוי לי תקנתא לדידי. שיתחוי לנחת מן העיר: נקוט נפשך בקצירי. החזק עמך כחולס הוליא קול שאתה חולס: לישילו כך. כמו שאתה נוקט: ואייתי מדי פריא. דר' מסריה נוסן נכילה: בעו. הכך בריוני: והסכב במטתך עמך שיאמרו מת הוא ומסריה ככר: וליעיילו כך תלמידך. יכנסו תחת רגלי מטתך לשאת ויהו אחריס לשאת דליטון ידעין דחייא קליל ממית: בעו. הכך בריוני: למדקריה. ברמחיס שמו מעריס הוה: אמר להו. אכלא סקרא: יאמרו. ברומיים עליס שאפילו רבן דקרו: למדחפיה. חולי ילעק: דלאו מלכא אנא. והתעללתי כי: איברא

פי' רש"י ונחמ"ס. דר' ספורי זכר

פי' רש"י ונחמ"ס. דר' ספורי זכר

פי' מסכתות פי' חיל

גלית הש"ס רש"י דר' גושקרא פת קיבר. פון שבת דף כ פירש רש"י דר' גושקרא:

הניזקין פרק חמישי גיטין

(לפי שבגלגל את ישראל)
שנחשלו ליונה קטנה זה
כחב בספר חסידים קי
(תתגלגל)
[בשיון שך נגד ד
לוחל בגימא קי
נכישוף]
פסגדון קד: פיש

הניזקין פרק חמישי גיטין

נז

רבות עירות היו בבר המלך והוא אינו מחזיק אפילו ששים רבוא קנים: **גמלא**. דיטריוס כלע"ז כמו גמול מסאני (פסחים דף ק"א): אין עורו מחזיק כשרו. מהופשט הוא כוזן ואין יכול לחזור ולכסותו ט: דשמיע ליה. מה מעשים הם לדיקים אם רשעים: **בלרוס** ו**לרופתו**. מחלוקה העיר: **שפטפט**. זלזל בלרו ולא חשבו אלף נחגבר עליו: **וחסר השער**. נתייקר התבואה: **לופן צילה**. שהוא דומה לשכבת זרע להוליד קול שגלו על אשתו: **פולד**. דיטריוס מתייבש ומגלד: שכבת זרע דומה מן האור. נכנס ונכלע כנגד ואינו מגלד: **תורניתא**. פ"ן: **גנלא**. חופה: קרני מלחמה. ראשי גייסות חוקעי קרן ומתאספים עליהם בני לבאס: **ושמא** תאמר קרובה היתה: **לס**: בקעת ידים. שם מקום: **ואחד דס**. מהרזי ביתר: **של**

במאי דפסיק אנפשיה כל יומא מכוש ליה לקיטמיה ודייני ליה וקלו ליה ומברדו אשב ימי אול אסקיה לבלעם בנגידא אמר ליה מאן חשיב בהווא עלמא א"ל ישראל מהו לאידבוקי בהו א"ל לא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים א"ל דיניה דהווא גברא במאי א"ל בשכבת זרע ורתחת*) אול אסקיה בנגידא לפושעי ישראל א"ל מאן חשיב בהווא עלמא א"ל ישראל מהו לאידבוקי בהו א"ל טובתם דרוש רעתם לא תדרוש כל הנוגע בהן כאילו נוגע בבבת עינו א"ל דיניה דהווא גברא (במאי א"ל בצוואה**

במאי דפסיק אנפשיה. מיקלי וכדורי קיטמא: **בשכבת זרע ורתחת**. מדה כנגד מדה שבעל התחיל הטם לזנות אל כנות מואכ: **דאמר מר**. בעירובין (דף כ"א): וילף לה מולגה הכהן יגיעת כשר המלעג הכהן נידון ביגיעת כשר וקרא בדברי סופרים כתיב ויתר מהמה בני הזכר בדברי סופרים יתר מדברי תורה אור: **תורה**: נביאי האומות עובדי ע"ז. כלעם שהשכינה נגלה עליו והרשיע לדבר: **טור מלכא**. מדינה ששמה הר המלך: **נפלו**. בני המדינה היסודים עליהם דרומא ומתנוכו: **גונדל**. גדוד: **הוס כהו**. ניהודים: **אידוקור**. לשמח: **עד דלתחזי**. לבני החיל: **כליונא דגושפנקא**. מי שהיה לו לורה נטבעתו היה מכירה רחוק מיל מן העיר למרחק הסגרות: **שחליים** מין מאכל הוא במסכת ע"ז (דף כ"ט *): **ההוא אתרל**. הר המלך: **משקריהו**. דאמריהו ששים

חפרונות הש"ס (הכנסת המסורת) שם לפרשני ישראל. ס"א ליש"ז: [וכן ברס"ה מ:]

רותחת דאמר מר * כל המלעג על דברי חכמים נידון בצוואה ורתחת תא חוי מה בין פושעי ישראל לבניאי אומות העולם עובדי ע"ז תניא אמר רבי אלעזר בא וראה כמה גדולה כחה של בושא שהרי סייע הקב"ה את בר קמצא והחריב את ביתו ושרף את היכלו: **אתרנגולא** ו**אתרנגולתא** חריב טור מלכא דהו נהגי כי הו מפקי חתנא וכלתא מפקי קמייהו תרנגולא ותרנגולתא כלומר פרו ורכו כתרנגולים יומא חד הוה קא חליף גונדא דרומא שקליהו מיניהו נפלו עלייהו מתנוהו אתו אמרו ליה לקיסר מרדו כך יהודאי אתא עלייהו הוה בהו ההוא בר דרומא דהוה קפיץ מילא וקטיל בהו שקליה קיסר לתאניה ואותביה אארעא אמר ריבוניה דעלמא כוליה אי ניתא לך לא תמסריה להווא גברא לדידיה ולמלכותיה בידה דחד גברא אבשליה פומיה לבר דרומא ואמר * **הלא אתה אלהים ונתתנו ולא תצא אלהים בצבאותינו דוד גמי אמר הכי דוד אתמוהי קא מתמה על לבית הכסא אתא דרקונא שמטיה לכרכשיה ונח נפשיה אמר הואיל ואיתרחיש לי ניסא הא וימנא אישבקינהו שבקינהו ואול אידוקור ואכלו ושתו ואדליקו שרגי עד דאיתחזי כליונא דגושפנקא ברחוק מילא אמר מיחרא קא חרו בי יהודאי הדר אתא עלייהו א"ר אסי תלת מאה אלפי שליפי סיפא עיילו לטור מלכא וקטלו בה תלתא יומי ותלתא לילווא ובהך גיסא הלולי ותנני ולא הו ידעי הני בהני * כלע ה' ולא חמל את כל נאות יעקב כי אתא רבין אמר רבי יוחנן אלו ששים רבוא עיירות שהיו לו לינאי המלך בחר המלך דאמר רב יהודה אמר רב אסי ששים רבוא עיירות היו לו לינאי המלך בחר המלך וכל אחת ואחת היו בה כיוצא מצרים חוץ משלש שהיו בהן כפלים כיוצא מצרים אלו הן כפר ביש כפר שיחליים כפר דכריא כפר ביש דלא יהבי ביתא לאושפיאז כפר שיחליים שהיתה פרנסתן מן שחליים כפר דכריא אמר רבי יוחנן שהיו נשותיהן וילדות זכרים תחלה וילדות נקבה באחרונה ופוסקות אמר עולא לדידי חוי לי ההוא אתרא ואפילו שיתין ריבואתא קני לא מחזיק אמר ליה ההוא צדוקי לרבי חנינא שקורי משקריהו אמר ליה * **ארץ צבי כתיב בה מה צבי זה אין עורו מחזיק את בשרו אף ארץ ישראל בזמן שיושבין עליה רוחא ובזמן שאין יושבין עליה גמרא רב מניומי בר חלקיה ורב חלקיה בר טוביה ורב הונא בר חייא הו יתבי גבי הדדי אמרי אי איכא דשמיע ליה מילתא מכפר סכניא של מצרים לימא פתח חד מיניהו ואמר מעשה באורס ואורוסו שנשבו לכין העובדי כוכבים והשיאום זה לזה אמרה לו בבקשה ממך אל תגע בי שאין לי כתובה ממך ולא נגע בה עד יום מותו וכשמת אמרה להן סיפרו לזה שפמפט ביצרו יותר מיוסף דאילו ביוסף לא הוה אלא חדא שעתא והאי כל יומא ויומא ואילו יוסף לאו בחדא מטה והאי בחדא מטה ואילו יוסף לאו אשתו והא אשתו פתח איך ואמר מעשה ועמדו ארבעים מדינות בדינר נחסר השער מדיא אחת וברקו ומצאו אב וכנו שכאו על נערה מאורסה ביום הכפורים והביאום לבית דין וסקלום וחזר השער למקומו פתח איך ואמר מעשה בארס אחד שנתן עניו באשתו לגרשה והיתה כתובתה מרובה מה עשה הלך וזימן את שושביניו והאכילן והשקן שיכרן והשכיבן על מיטה אחת והביא לוכן ביצה והטיל ביניהן והעמיד להן עדים ובא לבית דין היה שם זקן אחד מתלמידי שמאי הזקן ובבא בן בוטא שמו אמר להן כך מקובלני משמאי הזקן לוכן ביצה סולד מן האור ושכבת זרע דוחה מן האור בדרקו ומצאו כדבריו והביאוהו לב"ד והלקוהו והגבוהו כתובתה ממנו א"ל אביי לרב יוסף ומאחר דהו צדיקים כולי האי מאי מעמא איענש א"ל * **משום דלא איבול על ירושלים דכתיב שמתו את ירושלם וגילו בה כל אוהביה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה**: **אשקא דריספק חריב ביתר דהו נהגי כי הוה מתיליד ינוקא שחלי ארזא ינוקתא שחלי תורניתא וכי הו מינסכי קיצי להו ועבדו גננא יומא חד הוה קא חלפא ברתיא דקיסר אתבר שקא דריספק קצו ארזא ועיילו לה אתו נפול עלייהו מתנוהו אתו אמרו ליה לקיסר מרדו כך יהודאי אתא עלייהו: **גרע בחרי אף כל קרן ישראל א"ר זירא א"ר אבהו א"ר יוחנן אלו שמונים [אלף] קרני מלחמה שנכנסו לכרך ביתר בשעה שלכדוהו והרגו בה אנשים ונשים וטף עד שהלך דמן ונפל לים הגדול שמוא תאמר קרובה היתה רחוקה היתה מיל תניא רבי אליעזר הגדול אומר שני נחלים יש בבקעת ידים אחד מושך אילך ואחד מושך אילך ושיערו חכמים שני חלקים מים ואחד דם במתניתא תנא שבע שנים בצרו עובדי כוכבים את כרמיהן מרמן של ישראל בלא זבל********

[עירובין כ"א]

הה"ס

ה"ס

[הנ"ל י"ז וי"ח מסות ק"ב ולצ"ח וי"ח ר"ס י"א]

הנ"ל

הנ"ל

ה"ס

מסורת הש"ס

קטלני תפילין. דפוסי תפילין חוץ מן הברוכה קרוי קטלני כדלמחר
במחבת סוכה (דף טו) אוחז בברוכה ואינו אוחז בקטלני: **דדעתא**
מ' סאה ודרישא שהם גדולים ד' בתים בכל קטלני כו' נ' ימיני מ'
סאה ואית ד' לא היא שבת אחד של זרוע גדול מאחד מבתי הראש

[illegible]

קצוצי תפילין נמצאו בראשי הדגוני ביתר רבי
ינאי רבי ישמעאל אמר שלש קופות של
ארבעים ארבעים סאה^א במתניתא תנא
ארבעים קופות של שלש שלש סאין ולא
פליגי הא דרישא הא דדרעא אמר רבי אסי
ארבעה קבין מוח נמצאו על אבן אחת עולא
אמר תשעת קבין אמר רב כהנא ואיתימא
שילא בר מרי מאי קראה כ"ח בבל השוודה
אשרי שישלם לך וגו' אשרי שיאחו ונפין את
יעוללך אל הסלע: בני ציון הוקרים
המסולאים בפו מאי מסולאים בפו איידימא
דהוו מחפי בפזא והאמרי דבי רבי שילא
יתרתי מתקלי איסתירי פיזא נחות בעלמא
חדא ברומי וחדא בבולי עלמא אלא שהיו
מגנין את הפז ביופיין מעיקרא חשיבי דרומאי
הוו נקמי בליונא דגושפוקא ומשומשי ערסייהו
מכאן ואילך מייחו בני ישראל ואסרי בכרעי

הערות מדר"ב
גישבור

א] ג' מהחיתום חנה
לרענים קשות של שלם
שלם פאן ולא פלני. רל
ר' יטל דלמר ב' קשות
של מ' קלה ומהחיתום
דחנה לרענים קשות של
ב' קלה סל סל פלני על
רכבת דלמר ר' דלמר
רק מ' קלה ודרכת
מירי דערל דלניס
דנריש וכל מהחיתום:
לחז סל

ע' חס' ע"י יל' דרס
פחקל

הערות הב"ח
(א) חס' דרס חלל וס'
לחזיר מירי סק'ד:

א] פ. ע"ס (סוטה טז)
ע"ס]

[חוספה סוטה ס']

[illegible]

תניא

הנחות מהר"ב
רנשבורג

א) נבי' בטהיחא תנא
לרבעים קפוחא של של
שלם סתין ולא פליגי. ר'ל
ר' ינאי דחזר ב' קפוח
של מ' קלח וטהיחא
החגא לרבעים קפוחא של
שלם סתין ולא פליגי על
רבנא דחזר ר'י דחזר
רק מ' קלח דרבנא
מירי בדמיחא ולמיחא
בדמיחא וכר' מרמח'ס:
א. חזר

ע"י חסד' פ"א י"א: ד"ב
מחנה

הנהגות הב"ח
(א) תושב ד"ה חבל וכו'
למשימות פי"ר בסדר:

ד"ר פ. ע"ז [פוסט מוסד]
(ע"ז)

(תוכנית כורים סיב)

30 תש"ס

• ਨੀ ਵਰਤੀ

ד'תש"ס

1.0000

1. 25. 1991

[כ"ב: פז: פח.]

(Printed on Recycled Paper)

היה שם זקן אחד. מכפנים: (לפי להם. לאותן שבהן: נען לפרניו
וודעוהם. מחמת המלך שבערם על חילול שמו: ועל אותה שנה
שינו כו'. שאותה שנה החריבו החיילים את הוצעים שפניות
מדינת ירושלים והולך להביא אותה שנה את העומר מגנות לריסים
תורה אור ובאר שפאלר שנה מלכות העומר להביא

אזלא יודלדלה ואין שואל ואין מבקש על מי יש להשען על אבינו שבשמים "בעקבות משיחא חוצפא יסנא "ויוקר יאמיר הגפן תתן פריה והיין ביוקר ומלכות תהפך למינות ואין תוכחת בית וועד יהיה לזנות והגליל יחרב והגבולן ישום ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו וחכמות סופרים חסרה ויראי חטא ימאסו והאמת תהא נעדרת "נערים פני זקנים ילכינו "זקנים יעמדו מפני קטנים בן מעול אב כת קמה באמה כלה בחמותה אויבי איש אנשי ביתו פניה הדור כפני הדור הכלב הכן אינו מתבייש מאביו ועל מה יש לנו להשען על אבינו שבשמים: (גמ') אמר רב לא שנו אלא של מלח וגפרית אבל של הדם ושל וורד מותר ושמואל אומר אף של הדם ושל וורד אסור של קנים ושל חילת מותר ולוי אמר "אף של קנים ושל חילת אסור וכן תני לוי במתניתיה אף של קנים ושל חילת אסור: ועל האירוס: מאי אירוס א"ר אלעזר מבלא דחד פומא רבה בר רב הונא עבד ליה לכריה מנכורא אתא אבוה בבריה אמר ליה מיחלף במבלא דחד פומא זיל עכיר ליה אפומא דחצבא או אפומא דקפיזא: כפולמס של מיטוס גזרו על עטרות כלות וכו': מאי עטרות כלות אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן עיר של זהב תניא נמי הכי יאיזהו עטרות כלות עיר של זהב אבל עושה אותה כיפה של מילת תנא אף על תופת חתנים גזרו מאי חופת חתנים זהורית המוזהבות תניא נמי הכי *אלו הן חופת חתנים זהורית המוזהבות אבל עושה פפדית ותולה בה כל מה שירצה: ושלא ילמד את בנו יוונית: *ת"ר כשצרו מלכי בית חשמונאי זה על זה היה הורקנוס מבחון ואריסטובולוס מכפנים בכל יום יום היו משלשלין דינרים בקופה ומעלין לזן תמידים היה שם זקן אחד שהיה מביד בחכמת יוונית לעזו להם בחכמת

יוונית אמר להן כל זמן שעוסקים בעבודה אין נמסרין בידכם למחר שלשלו להם דינרים בקופה והעלו להם חזיר כיון שהגיע לחצי חומה נעץ צפרניו⁽²⁾ נודעוזה א"י ארבע מאות פרסה אותה שעה יאמרו ארור אדם שיגדל חזירים וארור אדם שילמד לבנו חכמת יוונית ועל אותה שנה שנינו מעשה ובה עומר מגנות צריפים ושתי הלחם מבקעת עין סוכר איני והאמר רבי בא"י לשון סורסי למה אלא אי לשון הקודש אי לשון יוונית ואמר ר"ב יוסף בבבל לשון ארמי למה אלא או לשון הקודש או לשון פרסי לשון יוונית לחוד וחכמת יוונית לחוד וחכמת יוונית מי אסירא והאמר רב יהודה אמר שמואל משום ר'שב"ג מאי דכתיב ע"י עוללה לנפשי מכל בנות עירי אלף ילדים היו בבית אבא חמש מאות למדו תורה וחמש מאות למדו חכמת יוונית ולא נשתייר מהן אלא אני כאן וכן אחי אבא בעסיא שאני של בית ר"ג דקרובין למלכות הוו דתניא מספר קומי הרי זה מדרכי האמורי אבטולוס בן ראובן ה"התירו לספר קומי שהוא קרוב למלכות של בית רבן גמליאל התירו להן חכמת יוונית מפני שקרובין למלכות: בפולמוס האחרון גזרו שלא תצא כלה באפריון וכו': מ"ט משום צניעותא: משמת רבן יוחנן במטלה החכמה: ת"ד משמת רבי אליעזר נגנו ס"ת משמת רבי יהושע במטלה עצה ומחשבה משמת ר"ע במטל זרועי תורה ונסתתמו מעיינות החכמה משמת רבי אלעזר בן עזריה במטל עסרות חכמה שעמרת חכמים עשרם משמת רבי חנינא בן דוסא במטל אנשי מעשה משמת אבא יוסי בן קמונתא במטל חסידים ולמה נקרא שמו אבא יוסי בן קמונתא שהיה מקמני חסידים משמת בן עזאי במטל השקרנין משמת בן זומא במטל הדרשנין משמת רשב"ג עלה גובאי ורבי צרות משמת רבי הוכפלו צרות: משמת רבי במטל עונה ויראת חטא: אמר ליה רבי יוסף לתנא לא תיתני עונה דאיכא אנא אנא אמר ליה רב נחמן לתנא לא תיתני יראת חטא דאיכא אנא:

הדרן עלך עגלה ערופה וסליקא לה מסכת סוטה

(והחלטות השולמות על רוב העולם תהא למיטת מחשבים וחר שישיט שלו ותלדיו נקרוו מיניס העתק מדוסס לחשטרסס יס)

[ג'] פ"י וטעולה וביה
 ברא"י שלפנינו
 סנהדרין לו.
 פ"ח חזקת יענות [פ"י
 סנהדרין לו: ובפ"ש פ"ח]

(כע"י הנידסא גרוזים)

הנרות הב"ח
(א) נבי' נעץ למדני
במחנה נזרעוטה פ"י ד'
מחנה פרסה על ד' מחנות
פרסה חומה שמה כלל
וכן ברש"י: (ב) שם
מחנה נזרעוטה
(ג) רש"י ד"ה ועל חומה
וכ' לירושלים כדכתיב
במל' הקייב יב' ע"ן
במחנות דף פ"ה (ד) ד"ה
שולח מחנות את פני
למחנה

(54) (55) (56)

כיצד פנ: מנחם פנ:

נצל רבי יוסף

ה'תש"ח. [ה'תש"ח. חת. תש"ח]
ה'תש"ח. חת. תש"ח. חת. תש"ח

7. **Chlorine**

120 חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

120

וְהָיָה כִּי יֵרָאֶה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
וְהָיָה כִּי יֵרָאֶה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
וְהָיָה כִּי יֵרָאֶה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
וְהָיָה כִּי יֵרָאֶה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
וְהָיָה כִּי יֵרָאֶה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
וְהָיָה כִּי יֵרָאֶה הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ

[illegible]

אברהם

ול האדם הוא למד בלילה שד קציה
 לקחה וידה למד אתה לקחה א"ל ול קץ
 א"ל וה מר מז את לה א"ל ול זה א קץ
 רד קץ רד א לא קץ רד לא תקן את
 בעקש מא מר ולבקש מא מר בעקש
 מר רחא זה לבי רחד רחב בקולת
 קץ רחמא רקא מקב שד קציה רחמא
 לה ול קץ רדך רחד מקץ רדי קשום
 ריש קיש יראמא יתקשש וקש קשום
 ענק רחב קשום אדום: אבל אם רח
 כום לקח של קשום: אכעא על כום
 ולא תחמא על קשום רחמא ר יתק אמר
 יבום מציא ריש קיש אמר כום איס מציא
 א"ל רבי קעב לר ידמה כי תחמא אסכיה
 קל לחמא כ"ע לא מליי תמציא כי מליי
 תחמא תחמא לקסן ואסכא חמא ר
 יתק אמר איס מציא ריש קיש אמר מציא
 ר יתק אמר איס מציא קשום רחב יהודה
 יראמא רב יהודה קעב שתיקס בו רבום
 אמר לקסל ריש קיש אמר מציא רבי
 מל תקא רחמא רחמא רחא רחא אכא
 רחמא: לקח רחב רחא רחא תחמא רחא רחא
 רחא בוקש: אמר רב רחמא רחמא רחא
 רחמא רחמא מציא: ואן קציה ואן מציא
 ואן מציא כום רחא לקח רחא מציא
 מציא מציא רב י מציא רחמא רחא

כִּי פָרוּשִׁין בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹא לֵאכּוֹל בָּשָׂר וּשְׁלֹא
אָמַר לָהֶן בְּנֵי מִפְּנֵי מָה אִי אַתֶּם אוֹכְלִין בָּשָׂר
כִּל בָּשָׂר שֶׁמִּמֶּנּוּ מִקְרִיבִין עַל גְּבִי מִזְבֵּחַ וְעֹכְשִׁין
יָדֵי הַמִּזְבֵּחַ וְעֹכְשִׁין בְּטֵל אָמַר לָהֶם אִ"כּ לָהֶם
אֲפָשֶׁר בְּפִירוֹת פִּירוֹת לֹא נֹאכֵל שֶׁכֵּבֶר בְּטָלוֹ
וְיָמִים לֹא נִשְׁתָּה שֶׁכֵּבֶר בְּטֵל נִסּוּךְ הַיָּמִים שֶׁתִּקַּן
שֶׁשְׁלֹא לְהִתְאָבֵד כֹּל עֵיקָר אִי אֲפָשֶׁר שֶׁכֵּבֶר
אִי אִי אֲפָשֶׁר ^(א) שְׂאֵן נִחְרִין גִּזְרֵה עַל הַצְבוֹר
כִּי בָּהּ דִּכְתִּיב ^(ב) כִּמְאָרָה אַתֶּם נֹאדִים אוֹתִי אַתֶּם
יְהוָה חֲכָמִים ^(ג) יִסֵּד אֶדָם אֶת בֵּיתוֹ בְּסִיד וּמִשְׁיֵיר
יְהוָה עַל אִמָּה אָמַר רַב חֲסֵדָא ^(ד) כִּנְגֵד הַפֶּתַח
יִשְׁיִיד דְּבַר מוֹעֵט מֵאִי הִיא אָמַר רַב פַּפָּא כִּסָּא
יִסִּיָּה וּמִשְׁיִירֵת דְּבַר מוֹעֵט מֵאִי הִיא אָמַר רַב
יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יָמִינִי תִדְבֵּק לְשׁוֹנֵי לֶחְכִּי וְגו'
צִחֵק יְהוָה אֶפֶר מִקְלָה שְׁבִרָאֵשׁ חֲתָנִים אִ"כּ רַב
בְּמִקְוֶם תִּפְלִין ^(ה) שְׁנֵאמֹר ^(ו) לְשׁוֹם לֹאבְלִי צִיּוֹן
הַמֵּתֵאבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם וְזִכֵּה וְרוֹאֵה בְּשִׁמְחָתָהּ
וְגו' תֵּנִיָּא אָמַר ר' יִשְׁמֵעֵאל בֶּן אֱלִישֶׁע מֵיּוֹם
נִגְזַר עַל עֲצָמָיו שְׁלֹא לֵאכּוֹל בָּשָׂר וְלֹא לְשִׁתּוֹת
לְכוֹר אִי"כּ רֹב צְבוֹר יְכוּלִין לַעֲמוּד בֵּין מֵיּוֹם
עֲלִינוֹת יְרוּרוֹת רְעוּת וְקִשּׁוֹת וּמִבְּטָלָת מִמֶּנּוּ תוֹרָה
שׁוֹבֵעַ הֵבֵן וְאָמַר לֵה יִשְׁעוֹ עַבְדִּי דִּין הוּא שְׁנִגְזַר
וְלֹלֵל בָּנִים וְנִמְצָא וְרַעוּ שֶׁ אֲבָרָהָם אֲבִינוֹ כֹּלָּה
רָאֵל מִמֶּנּוּ שִׁהָיו שׁוֹנְגִין וְאֵל דִּיו מוֹדִין:

הדרן עלך חזקת הבתים

ד' וממלא זרעו של אברהם חנינו כלה מאליו. בענין טוב ולא ע"י שובדי כוכבים ומלות לא יבטלו עוד: חלה הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין. במה שלקחין נשים שאינם קצורים שיש אימור בדבר: ולא יהיו מיידיין. והשום דלא יוכלו לעמוד בה יבטלה וממלא מדיין הכלל לא נאמין: הדרן עזר חזקת הכהנים

מגילה ולי חדר וכו' אלא כאלו שכל עיר ועיר אינו נקרא
לחודש קרי' ונחלק חדר וכו' וכן תפלה וכו' המעשר
הוא ה' מעשרות וכו' וכן ימים ז' כי כלל המעשר הוא
שבעה ימים וכו' וכן חזן וכו' וכן חזן וכו'

[illegible]

הדרן עלך חזקת הבתים

ת"ר ^אכשחזר הבית בשניה רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשחות יין נטפל להן ר' יהושע אמר להן בני מפני מה אי אתם אוכלין בשר אין אתם שותין יין אמרו לו נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי מזבח ועכשיו במל נשתה יין שמנסכין על גבי המזבח ועכשיו במל אמר להם א"כ להם לא נאכל שכבר במלו מנחות אפשר בפירות פירות לא נאכל שכבר במלו בכורים אפשר בפירות אחרים מים לא נשתה שכבר במל ניסוך המים שתקו אמר להן בני בואו ואומר לכם שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר שכבר נגזרה גזרה ולהתאבל יותר מראי אי אפשר ^אשאין נזרין גזירה על הצבור א"כ רוב צבור יכולין לעמוד בה דתכין ^בבמראה אתם נארים ואותי אתם קובעים הגוי כולו אלא כך אמרו רבכיים ^גסד אדם את ביתו כסיד ומשייר דבר מועט וכמה אמר רב יוסף ^דאמה על אמה אמר רב חסדא ^הכנגד הפתח עושה אדם כל צרכי מעודה ומשייר דבר מועט מאי היא אמר רב פפא כסא דהרסנא ^ועושה אשה כל תכשיטיה ומשייר דבר מועט מאי היא אמר רב ברת צדעא שנאמר ^זאם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי וגו' מאי על ראש שמחת' אמר רב יצחק ^חזה אפר מקלה שבראש חתנים א"ל רב פפא לאביי ^טהיכא מנה לה ^יבמקום חפילין ^{יא}שנאמר ^{יב}לשום לאבלי ציון גלתת להם פאר תחת אפר ^{יג}ויכול המתאבל על ירושלים וזכה ורואה בשמחתה שנאמר ^{יד}שמחו את ירושלים וגו' תניא אמר ר' ישמעאל בן אלישע מיום שחזר בית המקדש דין הוא שנגזר על עצמנו שלא לאכול בשר ולא לשחות יין אלא ^{טו}אין נזרין גזירה על הצבור א"כ רוב צבור יכולין לעמוד בה ומיום שפשטה מלכות הרשעה שגזרתו עלינו גזירות רעות וקשות ומבטלת ממנו תורה ומצוות ואין מנחת אותנו ליכנס לשבוע הבן ואמרי לה ^{טז}לישוע על דין הוא שנגזר על עצמנו שלא לישא אשה ולהוליד בנים ונמצא זרעו של אברהם אבינו כלה מאליה אלא ^{יז}הנח להם לישראל מוטב שיהיו שונגין ואל יהיו מזידין:

דיס דארשי וסרן
(בעי ליטא וסליל)

[illegible]

מורה אור

דקאתי מיהודה מואב סיר רחצי זה נחצי
שלקה על עסקי רחיצה על אדום אשלך
נעלי זה רואה האדומי עלי פלשת התרועעי
אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע
אם יבא דוד שהרג את הפלשתי והוריש את
בניך נת מה אתה עושה לו אמר להן עלי
לעשותן רעים לו לה' מ'דעו שבוכה העם
הזה ירושלים משוכה נצחת וגו' אמר רב
תשובה נצחת השיבה כנסת ישראל לבניא
אמר להן בניא לישראל חורו בתשובה
אבותיכם שתמאו היכן הם אמרו להן
וגביאיכם שלא חמאו היכן הם שנאמר
אבותיכם איזו הם והגביאים העלולים היו
אמר להן (אבותיכם) חורו והדור שנאמר
אך דברי וחוקי אשר צויתי את עבדי
הגביאים וגו' שמואל אמר באו עשרה בני
אדם וישבו לפניו אמר להן חורו בתשובה
אמרו לו עבד שמכרו רבו ואשה שנרשה
בעלה כלום יש לזה על זה כלום אמר לו
הקב"ה לבניא לך אמור להן איזה ספר
כריתות אמכם אשר שלחתה או מי מגשי
אשר מכרתי אתכם לו הן בעונותיכם
נמכרתם ובפשעכם שלחה אמכם והיינו
דאמר ריש לקיש מאי דכתיב דוד עבדי
נבוכדנצר עבדי גלוי וידוע לפני מי שאמר
והיה העולם שעתידין ישראל לומר כך
לפיכך הקדים הקב"ה וקראו עבדו *עבד
שקנה נכסים עבד להם נכסים כמי *העוילה
על רוחכם היה לא תהיה אשר אתם אומרים
נדיה כנים כמשפחות הארצות לשרת עין
ואבן חי אני נאם ה' אלהים אם לא ביד
חוקה ובזרוע נטויה ובחימה שפוכה אמלך
עליכם *אמר רב נחמן כל כי האי ריתחא
ליתח רחמנא עלן ולפרוקין *ויסרו למשפט
אלהו יודנו אמר רבה בר בר חנה אמר להן
בניא לישראל חורו בתשובה אמרו לו אין
אנו יכולין יצר הרע שולט בנו אמר להם

[illegible][illegible][illegible]

*[א] הענין על השקדנות
הוא דבר קליל ופשוט
שכל אדם צריך לעשותו
בין שיהיה עובד ה' או לא

(*) [משה י.]

ברע

בשלושה פרקים פרק רביעי תענית כט

כח

דְּרָכָיו (1) עד חדש ימים הוא לנו כִּי בְּסִיּוֹן. פִּי חֲשׁוֹב מַעֲשֵׂים יָמִים שֶׁל רֵיחַ אֵייר עַד סוּפוֹ חֲמַלָּה נִי יָמִים נִמְלֵא בִּכְּסִיּוֹן כִּיטוּ וְעַד חֲדָשׁ יָמִים הוּי שְׁלֵשִׁים יָמִים אִם כֵּן לִפִּי זֶה חֲמַלָּה מַעֲשֵׂים וְשִׁמִּים לְחֹדֶשׁ הַכִּיטוּ אֵייר חֲדָשׁ שֶׁלם עַד כִּיטוּ דְקִיּוֹן וְבִי יָמִים

הנהגות

בתשעה באב נגזר על אבותינו שלא יבנו
לארץ מגיל דכתיב^ו ויהי בחרש הראשון
בשנה השנית באחד לחרש הוקם המשכן
ואמר מר^י שנה ראשונה עשה משה את
המשכן ויגדל הכהן ויחנך את המלצרין ויחנך

השני בעשרים בחדש נעלה הענן מעל משכן
העדות וכתב^ו ויסעו מהר ה' רך שלשת

ימים אמר רבי חמא בר תנינא *אותו היום
סרו מאתרי ה' וכתוב ^ווהאמפסוף אשר בקרבן

וְגו' וּכְתִיב ^ס עַד חֹדֶשׁ יָמִים וְגו' וְהָיוּ לָהֶם
^י עֲשָׂרִים וְתִרְתִּין בְּסִיּוֹן וְכִתְיב ^ס וְחֹסֶר מֵרִים

שבעת ימים דהוו להו עשרין ותשעה בסין
וכתיב °שלח לך אנשים ותניא בעשרים

וּתְשֻׁעָה בַּסִּיּוֹן שֶׁלַח מֹשֶׁה מַרְגְּלִים וּכְתִיב
 וַיָּשׁוּבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ מִקֶּץ אַרְבָּעִים יוֹם הֵנִי
 אֶרְבֻּזִּים יוֹם וְכִי חָדָּהּ הָיוּ אָמַר אֲבִי *חֲמֹץ

^י וְהָיָה שֶׁתִּשְׂכַּח מֵעֲלֵי הַמִּזְבֵּחַ כִּי יִשְׁכַּח מִן הַדָּם וְהָיָה שֶׁיִּשְׁכַּח מִן הַדָּם וְהָיָה שֶׁיִּשְׁכַּח מִן הַדָּם

ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא *אמר רבה אמר ר' יוחנן^(ה) (*אותו היום ערב) תשע

בראשונה⁽³⁾ דכתיב °ובחרש החמישי בשבעה
[שנה] למלך נבוכדנצר מלך בבל בא נבחר

^והיא שנת תשע עשרה [שנה] למלך *נבוכדנ

שְׁהָרֵי כְּבֹד נֶאֱמַר בַּעֲשׂוֹר וְאִי אִפְשָׁר לֹאמֹר
בְּשֹׁכֵנָה הִיא בִּצְדָה בְּשֹׁכֵנָה וּבִדְמוֹ וּבְרִים לָדָּ

שמיני "ותשיעי סמוך לחשכה הציתו בו אור
היום כולו *שנאמר^ו אוי לנו כי פנה היום כי

רבי יוחנן⁽²⁾ אלמלי הייתי באותו הדור לא קב
של היכל בו נשרף ורבנן אתחלתא דפורענור
מולולין ימים ואני נכא נמורה ליום חור

היתה ומשמרתה של יהויריב היתה והלויים היו

ומה שירה היו אומרים וישב עליהם את אונם
שכאו נכרים וכבשום *וכן בשניה נלכדה ביה

מיתות לי לעלמא דאתי א"ל הו א"ל אשתבע

גזירתא ומית חד מינייהו מבטלי לגזרתייהו
תנו רבנן משחרב הבית בראשונה נתקבצו כ

לגג ההיכל ואמרו לפניו רבונו של עולם ה

אל הדור: משנכנסם אב ממעמץ בשמחה כו'

רַב כֶּשֶׁם שֶׁמִּשְׁנֹכֶנּוּם אִב מִמַּעֲמִין בִּשְׂמֵחָה כִּד

הוא לא ידע שיש לו חובות, והוא לא ידע שיש לו חובות, והוא לא ידע שיש לו חובות.

[illegible]

ד' ה' תשס"ח
ה' תשס"ט
ה' תש"ס

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

58

אמר רב פפא הלך באי כר ישראל דאית ליה דינא כהדי נכרי
לישמעיה וכו' פירוש משום דאמר לעיל מגלגל חובה ליום
החיוב: של תפוחים ימ תפוחים כריח אחרונים:

קצרי דבי רב פירוש כוכבין הנגדים ולך קרי להו קצרי על
שם שמקצין הנגדים

ע"י רחילת המים: כלי שאין לו
אלה חלק אחד מותר לכבש כמערב.

(*) ובטבול יום) וכפ' אלו מגלגל (מק)
דף י"ז) דקאמר וליטעמך הא דאמר

רבי אסי אמר רבי יוחנן מי שאין לו
אלה חלק אחד וכו' דפרק יאמרו כל

החלקים אסורים לכבש בחול המועד
וחלק זה מותר ומתוך זה אזורו

מזכיר עליו שאין לו אלה חלק אחד
ואיך דוקא להם אצל לו ודאי אסור

אפי' אין לו אלה חלק אחד שאין
אלו אגדין אזור על חלקות שלנו

ולא הוי אזור מזכיר עליו וכן לר' לר' לר' חל
ליסר שלל לכבש המגלגל בחול

המועד אע"פ שאין לו אלה חלק
אצל מ"מ י"ם לנשים לכבש כנדי

החלקות כדי לשיכר דהוי כמי שאין
לו אלה חלק אחד ש"ס רגילות להחליף

בגדיהם וכל עשה לר' לו כל
כנדי ועל זה נהגו העולם לכבש

בחול המועד:

בשני ובחמישי קורין שלל ומפטיר
אחד. מכאן מזכיר רבינו חס

דמפטיר עולה למנין שבעה מדקאמר
קורין שלל ומפטיר אחד שמפטיר אחד

מן הכ' דקא מיבעיא ליה במגילה
(דף כ"ג וכו') מפטיר עולה למנין

שבעה או לא משמע מהכא דעולה:
ותריוכו

משמיה דרבי יוחנן אע"פ שאמרו כלי פשתן אין בהן משום גיהוץ אבל אסור
ללבושן בשבת שחל תשעה באב להיות בתוכה אמר רב לא שנו אלא

לפגיו אבל לאחריו מותר ושמאל אמר אפילו לאחריו נמי אסור מיתבי
שבת שחל תשעה באב להיות בתוכה אסור לספר ולכבש ובחמישי מותרין

מפני כבוד השבת כיצד חל להיות באחד בשבת מותר לכבש כל השבת
כולה בשני בשלישי ברביעי ובחמישי לפגיו אסור לאחריו מותר חל להיות

בערב שבת מותר לכבש בחמישי מפני כבוד השבת ואם לא כבש בחמישי
בשבת מותר לכבש בערב שבת מן המנחה ולמעלה לייט עולה אביי

ואיתימא רב אחא בר יעקב אהא חל להיות בשני ובחמישי קורין שלשה
ומפטיר אחד בשלישי וברביעי קורא אחד ומפטיר אחד רבי יוסי אומר

לעולם קורין שלשה ומפטיר אחד תיובתא רשמואל אמר לך שמואל תנאי היא
דתנאי *תשעה באב שחל להיות בשבת וכן ערב תשעה באב שחל להיות

בשבת אוכל ושותה כל צרכו ומעלה על שולחנו אפילו כסעודת שלמה
בשעתו ואסור לספר ולכבש מ"ח ועד התענית דברי רבי מאיר רבי

יהודה אומר כל החרש כולו אסור רשב"ג אומר אינו אסור אלא אותה
שבת בלבד ותנאי איך ונוהג אבל מראש חדש ועד התענית דברי ר'

מאיר רבי יהודה אומר כל החרש כולו אסור רשב"ג אומר אינו אסור
אלא אותה שבת בלבד אמר ר' יוחנן ושלשתן מקרא אחד דרשו דרבי

***והשבת כל משושה חנה חדרשה ושבתה מאן דאמר מ"ח ועד התענית**
מוחנה

אחד. אחד קורא והוא עלמו המפטיר קתני מיהת לאחריו מותר תיובתא דשמואל: וכן ערב תשעה באב שחל להיות
בשבת. *אינו מספיק קשורו ואינו ממעט בתשליץ אלא אוכל כל לרבו ומעלה על שולחנו אפי' כעבודת שלמה בשעתו

דפלטתא היא כמסכת גיטין כפרק [מי שאחזו] (דף כ"ה) דאיכא למאן דאמר מלך וכדייט ומלך ואיכא למי' מלך וכדייט כדאמר
כשטרד שוב לא חזר למלכותו לפיכך הולך לומר בשעתו בעת מלכו ותקפו שהיה אוכל הוא וזכריו כ' כור קולת כו' ועד

התענית. אלא דקצירא ליה לרבי מאיר לפגיו אסור לאחריו מותר ורבי יהודה ורבן (*גמליאל) קצירא ליה דאפילו לאחריו נמי אסור:
(כ"ל ששמן בן גמליאל)

מחנה

אחד קורא והוא עלמו המפטיר קתני מיהת לאחריו מותר תיובתא דשמואל: וכן ערב תשעה באב שחל להיות
בשבת. *אינו מספיק קשורו ואינו ממעט בתשליץ אלא אוכל כל לרבו ומעלה על שולחנו אפי' כעבודת שלמה בשעתו

דפלטתא היא כמסכת גיטין כפרק [מי שאחזו] (דף כ"ה) דאיכא למאן דאמר מלך וכדייט ומלך ואיכא למי' מלך וכדייט כדאמר
כשטרד שוב לא חזר למלכותו לפיכך הולך לומר בשעתו בעת מלכו ותקפו שהיה אוכל הוא וזכריו כ' כור קולת כו' ועד

התענית. אלא דקצירא ליה לרבי מאיר לפגיו אסור לאחריו מותר ורבי יהודה ורבן (*גמליאל) קצירא ליה דאפילו לאחריו נמי אסור:
(כ"ל ששמן בן גמליאל)

מחנה

אחד קורא והוא עלמו המפטיר קתני מיהת לאחריו מותר תיובתא דשמואל: וכן ערב תשעה באב שחל להיות
בשבת. *אינו מספיק קשורו ואינו ממעט בתשליץ אלא אוכל כל לרבו ומעלה על שולחנו אפי' כעבודת שלמה בשעתו

דפלטתא היא כמסכת גיטין כפרק [מי שאחזו] (דף כ"ה) דאיכא למאן דאמר מלך וכדייט ומלך ואיכא למי' מלך וכדייט כדאמר
כשטרד שוב לא חזר למלכותו לפיכך הולך לומר בשעתו בעת מלכו ותקפו שהיה אוכל הוא וזכריו כ' כור קולת כו' ועד

התענית. אלא דקצירא ליה לרבי מאיר לפגיו אסור לאחריו מותר ורבי יהודה ורבן (*גמליאל) קצירא ליה דאפילו לאחריו נמי אסור:
(כ"ל ששמן בן גמליאל)

מחנה

ניזיל כהדיה. בערבאות שלהן: *ונתתי לכם אחרית ותקוה. אידי
דאידי רב יהודה לעיל נקוט ואזיל: דקלים. להפטרם מהן ש"ס

מהן כבבל הכרה כדאמרין כפרק (דף כ"ה) שולא חילקל לכבול חזא
מלא לנא דתמרי כו' כלי פשתן. ללגוס: לא שנו. במתניי שכל

תורה אור השבוע אסור לכבש: אפילו לכבש
ולהגית. כדי שילגוס לאחר זמן

לאחר ט' באב אסור דנראה כמסיה
דעתו ששוקב ככיוס כגדים: אחד

רב ששת תדע. דאפי' לכבש ולהגית
אסור: קצרי. כך שמש *כשון

ישמעאל והם כוכבין שמעתי אומרים
על שם שמקצין כנדי למר כדזכרין

אותן כרגליס כמים שקורין פורלייד
והייט דמתרגמין עין רוגל (שמאל

כ"ח) עינא דקצירא: חילמא לכבש
וללגוס. מיד בחמישי מאי כבוד

שבת איכא: אלה. לאו לכבש
ולהגית עד השבת: לעולם לכבש

וללגוס. מיד בחמישי: (כ"ג) וכמי שאין
לו אלה חלק אחד. דאין לו להחליף

ומאי מפני כבוד השבת דאי לא
מכבש השבת בחמישי הו' לא מלי

לכבש ליה: (כ"ג) חולו של מועד. שאין
לו אלה חלק אחד דלא קניא דלא

מכבש מפני הכנימה ואפי' כיבש
לפני המועד מותר לכבש כמערב:

וציחון שלנו. אינו יסר אלה ככיוס
שלהן ואסור לנהן לפני תשעה באב

אפילו להגית לאחר תשעה באב
אצל כיוסם שלנו מותר: כלי פשתן

אין כבש. ליאסר משום גיהוץ אלה
ככלי מילת לושק"י כנע"ז: לא

שנו. שאסור ללבושו בשבוע שחל
תשעה באב להיות בתוכה אלה

כימים שלפני תשעה באב שחל חל
ביום רביעי אסור ללבושו דאשון

ושני ושלשי: אצל לאחריו. חמישי
ושק"י (א"י) וכדייט מותר: חל להיות

באחד בשבת מותר לכבש כל השבת
כולה. דהיינו לאחריו: חל להיות

בשני או בשלישי כרביעי ובחמישי
כו': לייט עולה אפי' ואיתימא רב

אחא בר יעקב אהא חל להיות
בתשעה באב אפילו מן המנחה

ולמעלה ואדקאי כדרייתא מפסיק
לכ למילתא וקאמר לייט עולה אפי'

כו': חל להיות בשני כו'. קיפא
דהכיא כרייתא גופא היא: ומפטיר.

(*) מאותן שלש אחרון מפטיר
מתוך שאין מוספין בחול יותר מ'

אנשים ולא כריח על ד' שאין לו
לכוסף אלה בשבת וכדייט כדמפרש

במגילה (דף כ"ה) ולפיכך קורין ג'
דזמן ספר תורה הוא וכללו הכי

הו קרו שלש שהו מתקנת עזרא
לקרות בשני ובחמישי כבן ולוי

וישראל: קורא אחד ומפטיר
ערב תשעה באב שחל להיות

בשבת. *אינו מספיק קשורו ואינו ממעט בתשליץ אלא אוכל כל לרבו ומעלה על שולחנו אפי' כעבודת שלמה בשעתו
דפלטתא היא כמסכת גיטין כפרק [מי שאחזו] (דף כ"ה) דאיכא למאן דאמר מלך וכדייט ומלך ואיכא למי' מלך וכדייט כדאמר

כשטרד שוב לא חזר למלכותו לפיכך הולך לומר בשעתו בעת מלכו ותקפו שהיה אוכל הוא וזכריו כ' כור קולת כו' ועד
התענית. אלא דקצירא ליה לרבי מאיר לפגיו אסור לאחריו מותר ורבי יהודה ורבן (*גמליאל) קצירא ליה דאפילו לאחריו נמי אסור:

(כ"ל ששמן בן גמליאל)

מחנה

אחד קורא והוא עלמו המפטיר קתני מיהת לאחריו מותר תיובתא דשמואל: וכן ערב תשעה באב שחל להיות
בשבת. *אינו מספיק קשורו ואינו ממעט בתשליץ אלא אוכל כל לרבו ומעלה על שולחנו אפי' כעבודת שלמה בשעתו

דפלטתא היא כמסכת גיטין כפרק [מי שאחזו] (דף כ"ה) דאיכא למאן דאמר מלך וכדייט ומלך ואיכא למי' מלך וכדייט כדאמר
כשטרד שוב לא חזר למלכותו לפיכך הולך לומר בשעתו בעת מלכו ותקפו שהיה אוכל הוא וזכריו כ' כור קולת כו' ועד

התענית. אלא דקצירא ליה לרבי מאיר לפגיו אסור לאחריו מותר ורבי יהודה ורבן (*גמליאל) קצירא ליה דאפילו לאחריו נמי אסור:
(כ"ל ששמן בן גמליאל)

מחנה

אחד קורא והוא עלמו המפטיר קתני מיהת לאחריו מותר תיובתא דשמואל: וכן ערב תשעה באב שחל להיות
בשבת. *אינו מספיק קשורו ואינו ממעט בתשליץ אלא אוכל כל לרבו ומעלה על שולחנו אפי' כעבודת שלמה בשעתו

דפלטתא היא כמסכת גיטין כפרק [מי שאחזו] (דף כ"ה) דאיכא למאן דאמר מלך וכדייט ומלך ואיכא למי' מלך וכדייט כדאמר
כשטרד שוב לא חזר למלכותו לפיכך הולך לומר בשעתו בעת מלכו ותקפו שהיה אוכל הוא וזכריו כ' כור קולת כו' ועד

התענית. אלא דקצירא ליה לרבי מאיר לפגיו אסור לאחריו מותר ורבי יהודה ורבן (*גמליאל) קצירא ליה דאפילו לאחריו נמי אסור:
(כ"ל ששמן בן גמליאל)

מחנה

אחד קורא והוא עלמו המפטיר קתני מיהת לאחריו מותר תיובתא דשמואל: וכן ערב תשעה באב שחל להיות
בשבת. *אינו מספיק קשורו ואינו ממעט בתשליץ אלא אוכל כל לרבו ומעלה על שולחנו אפי' כעבודת שלמה בשעתו

דפלטתא היא כמסכת גיטין כפרק [מי שאחזו] (דף כ"ה) דאיכא למאן דאמר מלך וכדייט ומלך ואיכא למי' מלך וכדייט כדאמר
כשטרד שוב לא חזר למלכותו לפיכך הולך לומר בשעתו בעת מלכו ותקפו שהיה אוכל הוא וזכריו כ' כור קולת כו' ועד

התענית. אלא דקצירא ליה לרבי מאיר לפגיו אסור לאחריו מותר ורבי יהודה ורבן (*גמליאל) קצירא ליה דאפילו לאחריו נמי אסור:
(כ"ל ששמן בן גמליאל)

[גירסת רש"י חתקן
שלי']
[כ' בין קט: וכו']
[ס]

הגהות הר"ח
(א) נבי ובחמישי מותרין
מפני כבוד השבת מאי
מותרין חילמא לכבש כו'
הוא דאין חול כל השבת
כולה: (ב) רש"י דה'
(ג) לשולל כו' מיד בחמישי
ומה שאין כו' הדרגה:
(ד) ר"ה בחולו של מועד
דבין שאין לו אלה חלק
אחד לא שני דלא מכבש
לי' מפני הכנימה
(ה) ר"ה ומפטיר אחד
מאותן שלש:

הגהות הר"א
(א) רש"י דה' אצל
ובשני. רשום ק' פלי
למקור:

[קדושין לב: (ה'ז)]

[מגילה כ"ג]

מדרגין מ:

הגהות מר"ב
רש"י דה' אצל

לאחריו וכו' ובשני.
מחק מלת ובשני:

[כ' בלשון בלשון כו']

תקנו סק' י' מותר רש"י
מכאן איש מספיק קשורו:

מסורת הש"ס

(ג) גירסת הדין והדעות אין במללן בו דבר ר"ם ר' יהודה אשר אף אינו קורא במקום ובר' ותיקנות של בית דין במללן משום שזאת סודי ה' ישרים משכתי לה ונתן סוד לית ר"ם מנחם (**) (מסכתות פ' טז ג' תוספתא מרומות פ"ד)

one group of 100 and
[a, c, e, g, i, k, m, o, q, s, u, w, y]

כל העושה מללכה בחשעה בלג אינו רואה סימן ברכה לעולם.
כלומר באותה מללכה שרגיל לעשות בחשעה בלג אינו רואה
ברכה לעולם וחייב אדם לעשר ולמנוח בכתביו ובהנחותיו שאם
יהיה רגיל לשכב על שני כרים לא יסבב כי אם על אחד אבל שוברות

בין תנוד לביריים ואוכל ושוחה עליה קיחון

של מים ודומה כמי שמתרו מוטל לפניו תנן
התם * "מקום שנתנו לעשות מלאכה במ' כאב
עושיין מקום שנתנו שלא לעשות אין עושיין
ובכל מקום ת"ח במלים רשכ"ג אומר לעולם
יעשה כל אדם עצמו כתלמיד חכם תניא נמי

הכי רש"ג אומר לעולם יעשה אדם עצמו כבתלמיד חכם כדי שיתענה תניא אידך רש"ג אומר כל האוכל ושותה ב' כאב כאילו אוכל ושותה ביו"כ ר"ע אומר יכל ההעושה מלאכה בתשעה כאב אינו רואה סימן בכרטה לעולם וחכ"א כל העושה מלאכה ב' כאב ואינו מתאבל על ירושלים אינו רואה ששמתה שנה^ע שמחו את ירושלם וגילו לה כל אוהביה שישו אתה משוש ב' בה

המתאבלים עליה מכאן אמרו: *כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה יתניא נמי הכי *כל האוכל בשר ושותה יין

בבב' באב עליו הכתוב אומר "ותד' עונותם"
עצמותם: רבי יהודה מחייב בכפי"ת
המטה ולא הודו לו חכמים: תניא אמרו לו
לדברי יהודה לדברך עוברות ומניקות מה
אמר להם אפ' אני לא אמרתי

אלא ביכול תניא נמי הכי מודה ר' יהודה לחכמים בשאינו יכול ומודים חכמים לרבי יהודה ביכול מאי בינייהו איכא בינייהו שאר ממונות דרתניא *יכשאמרו לכפות המטה

לא מפתו כלבד הוא כופה אלא כל המשות
בכולן הוא כופה אמר רבא הלכתא כתנא
ולא יהיו לו חכמים כל עיקר: **א**ד
שמיך ב"ד לא יהי שום שום לישור
שמיך שום רב יהודא' **ב**הלכתא דר
הלכתא דר

המקדשים ששמו רחוק היה מלחמה ומחלוקה
יום שצדקו בו לחיות האחרונה ולא מ"ן
כאב באי הוא אפי' רב יחידה אפי' שבוכל
יום שצדקו שבוכל לראות זה באה באי רחוק

ל'ה ויחזק אסתר בזה ה' לבנות עלמולדת ונ'
דמי' זה לא ידע מזה מלא ברור זה אמר
בן דקא אמר רב תמן דם ערוד' שפס'
תמן חזא בקהל שנאמר 'ויש' ישראל'

[illegible]

וְהַיְדִיּוֹת שֶׁלֹּא עָלָה יִשְׂרָאֵל לְהַגְדֵּל וְהַחֲסִידִים

לעזר ומקור סודי קרוב מה ידוע? אולי חלום? לא

ומניקות אֵין חֵיבוֹת כִּלְיָ הֵאָר
שְׂאִיִם יִכְלֹת לִכְסֹּט עֲמָנָן
וְאֹכְלִין סְעוּדָה הַמַּסְפֶּקֶת מַעֲשׂוֹד
יֹס וְכָן נִמְיָ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים (נִמְיָ)
יָרִיךְ לַמָּוֶת מַעֲשֵׂי הַשְׁמִיטָה יֹס
הַכַּפּוּרִים לְעוֹד הַתּוֹרָה דְּכֻתִּיב (וַיִּקְרָא)
(נִ) מַעֲשֵׂי וְעוֹד עֵרֶב וְכֻתִּיב בְּעֵלֶם
הַיּוֹם הַזֶּה (שֵׁשׁ) אֲכַל מִכָּל מִקּוֹס אֵין
לִאֲסוֹר לַשְׁתִּית מִשְׁאֵל סְעוּדָה
מַסְפֶּקֶת וְעֵדִיין הִי הַיּוֹם גְּדוֹל
כְּחֻמַּת צִירוּשָׁלַיִם דִּר' יוֹס יִקְרָא
לְגִדֵּי אֲכַל סְעוּדָה מַסְפֶּקֶת אֲחֵת
לְגִבֵּי דִרִים כִּנְיָשָׁת וְהוֹס סְעִיד אֲחֵר
לִיִּה הַהוּא רִים כִּנְיָשָׁת סְעִיד אֲחֵל
אֲחֵר לִיִּה אֲכִלִית וְהַמַּסְפֶּקֶת אֲחֵר לִי
אֲשַׁנָּה עָלֵי דָלָל לִימְרוֹן הַדִּין נִצְרָא
פִּת אֲשַׁנָּה עָלֵיִּה אֲכַל מִכָּל עֵינֹל
אֲחֵת וְאֲכַל מִכָּל תַּבְשִׁיל וְאֲכַל חֲדָ
פִּת וְשִׁתָּה מִכָּל חֵבִית חֲדָ כְּכֹאֵל וְהוֹס
הַלְכָתָה מִכָּל עֵדִיין הַיּוֹם גְּדוֹל לִאֲחֵר
שְׂאֵל סְעוּדָה הַמַּסְפֶּקֶת מוֹשָׁר לַשְׁתִּית
לְאִתְּלֹו עֵרֶב יוֹרִיד וְכֵן שָׁךְ עֵרֶב
הַמָּוֶת וְכֵן

אמר רבא הלכה כחנא דידן ולא
כדורו לו חכמים. פירוש
שאין לר"ך לכפות המטה והאידיגא
דהיישין לכאפין לא עבדין כפית
המטה ואמרינן ליה:

[illegible]

הוא לא ידע שיש לו חובות. הוא לא ידע שיש לו חובות. הוא לא ידע שיש לו חובות.

[illegible][illegible]

לשבע במספר לחם ארץ
אמר רב מנחם ולא מנחם
בו מדי מדין ואמר רב
מנחם שמאמר "יד מנחם"
אל מלך בית דוד ואל

החלטתו של בית דין זה, שיש להחליט על שאלת
הפיקוח על הדין, היא חלק מהחלטתו של בית דין זה.

וידעו כי כל מי שיש לו חלק בזה העולם הזה ויש לו חלק לעולם הבא יתן תורה וידעו כי כל מי שיש לו חלק בזה העולם הזה ויש לו חלק לעולם הבא יתן תורה וידעו כי כל מי שיש לו חלק בזה העולם הזה ויש לו חלק לעולם הבא יתן תורה

© 2000 Blackwell Science Ltd
Journal of Internal Medicine 247: 395-401

תענית (ירושלמי) פרק ד' משניות ה', ו'

ק"ח בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

מגיע לאותו המשמר היה אומר לו לאיכן אתה הולך והוא אומר לו איני הולך אלא להביא שני גוזלות הללו מן השובר זה שלפני בסולם הזה שעל כתיפי וכיון שהיה עובר את אותו המשמר היה מפרקן ומעלה אותן לירושלם על ידי שנתנו את נפשם למצו' זכו לקנות שם טוב בעולם ועליהם הוא אומר (משלי י') זכר צדיק לברכה: הלכה ה' מתני' חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז וחמשה בתשעה באב בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות ובטל התמיד והובקעה העיר ושרף אפוסטומוס את התורה והעמיד צלם בהיכל בט"ב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ וחרב הבית בראשונה ובשניה ונלכדה ביתר ונחרשה העיר: גמ' כתיב (שמות כד) וישכן כבוד ה' על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא אל משה ביום השביעי ויעל משה. שביעי שהוא לאחר הדיברות ותחילה לארבעים. אמר להן משה ארבעין יומין אנא מיעבד בטורא כיון שהגיע יום ארבעים ולא בא מיד (שם לב) וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר וכיון שהגיע שש

ביאור

ארבעים בט"ז בתמוז והוא לא ירד אלא ביי"ז בתמוז שהוא אמר ארבעים ימים שלמים יום ולילו עמו וכיון שעליתו בהשכמה יום עליתו אין לילו עמו נמצא אין זמנו לירד אלא ביי"ז בתמוז: וכיון שהגיע שש שעות. לשון בשש דריש וכמו דכתיב בא שש שמשא אמר להם לסוף ארבעים אני יורד בתחילת שש ובא לבאר מג"ל שבי"ז בתמוז שיכר הלוחות והיינו משום דבי"ז בתמוז מלאו ארבעים יום ובאותו היום שיכר הלוחות:

מתני'. נשתברו הלוחות. בגמ' מפ' מג"ל שאירע ביי"ז בתמוז: ובפ"ל התמיד. בגמ' בבבלי אמרו דהכי גמירי להו: והובקעה העיר. בגמ' מפ': גמ'. שביעי שהוא לאחר הדיברות. ס"ל שבשישי בסיון ניתנה ולמחרת בשביעי עלה להר והי' תחילה לארבעים יום: ארבעין יומין אנא מיעבד בטורא. וכיון שבשביעי עלה כסבורים הם שיירד בט"ז בתמוז דכ"ד יום דסיון ושיתסר דתמוז עולה ארבעים נמצא כלו

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קיט

שעות ולא בא מיד (שם) ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו וגו'. (שם) וידבר ה' אל משה לך רד כי שחת עמך וגו'. (שם) וישמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה אמר משה אדם שהוא עתיד להנהיג שררה על ששים ריבוא אינו יודע להבחין בין קול לקול (שם) ויאמר אין קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה קול ענות אנכי שומע. א"ר יסא קול קילוס עכו"ם אנכי שומע. ר' יודן בשם ר' יסא אין כל דור ודור שאין בו אונקי אחת מחטא של עגל (שם) ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחלת. ר' חלקיה בשם ר' אחא מיכן שלא יהא אדם דן אומדות דרש משה מק"ו מה אם פסח שהיא מצוה יחידית נאמר בו (שם יב) כל ערל לא יאכל בו התורה שכל המצות כלולות בה על אחת כמה וכמה (שם לב) ויחר אף משה וישלך מידיו את הלחת וישבר אתם תחת ההר. תני רבי ישמעאל הקב"ה אמר לו שישברם שנאמר (דברים י) ואכתב על הלחת את הדברים אשר היו על הלחת הראשונים אשר שברת אמר לו יפה עשית ששיברת. ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן

ביאור

שאמר לו הקב"ה לך רד כי שחת עמך לא שיבר הלוחות עד שראה בעיניו ואע"פ שודאי האמין לו להקב"ה אלא למדך דרך ארץ שלא יהא אדם דן מכח אומדות: על אחת כמה וכמה. שאינו כדאי למומרים לע"ז: יפה עשית. דריש אשר שברת דכתיב אשר כמו ישר ובא האלף במקום יוד וכן אשרו חמוץ (ישעיה א) כמו ישרו חמוץ (ג"ה) אמר לו הקב"ה ישר כחך

קול קילוס עכו"ם. קול ענות כמו נגינות [א"ע] ואונקלוס תרגם קל דמחייכן קול מצחקים: אונקי. מידה, ומשקל מועט הוא: מחטא של עגל. פי' שעדיין לא נתכפר ואין דור שאין נפרעין ממנו על חטאו של עגל: שלא יהא אדם דן אומדות. שאע"פ שאמר ליהושע קול ענות אנכי שומע לא שיבר הלוחות עד שראה העגל ומחולות ועוד אמרו במדרש דאע"פ

קכ בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

הלכות היו אורכן ששה טפחים ורחבן שלשה והיה משה תפיש בטפחיים והקב"ה בטפחיים וטפחיים ריוח באמצע כיון שעשו ישראל אותו מעשה ביקש הקב"ה לחוטפן מידו של משה וגברה ידו של משה וחטפן ממנו הוא שהכתוב משבתו בסוף ואומר (דברים לד) ולכל היד החזקה ייא שלמא על ידה דגברת עליה מינאי. רבי יוחנן בשם רבי יוסה בר אביי ° א"ל הלוחות היו מבקשין לפרוח והיה משה תופשן דכתיב (שם ט) ואתפש בשני הלחת. תני בשם ר' נחמיה הכתב עצמו פרח ר' עזרה בשם ר' יהודה בי רבי סימון הלוחות היו משאוי ארבעים סאה והכתב היה סובלן כיון שפרח הכתב כבדו על ידיו של משה ונפלו ונשתברו: ובטל התמיד: רבי סימון בשם ר"י בן לוי בימי מלכות יון היו משלשלין להם שתי קופות של זהב והיו מעלין שני כבשים פעם אחת שילשלו להם שתי קופות של זהב והעלו להן שני גדיים באותה השעה האיר הקב"ה את עיניהם ומצאו שני טלאים בלשכת הטלאים. על אותה השעה העיד ר' יודה בן אבא על תמיד של שחר שקרב בארבע

הגהות: ° א"ל צ"ל אמר (כנדצ"ל)

ביאור

מן החומה: שני גדיים. ואין כשרין לתמיד אלא כבשים ובספרי זוטא דריש לה כבש ולא גדי: על אותה שעה העיד כו'. משנה היא בעדיות שהעיד ר' יודה כן ומשום דפלוגתא היא בברכות פ"ד לרבנן עד חצות ולר"י עד ד' שעות לה בירור דמשום הך מעשה היה שנתאחרו עד שמצאו הכבשים והיה התמיד קרב בד' שעות ביום והק' הראב"ד שם דאי

ששיברת: וחטפן. ואע"פ ששיברן אח"כ משמע אילו היה ה' חוטפן שוב לא היו זוכין בזה: ולכל היד החזקה. וגר' אשר עשה משה: ייא שלמא כו'. יהא שלום ליד שחזקה וגברה ממני: משאוי ארבעים סאה. ולא היה בכוחו של משה לסובלן אלא הכתב היה סובלן: בימי מלכות יון. שמו מצור על ירושלים ולא היו כבשים להקריב התמיד: היו משלשלין להם.

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קכא

שעות. וא"ר לוי אף בימי מלכות הרשעה הזאת היו משלשלין להן שתי קופות של זהב והיו מעלין להן שני °גדיים ובסוף שילשלו להן שתי קופות של זהב והעלו להם שני חזירים לא הספיקו להגיעה למחצית החומה עד שנעץ החזיר וקפץ מארץ ישראל מ' פרסה באותו השעה גרמו העונות ובטל התמיד וחרב הבית: והובקעה העיר. כתיב (ירמיה לט) בתשעה לחדש הובקעה העיר ואת אמר הכין א"ר תנחום בר חנילאי קילקול חשבונות יש כאן הנה"ד (יחזקאל כו) ויהי בעשתי עשרה שנה בא' לחדש היה דבר ה' אלי לאמר בן אדם יען אשר אמרה צור על ירושלם האת מהו °האח אין תימר בא' באב עדיין לא גשרף אין תימר בא' באלול ביום ולילה נפק בלדרה מן ירושלם ואתי לצור אלא קלקול חשבונות יש כאן. ר' יוחנן ורשב"ל ר' יוחנן אמר למלך שהיה יושב ומחשב חשבונות באו ואמרו לו נשבה בנך ונתקלקלו

הגהות: °גדיים צ"ל כבשים (כ"ה בברכות) °האח צ"ל באחד (ק"ע)

ביאור

וכתיב שבא' בחודש הוא שהתנבא: מהו באחד. וכתיב בקרא באחד לחודש סתמא ולא פירש של איזה חודש: ביום ובליילה נפק בלדרה מן ירושלם ואתי לצור. ביום ולילה אחד מגיע שליח מן ירושלם לצור והיאך לא הגיעה שמועה לצור אלא בא' באלול אלא אף הכי קלקול חשבונות יש כאן שטעו וכסבורים שבא' לחודש אב אירע החורבן דאם נמנה כ"א יום מט' בתמוז שהובקעה העיר עולה החורבן לא' באב: ר' יוחנן ורשב"ל. אתו לפרושי טעמא מאי אזיל הכתוב בתר טעותם:

משום מעשה מאי ראי' דטפי מד' שעות לא דילמא אי הוי משתהי טפי ה"י נמי קרב ותירץ דקבלה היתה בידו שיותר לא היו מתירים: הרשעה. רומי: וקפץ מא". כלומר נודעוה א": כתיב בתשעה וכו' ואת אמר הבין. שבי"ז בו הובקעה: קילקול חשבונות יש כאן. מרוב צרות טעו בחשבון וכסבורים שבתשעה בחודש היה והניח להם הכתוב בטעותם: ויהי בעשתי עשר וכו'. התנבא על חורבן צור מאחר חזו שמחה על חורבן ירושלם ואמרה האח אמלאה החרבה אחמלא מחורבנה של ירושלם

קכב בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

חשבונותיו אמר יעשה זה ראש לחשבונות. רשב"ל אמר למלך שהיה יושב ומחשב חשבונותיו באו ואמרו לו נשבה בנך ונתקדש אמר יעשה זה ראש לחשבונות. רבי מנא בעי ניחא נתקללו לשעבר דילמא להבא. בין כמ"ד בתשעה לחדש בין כמ"ד בי"ז מה ביניהון. כ"א יום מיום שהובקעה העיר ועד יום שחרב בהמ"ק. א"ר אבונה סימנא (ירמיה א) מקל שקד אני רואה מה הלז הזה משהוא מוציא את ניצו ועד שהוא גומר את פירותיו כ"א יום כך מיום שהובקעה העיר ועד יום שחרב הבית כ"א יום. מ"ד בט' לחדש בא' באב חרב הבית מ"ד בי"ז בט"ב חרב הבית. תני רשב"י ר"ע רבי היה דורש (זכריה ח) כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי וגו'. צום הרביעי זה י"ז בתמוז שנשתברו הלוחות ובטל התמיד והובקעה העיר ושרף אפוסטמוס את התורה והעמיד צלם בהיכל צום החמישי זה ט"ב

ביאור

היה מיום שהובקעה העיר עד שחרב המקדש וקאמר דכ"א יום היה: מקל שקד אני רואה. זה ירמיהו ראה במראה הנבואה על כי שקד להביא את הרעה: מ"ד כו'. נמצא אי סבירא לן שבתשעה לחודש הובקעה העיר חרב הבית בא' באב ולפי"ז א"ש קראי שנתנבא יחזקאל דכתיב כי' שהי' בא' לחודש דהיינו לחודש אב שבאמת בא' בחודש נשרף הבית ולמ"ד שבי"ז בתמוז הובקעה העיר חרב הבית בט' באב: כה אמר ה' צבקות צום הרביעי וכו'. ומסיים כי בקרא יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ור"ע היה דורש ומפרש מה הן הנך צומות: זה י"ז בתמוז. וע"ש שאירע בחודש הרביעי קרי לי

יעשה זה ראש לחשבונות. קלקול הזה ייעשה ראש לחשבונות: ונתקדש. ונטמא ונקט לשון נקיה: ניחא נתקלקלו לשעבר. ניחא הא דכתיב בקרא שכתשעה בתמוז הובקעה העיר שאחר שהובקעה נתקלקלו בחשבון ודימו שלא אירע בי"ז אלא בתשעה בו והניח הכתוב לטעותם: דילמא להבא. אבל נבואה שנתנבא ליחזקאל על צור דכתיב שהי' בא' באב והרי יחזקאל בבבל היה ולא ידעו על החורבן עד החודש העשירי כדאי בכתובים (ביחזקאל לג) והיאך היה טועה מהשתא שהי' בא' באב והוא לא נתנבא עד ט' באב וכי משום צרות דלהבא היה טועה מעכשיו: מה ביניהון. כמה ימים

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קכג

שבו חרב הבית בראשונה ובשנייה צום השביעי זה ג' בתשרי יום שנהרג בו גדליה בן אחיקם צום העשירי זה י' בטבת שבו סמך מלך בבל על ירושלם. הה"ד (יחזקאל כד) ויהי דבר ה' אלי בשנה התשיעית בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר בן אדם כתב לך את שם היום את עצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלם. ואני אומר צום העשירי זה חמשה בטבת יום שבאת שמועה לגולה הה"ד (שם לג) ויהי בעשתי עשרה שנה בעשירי בחמשה לחדש לגלותינו בא אלי הפליט מירושלם לאמר הובקעה העיר אלא שביהודה מתענין על המעשה ובגלויות על השמועה. ר"ע דורש ראשון אחרון ואחרון ראשון ואני דורש ראשון ראשון ואחרון ואני רואה את דבריי מדברי ר"ע: ושרף אפוסטומוס את התורה. איכן שרפה רבי אחא אמר במעברתא דלוד ורבנן אמרי במעברתא דטרלוסה: והעמיד צלם בהיכל. ואית תנייא תני הועמד מאן דאמר הועמד צלמו של מנשה

ביאור

בבל: ואחרון. וצום האחרון שנמנה בקרא הוא צום העשירי הוא היה ראשון לפורענות ונמצא שאין המקרא מונה הצומות לפי סדר הפורענות אלא לפי סדר החדשים: ואני דורש ראשון ראשון. דראשון למנין הצומות הוא ראשון לפורענות דהא לדידי צום העשירי הוא על השמועה הרעה שהיא אחרון לפורענות: ואני רואה את דבריי. דסדר פורעניות עיקר: במעברתא. בגשר: דטרלוסה. שם מקום: מאן דאמר הועמד. לא קאי אפוסטומוס אלא צלמו של מנשה היה שהכניס צלם בהיכל כמפורש בתרגום ירושלמי בפרשת השמים

צום הרביעי וכן כולם: בשנה התשיעית. שם מלך בבל מצור על ירושלים ונמשך ב' שנים עד שנה עשתי עשרה ועל שהתחיל המצור קבעו הצום בעשרה בטבת: שמועה לגולה. לגלות יכניה שגלה עם כל החרש והמסגר י"א שנה קודם החורבן ולא ידעו מחורבן הבית עד ה' בטבת שאחריו שהגיע הפליט והודיעם ועל השמועה הרעה קבעו הצום בחמישה בטבת: ראשון אחרון. צום הראשון שנמנה בקרא היינו צום הרביעי הוא אחרון לפורענות שבתחילה סמך מלך בבל ואח"כ הובקעה העיר ולא אחרון ממש קאמר אלא אחרון לסמיכת

קכד בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

מאן דאמר העמיד צלמו של אפוסטומוס מפני מה לא קבעו ° אינו תענית חיננא אביי דבר ינטה בשם רבי בנייה שלא קבלו רוב ציבור עליהם. א"ר יהושע בן לוי כל מה שנעשה בזה חזר וכל מה שנעשה בזה לא חזר. אמר ר' לוי כתיב (ויקרא יט) אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ואין מאור עיניו של אדם חוזר אלא לאחר ארבעים יום הדא הוא דכתיב (במדבר ו) ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש וגו' וכתיב (שם) ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים. ר' זכריה חתניה דר' לוי לאילין טלייא דמייתפניי מן סיפרא ונפקין לון בכפריי בו ביום נתאוו תאווה (שם יא) עד חדש ימים עד אשר יצא מאפכם ובשבעת ימי מרים (שם יב) ותסגר מרים מחוץ למחנה. ובארבעים יום של מרגלים (שם יג) וישבו מתור הארץ מקץ

הגהות: ° אינו צ"ל אותו (ירר' כח"י)

ביאור

יכנסו לארץ: ויהי בשנה השנית בחודש השני בעשרים בחודש. שהיו בחורב מכ"ח סיון עד כ' אייר לשנה הבאה ובכ' אייר נסעו ג' ימים כדכתיב ויסעו וכו' הרי כ"ג סיון: לאילין טלייא כו'. ויסעו מהר ה' דריש שהסיעו עצמם מפני שהוא הר ה' כתינוק הבורח מבית הספר והולך לטייל בכפר: בו ביום נתאוו תאווה. ושהו שם חודש של כ"ט ימים עד כ"ב בסיון ועוד ז' ימים שהמתינו למרים הרי כ"ט בסיון ובו ביום נשלחו המרגלים לתור את הארץ וכשחזרו לסוף ארבעים יום היה זה בת"ב ובאותו הלילה שחזרו בכו בכיה של חנינם ונגזר עליהם שלא יכנסו לארץ כדאזיל ומפ' כ"ז:

כסאי (ישעיה סו): מ"ד העמיד. קאי אאפוסטומוס ששרף התורה והעמיד צלם: מפני מה לא קבעו אותו. את יום י"ז בתמוז תענית כמו ת"ב שיהא לילו עמו: כל מה שנעשה בזה. פורענות שאירע בת"ב חזר ונשנה שחרב הבית בראשונה ובשני משא"כ ב"ז בתמוז: וחי בהם. ואם נגזר י"ז בתמוז תענית כמו ת"ב לא יתקיים וחי בהם שהתענית ממעט מאור עיניו של אדם ואינו חוזר אלא לאחר מ' יום כדמסיים הלכך אם נתקן תענית ב"ז אי אפשר שתוך ארבעים יום קודם שחזר מאור עיניו של אדם שנתקן עוד תענית שנית בת"ב: הדא הוא דכתיב. אזיל לפ' מנ"ל הא דתנן במתני' שבת"ב נגזר על אבותינו שלא

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קכה

ארבעים יום וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן וגו' אתון אשכחינן עסיקין בהלכות חלה וערלה אמרו להן לארץ אין אתם נכנסין ואתם עסוקין בהלכות חלה וערלה מיד (שם יד) ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה הוא אמר להן אתם בכיתם לפני בכייה של תפלות היו עתידין אתם לבכות בכייה של ממש (איכה א) בכה תבכה בלילה. תני ר' שמעון בן יוחי כתיב וישמע משה את העם בכה למשפחתיו וגו' על שש עריות שאסר להן משה אמר לון אפילו כן מה חמיתון אמרין ליה (במדבר יד) ארץ אכלת יושביה הוא כל קיריית דהוינן עלין תמן הוינן משכחין מתין. אמר להן הקב"ה בטובה שעשיתי לכם אמרתם ארץ אוכלת יושביה היא. כל קיריית דהוון עלן בה הוה טב קרתא מיית עד דהוון מיטפלן ביה הוון מיללן קרתא ונפקין לון ובר נש לא ידע בהון. ולא עוד אלא דאמרתון (שם יג) ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם ידעין הויתון מה דהוינא עבד לכון באפיהון א"ר שמעון בן לקיש דיברו דברים כלפי למעלן (במדבר יג) כי חזק הוא ממנו אמרו כביכול לא יכול להון. ר' לוי בשם ר' לוי בשם ר' חמא בר חנינא (ירמיה יא)

ביאור

שנכנסנו לשם מצאנו שם מלרים את המת: בטובה שעשיתי לכם. בה דברתם סרה כי בכל ערים שנכנסתם המית ה' את נשיא העיר לטובה להם שעד שיטפלו במת ותהא העיר מבכה אותו הם יבואו ויציאו ואין איש רואה אותם: ידעין כו'. בתמי' וכי יודעים אתם מה הייתם אתם בעיניהם: כי חזק הוא ממנו. שאמרו כלפי מעלה נתכוננו:

אתון אשכחינן כו'. באו ומצאו שישאל עסוקין בהלכות חלה וערלה אמרו להם לישראל לארץ אין אתם נכנסים ואתון עסוקים במצוות התלויות בארץ: של תפלות. של חינוס: של ממש. שנאמר בכה כו': למשפחתיו. על עסקי משפחה: אפי' כן. אפי' כדבריהם כן הוא שרעה היא הארץ מה ראתם שמה: כל קיריית כו'. כל ערים

קבו בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

לקול המולה גדלה לקול המולה הגדולה שאמרת' הצית אש עליה ורעו דליותיו. תני ר' יוסי אומר יום שחרב הבית היה מוצאי שבת ומוצאי שמיטה ומשמרתו של יהויריב בט' באב וכן בשני בזה ובזה היו הלויים עומדין על הדוכן ואומרי (תהלים צד) וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם יצמיתם ה' אלהינו. ר' שמעון בן לקיש בעא קומי ר' יוחנן מהו לומר שיר בלא נסכים א"ל נישמענה מן הדא דתני בזה ובזה היו הלויים עומדין על הדוכן ואומרים וישב עליהם את אונם וגו'. ר' אבהו אמר איתפלגון ר' יוחנן ורשב"ל ר' יוחנן אמר אומרים שיר בלא נסכים רשב"ל אמר אין אומרים שיר בלא נסכים התיב ר' יוחנן לרשב"ל והתני בזה ובזה היו הלויים עומדים על הדוכן ואומרים וישב עליהם את אונם א"ל רשב"ל מה את שמע מינה א"ל מאחר שאלו נסכים היו זמנו של שיר היה ר' יוחנן אמר שירו של יום רשב"ל אמר שירו של אתמול. א"ר לוי יהויריב גברה

ביאור

קרבן שלעבר היה היו צריכין לשורר עליו שיר של אותו היום שקרב בו הקרבן והיינו כדמסיים דפליגי איזה שיר אמרו דלר"י אמרו שיר של יום שחרב בו המקדש ור"ל ס"ל דאמרו שיר של אתמול פ"י של לפני י"ז בתמוז ולר"י דאמר שאמרו שיר של יום שחרב בו צ"ע מברייא דלעיל דתני שיום שחרב הבית מוצאי שבת היה: א"ר לוי כו'. יהויריב מירון מסרבי שמות משמרות הם והי דורש בשמותם רמז לפורענות שבאה להם יהויריב מלשון ריב מירון לשון עיר שגבר האויב על העיר מסרבי נוטריקון שמסר ביתו לשונאים ור' ברכיה דריש באופ"א:

לקול המולה הגדולה. לקול הבכיה שבכו הצית אש במקדש וכדלעיל שאמר עתידין אתם לבכות בכיה של ממש: שיר בלא נסכים. שהשיר שהיו הלויים אומרים בבית המקדש היו אומרים על הנסכים שבאים עם הקרבן ומהו שיאמרו בלא נסכים: ואומרים וישב עליהם את אונם. והרי בי"ז בתמוז כבר בטל התמיד למדת שאומרים שיר בלא נסכים: מה את שמע מינה. שהרי שנינו מנחות מ"ד אדם מביא זבחו היום ונסכיו אפי' מכאן ועד עשרה ימים הלכך אף שבטל התמיד אפשר שקרבנו נסכים לאחר זמן ולכך הוא שאמרו שירה: זמנו של שיר היה. שאלו נסכים של

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קכז

מירון קרתה מסרביי מסר בייתא לשנאייא. א"ר ברכיה יהויריב
יה הריב עם בניו על שמרו וסרבו בו. ידעיה עמוק ציפורים ידע
יה עצה עמוקה שבלבם והגלם °לציפורין: נלכדה ביתר. ר' הוה
דרש עשרין וארבעה עבדין (איכה ב) בלע ה' ולא חמל ור' יוחנן דרש
אשיתין. ור' יוחנן יתיר על ר' אלא ע"י דרבי הוה סמיך לחרבן
בית מקדשא הוה תמן סבין נהירין והוה דרש ואינין בכין
ומשתתקין וקיימין לון. תני א"ר יהודה בן ר' אלעאי ברוך ר' היה
דורש (בראשית כז) הקול קול יעקב והידים ידי עשו קולו של יעקב
צווח ממה שעשו לו ידי עשו בביתר. תני ר' שמעון בן יוחי עקיבה
ר' היה דורש (במדבר כד) דרך כוכב מיעקב דרך כוזבא מיעקב. ר'
עקיבה כד הוה חמי בר כוזבא הוה אמר דין הוא מלכא משיחא
א"ל ר' יוחנן בן תורתא עקיבה יעלו עשבים בלחייך ועדיין בן
דוד לא יבא. א"ר יוחנן קול אדריינוס קיסר הורג בביתר שמונים

הגהות: °לצפורין צ"ל כצפורין (ש"נ)

ביאור

עדיין זקנים שזוכרים החורבן וכשהי' מתחיל
לספר היו בוכין ועומדים והולכין משם והי'
רבי פוסק: בביתר. כדאזיל ומפ': דרך
כוזבא מיעקב. שהיה טועה בבן כוזבא שהוא
מלך המשיח וכדמסיים: יעלו עשבים
בלחייך. כלומר זמן הרבה אחר מיתתך: קול
אדריינוס קיסר. ע"ד שפי' לעיל הקול קול
יעקב והידים ידי עשו קולו של יעקב שצווח
ממה שעשו לו ידי עשו היינו אדריינוס שהוא
מבני אדום שהיה הורג בביתר שמונים אלף
ריבוא:

ידעיה עמוק ציפורים. נמי שמות משמרות
היו: עצה עמוקה שבלבם. ידע מחשבותם
שאין לבכם ליראה את ה': עשרין וארבעה
עבדין בלע ה' ולא חמל. כשהגיע לזה הפסוק
היה דורש זה על עשרים וארבעה מעשים של
פורענות שאירע להם לישראל בעת החורבן
ור' יוחנן דרש שישים עובדין, ומקשי: ור'
יוחנן יתיר על ר'. וכי ר' יוחנן יודע לדורש
יותר מרבי והרי רבי סמוך לחורבן היה ובקי
טפי בפורענות שאירע: הוה תמן סבין נהירין
בר. אדרבה מתוך שסמוך לחורבן הי' היו

קכח בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

אלף ריבוא. א"ר יוחנן שמונים אלף זוג של תוקעי קרנות היו מקיפין את ביתר וכל אחד ואחד היה ממונה על כמה חיילות והיה שם בן כוזבה והיה לו מאתים אלף מטיפי אצבע. שלחו חכמים ואמרו לו עד אימתי אתה עושה את ישראל בעלי מומין אמר להן וכי היאך איפשר לבדקן. אמרו לו כל מי שאינו רוכב על סוסו ועוקר ארז מן לבנון לא יהיה נכתב באיסרטיא שלך היו לו מאתים אלף כך ומאתים אלף כך וכך דהוה נפק לקרבא הוה אמר ריבוניא דעלמא לא תסעוד ולא תכסוף (תהלים ס) הלא אתה אלהים זנחתנו ולא תצא בצבאותינו שלש שנים ומחצה עשה אדריינוס מקיף על ביתר. והוה ר' אלעזר המודעי יושב על השק ועל האפר ומתפלל בכל יום ואומר רבון העולמים אל תשב בדין היום אל תשב בדין היום בעא אדריינוס מיזל ליה. אמר ליה חד כותיי לא תיזיל לך דאנא חמי מה מיעבד ומשלים לך מדינתא עאל ליה מן ביבא דמדינתא עאל ואשכח רבי אלעזר המודעי קאים מצלי.

ביאור

וזורקן והורג מהן כמה נפשות ובשל פלאי גבורותיו היה ר"ע מדמה שהוא מלך המשיח: וכד דהוה נפק לקרבא. וכשהי' יוצא למלחמה: לא תסעוד. לא תסייע בידיו: ולא תכסוף. ואל תשחיתנו כי היה סמוך על כוחו וחילו: בעא אדריינוס מיזל ליי. רצה לילך לו שראה שאינו נוצחם במלחמה אחר ג' שנים ומחצה: א"ל חד כותיי כו'. אמר לו כותי אחד אל תלך לך ראה מה אני עושה לך ומוסר בידך מדינה זו: עאל ליי מן ביבא כו'. נכנס לעיר דרך הביב של שופכין שהיה הולך תחת החומה

תוקעי קרנות. ראשי גייסות של אדרינוס שמתאספין צבאם עי שתוקעין בקרן שכל אחד הי' ממונה על כמה חיילות כדמסיים: והיה שם בביתר: מטיפי אצבע. קצוצי אצבע כל אחד הי' קוטע אצבעו לבדוקו אם הוא אמן כח: ועוקר ארז. בידו בעודו רוכב על סוסו: באיסרטיא. ברשימות שלך כלומר לא יהא נמנה בצבא שלך: מאתים אלף כך. קצוצי אצבע ומאתים אלף עוקרי ארז, ואיתא במדרש מה היה עושה בן כוזיבא היה מקבל אבני בליסטרא שזרק עליו האויב באחד מארכובותיו

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קכט

עבד נפשיה לחיש ליה בגו אודניה חמוניה בני מדינתא ואייתוניה גבי בן כוזיבא. אמרון ליה חמינן ההן סבא משתעי לחביבך אמר ליה מה אמרת ליה ומה אמר לך אמר ליה אנא אמר לך מלכא קטל לי ואי לא אנא אמר לך את קטל יתי טב לי מלכא קטל יתי ולא את אמר ליה אמר לי דאננא משלים מדינתאי. אתא גבי רבי אלעזר המודעי אמר ליה מה אמר לך הדין כותיאי אמר ליה לא כלום מה אמרת ליה א"ל לא כלום יהב ליה חד בעוט וקטליה. מיד יצאת בת קול ואמרה (זכריה יא) הוי רעי האליל עזבי הצאן חרב על זרועו ועל עין ימינו זרועו יבוש תיבש ועין ימינו כהה תכהה הרגת את רבי אלעזר המודעי זרוען של כל ישראל ועין ימינם לפיכך זרועו של אותו האיש יבש תיבש ועין ימינו כהה תכהה. מיד גלכדה ביתר ונהרג בן כוזיבא אתין טעינן רישיה גבי אדריינוס אמר לון מאן קטל הדין אמר ליה חד כותיאי אנא קטלתיה אמר לי חמי לי פטומיה. חמי ליה פטומיה אשכח חכינה

ביאור

אמר לך הכותי אמר לא אמר לי כלום: חד בעוט. בעיטה אחת ברגלו והרגו לר' אלעזר המודעי: חרב על זרועו ועל עין ימינו. כשביל שהבאת חרב על זרוען של ישראל ועין ימינם שהיה מעמידם בתפילתו לפיכך זרועו יבוש כו': אתין טעינן רישיה כו'. באו והביאו ראשו של בן כוזיבא לאדריינוס ושאל מי הוא שהרגו אמר כותי אחד אני הוא הרגתי: חמי ליה פטומי. הראה לו גופו וראה שנחש כרוך על צוארו אמר אילולי שאלקיו הרגו מי יכול לו שהיה גיבור כ"כ:

שלא היה יכול לכנוס דרך השער: עבד נפשי כו'. עשה עצמו שלוחש לו באזנו וראוהו בני ביתר והביאוהו לכותי אצל בן כוזיבא: ההן סבא. זה הכותי שמדבר עם דודך שהי' ר' אלעזר המודעי דודו של בן כוזיבא: אנא אמר לך כו'. אם אומר לך מה שאמר לי ר' אלעזר יהרג אותי אדרינוס קיסר ואם לא אומר לך אתה תהרג אותי מוטב שאומר לך ויהרג אותי מלכי משאתה תהרגני: אמר לי. ר' אלעזר שרוצה למסור המדינה לאדרינוס: אתא כו'. בא בן כוזיבא אצל ר' אלעזר ושאלו לו מה

קל בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

כרוכה עליו אמר אילולי אלהא דקטלי מאן הוה יכיל קטלי וקרא עליו (דברים לב) אם לא כי צורם מכרם וה' הסגירם והיו הורגין בהם והולכין עד ששקע הסוס בדם עד חוטמו והיה הדם מגלגל סלעים משאוי מ' סאה עד שהלך הדם בים ארבעת מיל אם תאמר שהיא קריבה לים והלא רחוקה מן הים ארבעים מיל אמרו שלש מאות מוחי תינוקות מצאו על אבן אחת ומצאו שלש קופות של קצוצי תפילין של תשע תשע סאין ויש אומרים תשע של שלש שלש סאין. תני רשב"ג אומר חמש מאות בתי סופרים היו בביתר והקטן שבהן אין פחות מחמש מאות תינוקות. והיו אומרים אם באו השונאים עלינו במכתובים הללו אנו יוצאין עליהן ומנקרים את עיניהם וכיון שגרמו עונות היו כורכים כל אחד ואחד בספרו ושורפין אותו ומכולם לא נשתייר אלא אני. וקרא על גרמיה (איכה א) עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי כרם גדול היה לאדריינוס הרשע שמונה עשר מיל על שמונה עשר מיל כמן טיבריא לציפורי והקיפו גדר מהרוגי ביתר מלא קומה ופישוט ידיים ולא גזר עליהם שיקברו עד שעמד מלך אחר וגזר עליהם שיקברו. אמר רב חונה משניתנו הרוגי ביתר לקבורה נקבעה הטוב והמטיב

ביאור

גרמיה. קרא על עצמו: עיני. בוכה לנפשי על כל בנות עירי שהוא נשאר לבדו וכל בני עירו נהרגו: כמן טיבריא לציפורי. כמרחק שבין טיבריא לציפורי: והקיפו גדר. הקיף את הכרם בגדר מהרוגי ביתר שהעמידם מלא קומתם זה אצל זה: נקבעה. ברכת הטוב והמטיב בברכת

והיה הדם. זורם כ"כ בחזק שהיה מגלגל סלעים של משאוי מ' סאה: ארבעת מיל. ארבעה מיל בתוך הים היה ניכר הדם: קצוצי תפילין. בתים של תפילין: במכתובים הללו. בקנים שבידם שכותבים בהם: ומנקרים את עיניהם. מתוך שרבים היו כ"כ: וקרא על

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קלא

הטוב שלא נסרחו והמטיב שניתנו לקבורה. תני ר' יוסי אומר נ"ב שנה עשת ביתר לאחר חרבן בהמ"ק ולמה חרבה על שהדליקה נירות לאחר חרבן בהמ"ק. ולמה הדליקה נירות שהיו בוליוטי ירושלם יושבים באמצע המדינה. וכדו דהוון חמין בר נש סליק לירושלם הוון אמרין ליה בגין דשמעינן עלך דאת בעי מתעבדא ארכינטס ובולבוטס הוא אמר לון לית בדעתי. בדיל דשמעינן עלך דאת בעי מזבנה אוסיא דילך והוא אמר לון לית בדעתי והוה חבריה א"ל מה את בעי מן דין כתוב ואנא חתם והוה כתוב וחבריה חתם. והוון משלחין אוניתא לבר בייתה ואמרין ליה אין אתא פלניא מעול לאוסיא ידידה לא תשבקיניה דהיא זבינה גבן. וכיון דהוה שמע מינהוון כן הוה אמר הלוואי איתבר רגליה דההוא גברא ולא סלק לירושלם הדא היא דכתיב (שם ד) צדו צעדינו מלכת ברחבותינו. צדו צעדינו אצדי אורחתיה דההוא בייתא. קרב קצינו קרב קיציה דההוא בייתא. מלאו ימינו מלא יומיי דההוא בייתא. אוף אינון לא נפקין טבאות (משלי יז) שמח לאיד לא ינקה.

ביאור

שטר מכירה ואני חותם לך בשמו: והוון משלחין אוניתא כר. והיו משלחין השטר לממונה על ביתו ואומרים לו אם יבוא פלוני ליכנס לשדהו אל תתן לו שכבר מכרה לי וכיון ששמע איש ביתר כן היה אומר הלוואי ונשבר רגלי ולא הייתי עולה לרגל לירושלים: אצדי אורחתיה דההוא בייתא. היה איש ביתר מקלל ואומר יהיה חרב ושמם דרך שעולה לבית המקדש: אוף אינון לא נפקין טבאות. אף אנשי ביתר לא יצא להם לטובה שהשמח לאיד

המזון: שהדליקה נירות. משום שמחה: בוליוטי. חשוכי ונכבדי ירושלים: וכדו דהוון כר. כאשר ראו א' מאנשי ביתר עולה לירושלים: הוון אמרין ד' כר. היו אומרים לו שמענו שרוצה אתה ליעשות שר ונכבד וכדי ליכנס עמו בדברים אומרים לו כן והוא משיב לא אין בדעתי אומרים לו שמענו שרוצה אתה למכור שוך והוא משיב שאין בדעתו: והוה חברי וכר. והיה חבירו של בוליוטי שכירושלים אומר לו מה אתה צריך לו כתוב

קלב בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

שני אחים הוון בכפר חריבה והוון רומים אזלין עליהון ומקטלין לון ואמרין כל סמא דמילתא ניתי כלילא על רישיהון. אמרין מבדקינן אוף חד זמן מנפקין פגע ביה חד סב אמר לון ברייכון סעודינכון אמר לא יסעוד ולא יסמוך (תהלים ס) הלא אתה אלהים זנחתנו. שני ארזים היו בהר המשחה תחת אחד מהן היו מוכרין ארבע חנויות טהורות והאחד היו מוציאין ממנו ארבעים סאה גוזלות בכל חדש וחדש ומהן היו מספיקין קינים לכל ישראל טור שמעון הוה מפיק תלת מאוון דגרבין דמרקיע לקייטא כל ערובות שובא. ולמה חרב יש אומר מפני הזנות וי"א שהיו משחקין בכדור. עשרת אלפים עיירות היו בהר המלך ולר' אלעזר בן חרסום אלף מכולם וכנגדן אלף ספינות בים וכלהם חרב. שלש עיירות היה קטמוס שלהן עולה לירושלים בעגלה. כבול ושיחין ומגדול צבעי"א. ושלשתן חרבו כבול מפני המחלוקת שיחין מפני כשפין

ביאור

סאה גוזלות. שהיו מקנין בענפיהן: קינים. קיני זבין וזבות שהיו צריכים להקריב: טור שמעון. הר שמעון שם מקום: הוה מפיק תלת מאוון דגרבין דמרקיע לקייטא. שלש מאות סלין עם פתותי לחם לעניים, גרבין, כפיפות סליס. מרקוע, חתיכות לשון רקועים. לקיטא. לעניים: כל ערובת שובא. בכל ערב שבת: שהיו משחקין בכדור. בשבת כ"ה במדרש ואסור משום מוקצה כמבואר בשו"ע סי' ש"ח וברוקח פ"י שהיו משחקין בכדור ובטלין מן התורה: קטמוס. כתבי שמוחם שהיו נכתבים בערכאות של מלכות היו עולין בעגלה מתוך שיושביהן מרובין:

לא ינקה: והוון רומיים אזלין עליהון וכו'. והיו רומים באים עליהם והאחים האלו הורגין אותם וחוזרים ובאים עליהם והללו הורגין בהם היו אומרים הרומיים הרפואה להם ליתן כתר מלכות על ראשם פ"י ליכנע להם שא"א לנוצחם: אמרין כו'. אמרו הרומיים נבדוק עוד פעם אחת אולי ננצחם: מנפקין כו'. כשיצאו האחים למלחמה עמם פגע בהם זקן אחד ואמר להם יהא הבורא בעזרתכם: אמר לא יסעוד כו'. וסוף שנהרגו בפעם הזאת וכמבואר במדרש ושם איתא שמצאו נחש כרוך להם על צוארם: שני ארזים היו בהר המשחה. והיו גדולים ומתפשטין ענפיהן כ"כ שתחת א' מהן כו':

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קלג

ומגדל צבעייתא מפני הזנות. שלשה כפרים כל אחד ואחד היה מוציא כפליים כיוצאי מצרים כפר ביש וכפר שיחלייתא וכפר דיכריא. ולמה הוא קרי לון כפר ביש דלא הוון מקבלין לעבורא ולמה הוא קרי לון כפר שיחלייתא דהוון מרביין ביניהון כאילין תחלוסייתא ולמה הוא קרי לון כפר דיכריא דהוון כל נשיהון ילדן דיכרין. אי לא הוות חדא מינהון נפקא מן תמן לא הוות ילדה נקבה. א"ר יוחנן שמונים זוגים אחים כהנים נישאו לשמונים זוגות אחיות כהנות בלילה אחד בהדא גופנא חוץ מאחים בלא אחיות מאחיות בלא אחים חוץ מלוים חוץ מישראל. אמר ר' יוחנן שמונים חנייות של אורגי פלגס היו במגדל צבעייתא אמר רבי חייא בר בא שמונים חניות של מוכרי טהרות היו בכפר אימרא. רבי ירמיה בשם רבי חייא בר בא שמונים שדות של מתכת היו בשיחין אמר ר' ינאי שידה לא היתה בימינו. רבי זעירה בשם רב חונא אומר היא היתה קטנה שבמשמרות והיא היתה מוציאה שמונים וחמשה אלף פירחי כהונה אמר רבי יוחנן שמונים אלף פירחי כהונה נהרגו על דמו של זכריה. רבי יודן שאל לרבי אחא

ביאור

אחותה כך שמונים זוגים של כהנים: גופנא. שם מקום: חוץ מאחים בלא אחיות. חוץ ממה שנישאו באותו לילה אחים בלא אחיות כלומר שלא נשאו זוגים אחים לאחיות וחוץ מלוים וישראלים שנישאו באותו לילה ללמדנו כמה מרובים יושבי גופנא היו: פלגס. מן משי: שדות. עגלות: היא היתה קטנה שבמשמרות. משמרת של שיחין: על דמו של זכריה. הנביא

כפליים כיוצאי מצרים. היינו ק"כ רבוא איש: לעבורא. לעוברים ושבים לא היו מקבלים לאכסניא: מרביין ביניהון. היו מתרבים. תחלוסייתא. שיחלייתא וגדל הרבה: אי לא הוות כר. אם לא היתה אשה יוצאת משם לא היתה יולדת נקיבה דכך היו עושין כשרוצין לילד נקיבה היו יוצאין מן העיר: שמונים זוגים אחים כר. שני אחים אחד נשא אשה ואחיו נשא

קלד בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

איכן הרגו את זכריה בעזרת הנשים או בעזרת ישראל אמר לו לא בעזרת ישראל ולא בעזרת הנשים אלא בעזרת הכהנים. ולא נהגו בדמו לא כדם האיל ולא כדם הצבי תמן כתיב (ויקרא יז) ושפך את דמו וכסהו בעפר ברם הכא (יחזקאל כד) כי דמה בתוכה היה על צחיח סלע שמתהו. כל כך למה להעלות חימה ולנקם נקם נתתי את דמה על צחיח סלע לבלתי הכסות. שבע עבירות עברו ישראל באותו היום הרגו כהן ונביא ודיין ושפכו דם נקי וטימאו את העזרה ושבת ויום הכיפורים היה. וכיון שעלה נבוזראדן לכאן ראה את הדם תוסס אמר להן מה טיבו של זה אמרו לו דם פרים וכבשים ואילים שהיינו מקריבין על גבי המזבח מיד הביא פרים ואילים וכבשים ושחטן עליו ועדיין הדם תוסס וכיון שלא הודו לו תלו תליין בגרדון אמרו הואיל והקב"ה רוצה לתבוע דמו מידינו. אמרו לו דם כהן ונביא ודיין הוא שהיה מתנבא עלינו כל מה שאתה עושה לנו ועמדנו עליו והרגנוהו מיד הביא שמונים אלף פירחי כהונה ושחטן עליו ואדיין הדם תוסס. בההוא שעתא נזף ביה א"ל מה את

ביאור

וכסהו בעפר וגבי זכריה כתיב: על צחיח סלע שמתהו. שמו את דמו על סלע יבש שלא יוכל להתכסות, אלא: כ"כ למה כו'. מאת ה' היתה זאת שלא יתכסה דמו כדי להעלות חימה ולנקום נקם כשיבוא נבוזראדן וכדמסיים: עברו. בהריגת זכריה: תלו תליין בגרדון. תלה אותם בגרדון כדי שידו מה טיבו של דם זה: נזף ביה. בזכריה מה אתה רוצה שאאבד כל אומתך עליך:

שהרגוהו בעזרה על שהוכיחם ושחט נבוזראדן על דמו שמונים אלף פירחי כהונה וכדאזיל ומפ': בעזרת הנשים כו'. לפני העזרה במזרח היתה עזרת נשים ובתוך העזרה י"א אמה מקום דריסת רגלי ישראל והוא הנקרא עזרת ישראל ומשם ועד למזבח י"א אמה מקום דריסת רגלי הכהנים הוא הנקרא עזרת כהנים: ולא נהגו בדמו כו'. האם לא נהגו ישראל בדמו כשם שנוהגין בדם איל וצבי דגבי איל וצבי כתיב

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קלה

בעי נובד כל אומתך עלך. מיד נתמלא הקב"ה רחמים ואמר מה אם זה שהוא בשר ודם ואכזרי נתמלא רחמים על בני אני שכתוב בי (דברים ד') כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבתיך על אחת כמה וכמה מיד רמז לדם ונבלע במקומו. אמר רבי יוחנן שמונים אלף פירחי כהנה ברחו להם לתוך קלתותים של בית המקדש וכולהם נשרפו. ומכולם הלא נשתייר אלא יהושע בן יהוצדק הכהן הגדול שנאמר (זכריה ג') הלא זה אוד מצל מאש. א"ר יוחנן שמונים אלף פירחי כהונה ° תוך חיילותיו של נבוכדנצר והלכו להן אצל ישמעאלים אמרון לון הבו לן גישתי דאנן צחיי הביאו לפניהן מיני מלוחים ונודות נפוחות אמרון לון אכלון ואתון שתיי וכיון דהוה חד מינהון שרי זיקא ויהיב ליה גו פומיה הוה רוחא נפק והוה חנק ליה. הדא הוא דכתיב (ישעיה כא) משא בערב מטול רב בערבייה ביער בערב תלינו מי נתונים ביער הלבנון בערב תלינו אלא ארחות דדנים כן ארחון

הגהות: ° ברחו תוך כצ"ל (ש"נ)

ביאור

הולך לפרש הפסוקים בישעיה: משא בערב. פי' מטול רב בערבייה משא רב על ישמעאל: ביער בערב תלינו. פי' מי נתונים כו' כלומר מי שהיו נתונים ביער הלבנון זה בית המקדש עתה בערב ילינו אצל ישמעאל בשביל חטאתם, אלא: ארחות דדנים כו'. אלא אתם מי נהגתם כמנהג בני דודים שלא ליתן להם מים וכי כך נהג בכם הקב"ה כשישמעאל צמא, לא:

קלתותים. התאים בבית המקדש לימלט מחילותיו של נבוכדנצר: ברחו תוך כו'. ברחו מנבוכדנצר והלכו אצל ישמעלים שהם קרוביהם שמא ירחמו עליהם: הבו לן גישתי כו'. תנו לנו לשחות שאנו צמאים: ונודות נפוחות. וחשבו שיש בהם מים אמרו להם תאכלו ואח"כ תשתו וכיון שפתח אחד מהם את הנוד ונתנו לתוך פיו נכנס בו הרוח וחנקו שלא היה בו מים אלא רוח: משא בערב כו'.

קלו בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

דבני דודיא עבדין ישמעאל שצמא לא (שם) לקראת צמא התיו מים. (בראשית טז) ויפקח אלהים את עיניה ותרא באר מים לא מן טיבותכון אתון לגביכון כי מפני חרבות נדדו מפני חרב נטושה שלא רצו לשמר את שמיטיהם כמה דאת אמר (שמות כג) והשביעית תשמטנה ונטשתה. ומפני קשת דרוכה שלא רצו לשמר שבתותיהם כמה דאת אמר (נחמיה יג) בימים ההמה ראיתי ביהודה דורכים גתות בשבת. ומפני כובד מלחמה שלא רצו להלחם במלחמתה של תורה כמה דאת אמר (במדבר כא) על כן יאמר בספר מלחמת ה'. אר"י מגבת ועד אנטיפריס ששים רבוא עיירות היו הקטנה שבהן היא היתה בית שמש דכתיב בה (שמואל א' ו) ויך באנשי בית שמש כי ראו בארון ה' וגו' ואילו מרוח אחת היו אין את מבצע לה קניי לא נסייה אמר רבי חנינה קפצה לה ארץ ישראל. אמר רבי זעירה בוא וראה מה חציפה הוא ארץ ישראל שהיא עושה פירות מה היא עושה פירות תרין אמורין חד אמר מפני שמזבלין אותה וחורנה אמר

ביאור

בארון ה' וגו'. ויך בעם שבעים איש חמישים אלף איש הרי שהיו שם חמישים אלף איש ואלו רק מרוח אחת מקום שעלה שם ארון ה' למדת כמה היתה קטנה שבעיירות: אין את מבצע לה קניי לא נסייה. כהיום אפי' אם אתה מעמיד קנים מגבת ועד אנטיפרס לא יכילו כמספר הזה אלא שקפצה ונתרחבה להם א"י וכשגלו בעונות נצטמקה: מה חציפה הוא א"י. שאע"פ שגלו ישראל ונגזרה גזירה גפרית ומלח שריפה כל ארצה לא תורע ולא תצמיח וגו' בפ' נצבים: מה היא עושה פירות. כלומר כיצד היא עושה באמת פירות: מפני שמזבלין אותה. וקללה

לקראת צמא התיו מים. לקראת צמא הביאו מים וכך נהג הקב"ה בישמעאל כדכתיב ויפקח וכו': לא כו'. מפ' המשך הכתוב דכתיב התם כי מפני חרבות כו' שלא מפני טובה באו אליכם אלא מפני צרה וחרב האויב והיה לכם לרחם עליהם: מפני חרב נטושה. נטושה רומז לשמיטה כדכתיב והשביעית תשמטנה ונטשתה שגלו מפני שלא שימרו שמיטותיהם: ומפני קשת דרוכה. רומז שהיו דורכים גיתותיהם בשבת. ומפני זה גלו: שלא רצו להלחם במלחמתה של תורה. פלפולה של תורה איקרי מלחמה כמה דאת אמר על כן וגו': כי ראו

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קלז

מפני שהופכין את עפרה עובדא הוה בחד דהוה קאים זרע בהדא בקעת ארכל וכבש ידיה ונפק עפרה יקידא ואוקיד זרעא. תני רבי יוסי אומר חמישים ושנים שנה לא נראה עוף טס בארץ ישראל מה טעמא (ירמיה ט) מעוף השמים ועד בהמה נדדו הלכו. אמר רבי חנינא קודם לארבעים שנה עד שלא גלו ישראל לבבל נטעו תמרים בבבל על ידי שיהו להוטים אחר מתיקה שהיא מרגלת הלשון לתורה. א"ר חנינא בריה דר' אבהו שבע מאות מיני דגים טהורים ושמונה מאות מיני חגבים טהורים ולעוף אין מספר כולהם גלו עם ישראל לבבל וכשחזרו כולהם חזרו עמהן חוץ מן הדג הנקרא שיבוטא. ודגים היאך גלו ר' חונה בר יוסף אמר דרך התהום גלו ודרך התהום חזרו. א"ר יוחנן אשרי מי שהוא רואה במפלתה של תרמוד שהיא היתה שותפת בחרבן הבית ראשון ובחרבן הבית השני בחרבן ראשון העמידה שמונים אלף קשטים ובחרבן השני העמידה שמונת אלפים קשטים: ונחרשה העיר. חרש רופוס שחיק עצמות את ההיכל:

ביאור

כגימטריא חמישים ושנים בגמ' בבליית שבת קמ"ה ב' ובפתיחתא דאיכה: נטעו תמרים בבבל. סיבב ה' שיטעו תמרים כדי שיהא בכוחם ללמוד תורה שמיני מתיקה מרגילין הלשון לתורה כדמסיים: שבע מאות מיני דגים כו'. שגלה עמהם כדי שיהא מוכן להם מאכלם: הנקרא שיבוטא. בגמ' בבליית שם אמרו חוץ מקוליים האוספנים שאין שדרתו חזקה ולא יכל לנדוד עמהם ואפשר דהיא שיבוטא המוזכר כאן:

שנתקללה שלא תצמיח בלא זיכול: מפני שהופכין את עפרה. והעליון הוא שנתקלל: עובדא הוה בחד כו'. מעשה היה באחד שזרע בבקעת ארכל וכבש ידו עמוק בקרקע ויצא עפר יוקד ושרף הזרע וכדאמרן שמצמחת מפני שהפכו הקרקע וזה פגע בגפרית שהיתה מלמטה: חמישים ושנים שנה. מחורבן הבית עד שנפקדו כימי כורש ואז עלו מהם ליסד הבית ונמשך י"ח שנה עד לסוף שבעים שנה: מעוף השמים כו'. בהמה

קלח בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

הלכה ו מתני' משנכנס אב ממעטין בשמחה שבת שחל ט' באב להיות בתוכה אסורין מלספר ומלכבס ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת ערב תשעה באב לא יאכל אדם שני תבשילין לא יאכל בשר ולא ישתה יין רשב"ג אומר ישנה רבי יהודה מחייב בכפיית המיטה ולא הודו לו חכמים: גמ' אמר ריב"ל הדא דאת אמר בבניין של שמחה אבל אם היה כותלו גוהה סותרו ובונהו אמר שמואל בכותלא דגניי בי. רבי בא בר כהן אמר קומי רבי יוסי רבי אחא בשם רבי יעקב בר אידי אסור לארס אשה בע"ש הדא דאת אמר שלא לעשות סעודת אירוסין הא לארס יארס. שמואל אמר אפי' בט"ב יארס שלא יקדמנו אחר. מחלפה שיטתיה דשמואל תמן הוא אמר (תהלים סח) מושיב יחידיים ביתה (שם סב) במאזנים לעלו' המה מהבל יחד והכא הוא אמר הכין אלא שלא יקדמנו אחר בתפלה. אפילו כן לא קיימה. א"ר יונה הדא דאת אמר

ביאור

מתני'. ממעטין בשמחה. כדפי' בגמ' בבבלי של שמחה: שבת שחל כר. שבוע שחל בו ת"ב: ובחמישי מותרין. כשחל ת"ב בע"ש ומשכחת לה כשהיו ב"ד מקדשין ע"פ הראי' דאי כשחל ת"ב קודם יום ה' לא איצטריך להך מ"ד דס"ל בגמ' לאחריו מותר: לא יאכל אדם. בסעודה המפסקת: שני תבשילין. אפי' דג וכיצה שעליו: ישנה. בגמ' מפרש: בכפיית המטה. כופה המטה על פניה: גמ'. הדא דאת אמר. דמשנכנס אב ממעטין בשמחה: בבניין של שמחה. בנין של הרווחה: אבל אם היה כותלו גוהה. אם היה כותלו נוטה ליפול סותרו ובונהו: בכותלא

דגניי בי. בכותל שהוא ישן שם אצל הכותל הוא דסותרו ובונהו מפני הסכנה אבל לא ישן שם אסור אפי' גוהה: אסור לארס אשה בע"ש. וכדמסיים דסעודת אירוסין הוא דלא יעשה כדי שלא ימשך בתקון הסעודה ויבוא לידי חילול שבת: מושיב יחידיים ביתה. ודרשי' לה בויק"ר פכ"ט עד שהן עשויין הבל במעי אמן הם יחד שמעי' שקודם שנולדו כבר נגזר זיווגם מן השמים וא"כ מה לו לדאוג שמא יקדמנו: בתפילה. שמא ע"י תפילה ישנה מה שנגזר: לא קיימה. אם זכה בה ע"י תפילה לא תתקיים בידו וימות הוא או היא: הדא דאת אמר. במתני' דשבוע שחל בו אסור לכבס:

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קלט

מרוח ומלבוש ברם מרוח ומתקנה. כן אנן אמרינן הדין קצרה
 אסור ליה מיעבד עיבדתיה. מתני' פליגא על ר' יונה שבת שחל
 ט' באב להיות בתוכה אסורין מלספר ומלכבס ובחמישי מותרין
 מפני כבוד השבת רבי יונה בשם רב המנונא לתספורת הושבה.
 רבי בא בר כהן אמר קומי ר' יוסה רבי אחא בשם ר' אבהו ט' באב
 שחל להיות בשבת שתי שבתות מותרות לאחריו מהו רבי יוחנן
 אמר לאחריו אסור רשב"ל אמר לאחריו מותר דרשה רבי חייה בר
 בא לציפוראיי ולא קבלון עליהון. א"ר אימי לר' יוסי ואין בן אחוי
 של ר' חייה הגדול חלוק עליו. א"ל בפירוש פליגין רבי יוחנן אמר
 לאחריו אסור רשב"ל אמר לאחריו מותר מה עבד לה רשב"ל פתר
 לה ט' באב שחל להיות בשבת ולית שמע מינה כלום. רבי יצחק

ביאור

ל'היות בשבת. שנדחה לראשון שאחריו: שתי
 שבתות מותרות. קודם ט"ב ובין שאחריו
 קודם מותר דהא נדחה ולאחריו נמי אע"ג
 שנדחה ליום ראשון דהא לאחריו מותר:
 לאחריו. לאחר ת"ב אי מותר לספר ולכבס או
 דילמא כל שבוע שחל בו אסור אפי' לאחריו:
 דרשה רחב"ב. להך דרשב"ל: ולא קבלון
 עליהון. אלא נהגו איסור וכן מבואר להלן בגמ'
 דנהגו ציפוראיי איסור כל החודש ומיהו הלשון
 לא קבלון עליהון מגומגם: ואין בן אחוי כו'.
 ואין בן אחוי של ר' חייה הגדול היינו רב חלוק
 עליו וס"ל דאסור לאחריו ובגמ' בבבלי איתא
 לרב דשרי והרבה פעמים דכירו' איפכא: מה
 עבד לה רשב"ל. להך דרב: פתר לה פ' באב
 שחל להיות בשבת. ונדחה ליום ראשון ולכן
 אסור לאחריו דאם נשתרי לא ינהגו אכילות

מרוח ומלבוש. לכבס וללבוש מיד: ברם
 מרוח ומתקנה. אבל לכבס ולהכין כדי שילבש
 לאחר זמן: כן אנן אמרינן כו'. וכי כך אנו
 אומרים שהכובס אסור במלאכה בשבוע שחל
 בו בתמי' אלא להניח שרי, והפוסקים העתיקו
 הירו' בניחותא דאסור אפי' להניח עי' ב"י סי'
 תקנ"א: ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת.
 ובמאי איירי אי ללבוש מיד מאי כבוד השבת
 איכא אלא להניח וללבוש בשבת ואפ"ה
 בחמישי הוא דשרי הא כל השבוע אסור וטעמא
 מפני שמסיח דעת מאבלות וקשיא לר' יונה:
 לתספורת הושבה. הא דתנן ובחמישי מותרין
 מהדר אתספורת דאהני לי' מיד ובזה הוא דשרי
 בחמישי מפני כבוד השבת ולכבס דומיא
 דתספורת היינו ללבוש מיד אסור אפי' בחמישי
 הא לכבס ולהניח שרי כל השבוע: ט"ב שחל

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קמ

בן אלעזר מן דהוה תשעה באב נפק הוה מכריז ופתחון ספרייא ומאן דבעי יספר כתיב (הושע ב) והשבתי כל משושה חגה חדשה ושבתי וכל מועדה דרומאי נהגין חגה ציפוראיי נהגין חדשה טיבריאיי נהגין שבתה חזרין רבנן דטיבריא למינהוג כרבנן דציפורין. ר' ירמיה בשם רבי חייה בר בא בדין היה שיהו מתענין בעשירי שבו נשרף בית אלהינו ולמה בתשיעי שבו התחילה הפורענות ותני כן בשביעי נכנסו לתוכו בשמיני היו מקרקרין בו בתשיעי הציתו בו את האור ובעשירי נשרף. רבי יהושע בן לוי ציים תשיעי ועשירי רבי אבון ציים תשיעי ועשירי רבי לוי ציים תשיעי ולילי עשירי. ר' בא בר זבדא בשם רבי חנינה ביקש רבי לעקור ט' באב ולא הניחו לו אמר לו רבי לעזר עמך הייתי ולא איתאמרת הכי אלא ביקש רבי לעקור ט' באב שחל להיות בשבת ולא הניחו לו אמר הואיל ונדחתה ידחה אמרו לו ידחה למחר. וגזי ליה ההיא דתנינן תמן רבי יוחנן בן

ביאור

מיירי מתני' שאסור כל אותו שבוע שלפניו: מן דהוה ת"ב. משעבר ת"ב הכריז ופתחו הספרים החנוניות ומי שרוצה יסתפר דמעיקר הדין שרי לאחריו: דרומאי נהגין חגה. מר"ח עד התענית נהגו איסור כיכוס דר"ח איקרי מועד כדכתיב (איכה א) קרא עלי מועד: צפוראיי נהגין חדשה. כל החודש נהגו איסור בכיכוס: שבתה. שבוע שחל בו והיינו כמתני': מקרקרין בו. היו הורסין בו: ולילי עשירי. שבו היתה עיקר השריפה: לעקור ט"ב. ולקבעו בעשירי, תוס': וגזי ליי. פרע לו בענין אחר [גזי פי' פרע ודוגמתו בס"פ ארבעה נדרים הילך גזי חובך] דלגבי הך עובדא דת"ב הזכיר ר"א

כלל וצ"ע דא"כ כל ת"ב שחל להיות ביום ראשון יהא אסור כל אותו שבוע ויותר נ' דדרשה רחב"ב לאיסור כר"י ולא קבלון עליהן וצ"ע מגמ' להלן ואמר לי וכי אין רב חלוק עליו על ר"י וס"ל דמותר וכמו שהוא בבבלי ולפי"ז צריך לגרוס מה עבד לה ר"י וע"ז הוא דמשני דרב מיירי בת"ב שחל להיות בשבת שאע"פ שנדחה ליום ראשון מותר לאחריו שאינו אלא תשלומין אבל בשבוע שחל בו אסור כל אותו שבוע ואפי' לאחריו, ובגהש"ס מפ' מה עבד לה רשב"ל למתני' דתנן שבת שחל בו כו' אסורין מלכבס משמע כל אותו שבת ואפי' לאחריו וגרסי' תיפתר בת"ב שחל בע"ש וכה"ג

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קמא

ברוקה אומר על שניהן הוא אומר (בראשית א) ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו וגו'. רבי לעזר בשם רבי חנינה הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה א"ל רבי בא בר זבדא עמך הייתי ולא איתאמרת אלא אם היתה תובעת להינשא הדין עמה וקרא עליהון (קהלת ד) טובים השנים מן האחד. מהו ישנה יחלף אין הוה יליף אכיל ליטרא דקופד ייכול פלגא אין הוה יליף שתי קסט דחמר ישתה פלגא אומר רבי יוחנן ובלבד עיקר סעודת תשעה באב אמר רב הושעיה ובלבד משש שעות ולמעלן. אומר רבי יוסי תרתייהון לקולא אכל סעודת תשעה באב משש שעות ולמטן אפילו עולה על שלחנו כסעודת שלמה מותר אכל סעודתו משש שעות ולמעלן אפילו עולה על שלחנו כסעודת שלמה מותר. תני ט' באב שחל להיות ° ערב שבת וכן ערב ט' באב שחל להיות בשבת אפילו עולה על שולחנו כסעודת שלמה בשעתו מותר. רב

הגהות: ° ערב שבת צ"ל בשבת (גליון)

ביאור

ת"ב. הא דתנן שלא יאכל בשר וישתה יין בסעודה המפסקת הא עת"ב בסעודה שאינו מפסיק בה שרי: ובלבד משש שעות ולמעלן. ערב ת"ב משש שעות ולמעלן הוא ולא יאכל בשר וישתה יין: תרתייהון לקולא. הנך תרי מילי דר' יוחנן ודר' הושעיא תרתייהון לקולא שאינו אסור בבשר ויין רק בסעודה המפסקת משש שעות ולמעלן קודם שש שעות ומפסיק בה מותר אחר שש שעות ואינו מפסיק נמי שרי וכדאזיל ומפ':

לרבכ"ז עובדא היכי הוי ובהך דיבמות דאזיל ומפ' הוה איפכא דהזכירו רבכ"ז לר"ז: על שניהן הוא אומר. דגם האשה מצווה בפרייה ורביה: אם היתה תובעת להינשא. שלא היו לה בנים ותובעת להתגרש ולינשא לאחר: הדין עמה. ולא מפני שהיא מצווה אלא שבאה בטענה שבזקנותה מה תהא עליה: טובים השנים מן האחד. דמיני' ומיני' תסתיים שמעתתא: יחלף. ימעט: דקופד. בשר: קסט דחמר. מידה של יין: ובלבד עיקר סעודת

קמב בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

מן דהוה אכל כל צורכיה הוה צבע פיסתיה בקיטמא ואמר זו היא עיקר סעודת ט' באב לקיים מה שנאמר (איכה ג) ויגרם בחצץ שני הכפישני באפר. יאות אמר רבי יהודה מה טעמון דרבנן. עשו כמי שמתו מוטל לפניו אינו לא כופה את מיטתו ולא ישן על גבי מיטה כפויה.

הלכה זו מתני' אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים שבהן בני ירושלם יוצאין בכלי לבן שאולים שלא לבייש את מי שאין לו כל הכלים טעונין טבילה ובנות ירושלם יוצאות וחולות בכרמים ומה היו אומרות בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך אל תתן עיניך בנוי תן עיניך במשפחה וכן הוא אומר (שיר השירים ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו' ביום חתונתו זו מתן תורה

ביאור

ביום חתונתו זו מ"ת. ביוהכ"פ שניתנו בו לוחות אחרונות שבי"ז תמוז ירד משה מן ההר ושיכר את הלוחות ולמחרתו עלה למרום ונשתהה שם שמונים יום ארבעים יום עמד בתפילה כדכתיב (דברים ט) ואתנפל לפני ה' ארבעים יום וארבעים לילה ועוד ארבעים יום שעמד כבראשונה לקבל לוחות אחרונות חשוב מ"ז בתמוז עד יוהכ"פ והיו להם שמונים יום שנים עשרה שנשתיירו מתמוז שהוא חסר ולי דאב וכ"ט דאלול הרי שבעים ואחד ועוד תשעה דאלול הרי שמונים וליל צום השלים לילו של י"ז בתמוז דלא הוה בחושבני' דהא כבר נפק לי' בשעה שעלה השתא הוה פ' שלמים לילה ויום ובוקר יום כפור ירד שהוא

מן דהוה אכל כל צורכיה. בסעודה המפסקת: הוה צבע פיסתיה בקיטמא. הי' טובל פתו באפר ואמר זו היא סעודת ת"ב: יאות א"ר יהודה. שהי' מחייב בכפיית המטה דרך אבלות ומה טעם פליגי עלי' רבנן: עשו כמי שמתו מוטל לפניו. ת"ב לאו כאבל שוינהו רבנן אלא כאונן שאינו כופה את המטה:

מתני'. שאולים. אפי' עשירות: טעונין טבילה. שמא נטמאו והחקינו שיהו צריכין טבילה שמתוך כך מוציאין מה שנתונן בחיבה להטבילין ומתוך כך משאילין אותה כדמשמע בגמ'. ר"ן: וחולות. מחוללות: וכה"א צאינה וכו'. היינו שייצאו ויחוללו: במלך שלמה. במלך שהשלוש שלו. ואימתי:

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קמג

וביום שמחת לבו זה בניין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו: גמ' ניחא ביום הכיפורים שהוא כפרה על ישראל בט"ו באב למה. ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא שבו זמן קיצה יפה לעצים שכל עצים שהן נקצצין בו אינן עושין מאכולות כהיא דתנינן תמן כל עץ שנמצא בו תולעת פסול מעל גבי המזבח. רב חייה בר אשי בשם רב שבו התיר הושע בן אלה פריסדיות שהושיב ירבעם בן נבט על הדרכים. כהנא שאל לרב כל הדא טיבותא רבתא עבד וכתוב ביה (מלכים ב טז) עליו עלה שלמנאסר מלך אשור אמר ליה על ידי ששמט את הקולר מצוארו ותלוי בצואר הרבים לא אמר כל עמא יסקון אלא מאן דבעי מיסוק יסוק. רב שמואל בר רבי יצחק ואמרין לה בשם ר' שמואל בר נחמן שבו הותרו שבטים לבוא זה בזה דכתיב (במדבר לו) ולא תסב

ביאור

תולעים אבל מאותו יום ואילך תשש כח של חמה ואין מייבשת העצים ויש בהם תולעים ותנינן תמן שעץ שיש בו תולעת פסול למזבח: התיר. ביטל: פריסדיות. שומרים: על הדרכים. שלא יעלו לרגל: כהנא שאל לרב כל הדא כו'. אחר שעשה הושע בן אלה כל הטוב הזה איך נגזר עליו שיעלה עליו שלמנאסר מלך אשור: ששמט את הקולר מצוארו וכו'. שלא צוה העם לעלות אלא ביטל השומרים ואמר מי שירצה יעלה שתלה הקולר בצואר הרבים ולכך תלוי חטא הרבים בצוארו: שבו הותרו שבטים לבא זה בזה. שדור המדבר נאסר להם ליקח בת משבט אחר כדכתיב ולא תסב נחלה ולא נצטוו אלא לאותו הדור מהא דכתיב:

עשרה בתשרי ואותו היום נקבע ליום כיפור להודיע שמחל וניחם על הרעה אשר דבר לעשות לעמו, רש"י, ועי' תוס' שבת פ"ט א' וב"ק פ"ב א': וביום שמחת לבו זה בניין ביהמ"ק. שיוהכ"פ היה בימי חינוך ביהמ"ק כדמוכח במלכים א' ח' ועש את החג שבעת ימים ושבעת ימים וכדפי' בגמ' בבליית מו"ק ט' דשבעת ימים היה החינוך קודם לשבעת ימי החג:

גמ'. ניחא יוהכ"פ. שהוא יו"ט: שבו זמן קיצה יפה לעצים. שאותו היום זמן יפה לקוץ בו עצים למערכה כדמסיים ומה"ט עשוהו יו"ט ובגמ' בבליית איתא שאותו היום פסקו מלכרות עצים ועשאוהו יו"ט לגמרה של מצוה: אינן עושין מאכולות. אין בו

קמד בשלשה פרקים פרק רביעי תענית

נחלה לבני ישראל ממטה אל מטה אחר כי איש בנחלת מטה אבותיו ידבקו בנ"י וכתוב (שם) וכל בת ירשת נחלה ממשות בני"י וגו'. וכי איפשר לבת לירש שני מטות תיפתר שהיה אביה משבט אחר ואמה משבט אחר. ורבנן אמרי שבו הותר שבטו של בנימין לבוא בקהל דכתיב (שופטים כא) ארור נתן אשה לבנימין מקרא קראו וקירבוהו מקרא קראו וריחקוהו. מקרא קראו ° וקירבוהו (בראשית מח) אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי מקרא קראו ° וריחקוהו (שם לה) גוי וקהל גוים יהיה ממך ומלכים מחלצין יצאו ואדיין לא נולד בנימין. ר' אבון אומר שבו בטל החפר. וא"ר לוי בכל ערב ט"ב היה משה מוציא כרוז בכל המחנה ואומר צאו לחפר צאו לחפר והיו יוצאין וחופרין להן קברות ושינים ובשחר היו עומדין ומוצאין עצמן חסירים ט"ז אלף

הגהות: ° וקירבוהו צ"ל וריחקוהו ° וריחקוהו צ"ל וקירבוהו (ק"ע)

ביאור

המקרא: אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו °. נכנסו אפרים ומנשה בכלל י"ב שבטים היה להם להוציא שנים זה לוי שיצא לעבודת המשכן ובנימין שנידוהו: גוי וקהל גוים יהיה ממך. שבטו שייצא ממנו עוד שבט ואיזה שבט עדיין לא נולד בנימין הלכך בנימין בכלל השבטים, ואל תתמה דא"כ איכא י"ג שבטים לא היא דאפרים ומנשה אחד מהם נמנה על שבט יוסף והאחר משלים במקום לוי אלא בשעה שאמרו יעקב עדיין יוסף קיים לרמוז שיהא שעה שינדוהו לבנימין: שבו בטל החפר. כדמסיים: בכל ערב ט"ב. מאותן ארבעים שנה שהיו במדבר שלא היו מתים כל שנה אלא בת"ב:

וכל בת ירשת נחלה וכו'. ודייק מהא דכתיב מטות שיורשת שני מטות וע"כ שהיה אביה משבט אחד ואמה משבט אחר וזהאך אפשר והרי נאסרו שבטים זה בזה אלא ע"כ שלא נאמר האיסור אלא לאותו דור ובט"ו באב לסוף ארבעים שהיו במדבר כלו מתי מדבר והותרו לבא זה בזה ולכך עשאוהו יו"ט: שבו הותר שבטו של בנימין לבוא בקהל. שנשבעו ישראל שלא להנשא להם כדכתיב ארור וכו' ואמרו בגמ' בבבלי דטעמא שהתירו משום שנשבעו איש ממנו לא יתן בתו לבנימין לאשה ודרשו ממנו ולא מבניו: מקרא קראו וריחקוהו וכו'. וקאמר דבשעה שריחקוהו סמכו על מקרא וכשחזרו וקירבוהו נמי סמכו על

בשלשה פרקים פרק רביעי תענית קמה

ופרוטרוט ובשנה האחרונה עשו כן ועמדו ומצאו עצמן שלימים. אמרו דילמא דטעינן בחושבנה וכן בי' ובי"א ובי"ב ובי"ג ובי"ד ובט"ו כיון דאשלם זיהרא אמרו דומה שביטל הקב"ה אותה הגזירה קשה מעלינו ועמדו ועשו יו"ט: כל הכלים טעונין טבילה ובנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים. ר' ינאי בי ר' ישמעאל אמר ואפי' נתונים בתיבה נתונים בתיבה ואת אמר הכן. מתוך שאת עושה כן הוא משאילן: ומה היו אומרת שא נא עיניך בחור וראה מה את בורר לך אל תתן עיניך בנוי תן עיניך במשפחה וכו'. היתה בתו של מלך שואלת מבתו של כ"ג בתו של כ"ג שואל' מבתו של מלך הכאורות היו אומרות אל תתן עיניך בנוי והנאות היו אומרות תן עיניך במשפחה. וכן הוא אומר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו זו מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן:

הדרן עלך פרק בשלשה פרקים וסליקא לה מסכת תענית

ביאור

שנה בשלוח משה עבד ה' וגו' ויהושע היה בן מאה ועשר במותו ולא פרנס את ישראל אלא כ"ח שנה והיו ראויין למות וע"ז אמר הכתוב שלא מתו ועי"ש עוד: דטעינן בחושבנה. שעדיין לא הגיע ת"ב: כיון דאשלם זיהרא. שנתמלאה הלבנה ואין הלבנה מתמלאת אלא באמצע החודש ידעו שנתבטלה הגזירה: ואפי' נתונים בתיבה. התקינו שיהיו צריכים טבילה: ואת אמר הכן. בתמי' שהרי אין אדם לובשין וליכא למיחש שמא נטמאו: הכאורות. כעורות:

ופרוטרוט. ומעט: ובשנה האחרונה עשו כן ועמדו ומצאו עצמן שלימים. ועי' תוס' ב"ב קכ"א שפי' עפי' יר' מו"ק שמתו כולן בני שישים ואותן שיצאו ממצרים בני כ' היו צריכין למות אותה שנה אלא שביטל מהם הגזירה והא דכתיב (במדבר כ"ו) ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפונה והושע בן נון היינו מאותן שהיו ראויין למות קודם שנתבטלה הגזירה וכלב בן יפונה והושע בן נון היו בני ארבעים בשלוח המרגלים כדכתיב גבי כלב (יהושע יד) בן ארבעים

גמ' הכי גרסין ושאר כל אדם מאי טעמא חסורין כדנתן חגי משמר כ"י ואמר רבה בר בר חנה כ"י עד כשהן מנוולים. ומאן דמתרשלא ולא גילה מקמי רגל ומאי זמן עליהו לגלה ברגל החמירו רבנן הואיל ולא מורזי נפשיהו לספר מקמי רגל דלא לכוין ברגל

ומגודה שהתירו לו חכמים וכן מי שנשאל לחכם והותר "מטפחות" יהידים ומטפחות הספרים ומטפחות הספג "הזבין והזבות והגרות והיולדות וכל העולין מטומאה לטהרה הרי' אלו מותרין ושאר כל אדם אסורין: גמ' ושאר כל אדם מאי טעמא אסורין כרתנן * יאנשי משמר ואנשי מעמד אסורין לספר ולכבם ובחמישי מותרין מפני בבוד השבת ואמר * רבה בר בר חנה אמר ר' אלעזר מ"ט יכרי שלא יכנסו למשמרתן כשהן מנוולין הכא נמי כדי שלא יכנסו לרגל כשהן מנוולין בעי ר' זירא אברה לו אבירה ערב הרגל כיון דאניס מותר או דלמא כיון דלא מוכחא מילתא לא אמר אביי * יאמרו כל הסריקין אסורין סריקי ביותם מותרין ולטעמך דהא דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן * כל מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחולו של מועד התם נמי יאמרו כל הסריקין אסורין סריקי ביותם מותרין הא אתמר עלה אמר מר בר רב אשי אזורו מוכיח עליו רב אשי מתני בעי ר' זירא אומן שאברה לו אבירה ערב הרגל מהו כיון דאומן הוא מוכחא מילתא או דלמא כיון דלא מוכחא מילתא כי הנך לא תיקו: ממדינת הים: מתניתין דלא כר' יהודה דתניא * ר' יהודה אומר הבא ממדינת הים לא יגלה מפני שיצא שלא ברשות אמר רבא לשוט דברי הכל אסור למונות דברי הכל מותר לא נחלקו אלא להרויחא מר מרמי ליה כלשוט * ומר מרמי ליה כלמונות מיתבי אמר ר' * נראין דברי ר' יהודה כשיצא שלא ברשות ודברי חכמים כשיצא ברשות מאי שלא ברשות אילימא לשוט והאמרת דברי הכל אסור ואלא למונות והאמרת דברי הכל מותר אלא פשיטא להרויחא אימא סיפא נראין דברי חכמים כשיצא ברשות מאי ברשות אילימא למונות הא אמרת דברי הכל מותר ואלא להרויחא והא אמרת נראין דברי רבי יהודה בהא הכי קאמר נראין דברי ר' יהודה לרבנן כשיצא שלא ברשות ומאי ניהו לשוט שאפילו חכמים לא נחלקו עליו אלא להרויחא אבל לשוט מודו ליה ונראין דברי רבנן לר' יהודה כשיצא ברשות ומאי ניהו למונות שאפילו רבי יהודה לא נחלק עליהם אלא להרויחא אבל למונות מודה להו אמר שמואל קמן הגולד במועד מותר לגלח במועד שאין לך בית האסורין גדול מזה במועד אין מעיקרא לא מתיב ר' פנחס * כל אלו שאמרו מותר לגלח במועד מותר לגלח בימי אבלו הא אסור לגלח במועד אסור לגלח בימי אבלו ואי

מגלה חסד ה' מנחמן במועד זה
מגלה לפי המועד ונכנסין לרגל
בשכן מנוולין: אבדה לו אבירה. שלא
היה לו פנאי לגלה קודם הרגל: דלא
מוכחא מילתא. דלא ידעי כולי עלמא
דאזנא היה אלא יאמרו הוא מטיין
להסעות עד המועד: יאמרו כל
הפריקין אסורין וכו'. כלומר דבייתא
היה יכול לפרוק חלותיו בלי שבות
לפי שהיה לו דפוס ואעפ"י אסרו
מאס דחמור כל הפריקים וכו' הכא
נמי כיון דלא מיגלה לכולי עלמא
אונסיה יאמרו כולי עלמא אסורין
לגלה וזה מותר: מי שאין לו אלא
חלוק אחד. נמי לאו מוכחא מילתא
לכולי עלמא: איחזרו מוכיח עליו.
דמי שאין לו אלא חלוק אחד פשוטו
ומתעטף במקטריטו וחוזרו באיזרו
ועומד ומכבס החלוק ומודיע לכל
שאין לו אלא חלוק אחד: אומן.
בזון ספר שהכל באים אלא ערב הרגל
ורואים שאבדה לו אבירה ואזנא הוא
ואינו יכול לספר עלמו: כי הנך.
דמתגנין דקמי מגלה דמיעד לכל:
מפני שיאל שלא ברשות. כלומר הואיל
ולא יאל ברשות אחרים אלא ברצון
עלמו לאו אנוס הוא: לשוט. אם
יאל שלא לצורך ולא יאל אלא כדי לשוט
כשולם לראותו וחזר במועד: דברי
הכל אסור. לגלה במועד: מזמות.
שיאל לחזר אחר מזמות שאין לו מזמות
וחזר במועד אחריו דברי הכל מותר
לגלה במועד לפי שיאל באונס:
להרויחא. ש"ס ונכסים הרבה ויאל:
דבר להרויח יומי: נראין לו דברי
רבי יהודה. דאסר בגילוח לבא
ממדינת הים כשיאל שלא ברשות:
ודברי חכמים. המתירין כשיאל
ברשות: אילתא לשוט. דקאמר רבי
נראין דברי ר"י ביאל לשוט דסיינו
שלא ברשות הא אמרת וכו' ומאי נראין
דברי רבי יהודה הלא גזירה מודים
בה אלא פשיטא להרווחא ואשמעינן
נראין לו דברי ר' יהודה שאסר
בגילוח: והא נראין דברי רבי יהודה
בהא. וקשיא דרבי אדרי דבריאל
נראה לו דברי ר"י דאסר בהרווחא
וכפיא נראה לו דברי חכמים דמתירין
הרווחא אלא ודאי איכא למשמע מהכא
דלא הכי הוא דקאמרת דנלשוט
ובמזומת פליגי: ה"ק. לאו היתר ידידיה
אשמעינן ולא רואה איי קאמר אלא
פלוניא קאמר קדמי במאי פליגי נראין
דברי ר"י האסר לחכמים וכו': קטן
הגולד במועד. וטו שערות גדולים
מותר לגלה במועד שער ראשו
המערור: שאין לו בית האסורין
גדול מזה. ממעי אמו שהיה שם
ואנוס הוא: מעיקרא לא. דאם
טולד קודם הרגל אינו מגלה ברגל
הואיל והיה יכול לגלה קודם הרגל:
ואי

[cc:frapin]

(לשון י: הוספה פ"ב)

אלא להרווחא והא אמרת נרנן דברי ר"י כהא. נראה דליג ועוד מכלל דפליגי רבנן אפי' למזנות ובהאי' פיק דשחיטת חולין (דף יב.) ^(א)נרנן דברי רבי יהודה שמאלה באשפה לג ועוד:

[illegible]

הערות הכ"ח

[illegible]

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מסורת הש"ס

עשה דייחיד. משמע דאבילות איכא עשה דאורייתא מדלג קאמר ודחי עשה דרבנן וכו' ואפי' דקאמר לעיל (דף יא:) לא מבטלי ימי אבול דרבנן היינו עשיית מלאכה דנפקא לן (לקמן טו:) באסמכתא מוהפכתי חגיגה לכלל אבול גוף האבילות דאורייתא מיכו נראה לי דשמחת הרגל נמי דרבנן ושמחת היינו בשמחי שמחה כדאיתא בחגיגה (ח.נ.): **מהו שינהוג נידוי ברגל.** א"ה וקשה (א) וקשה (ב) ר"כ הא ליכא אלא עשה (א) ואין עשה דוחה עשה ואפי' עשה ליכא אלא עזרא גזר כדלקמן (דף טו.) והא לאו קושיא היא דהא נידוי דחי לאו דמקלל חכרו דאיכא לאו ושמא מטוסה ילפינן ועוד כיון שעבר על דברי הדיין הרי י' כחן עשה דרכים: **ואי לא יזית דינא משמתינן ליה.** הימא לימא דחי לא יזית דינא נחתינן לנכסיה² מיכו פריך שפיר: **ממנעי משמחת י"ט.** הקשה בתוס' הר"ח הכי קשה ליה דהא ממנעי משמחת י"ט מאכילה ושמיה גוף הסריגה דהוא מלאכה לא חיישין ונראה לי מדאמר רחמנא הצנעת בת כהן כשת מכלל דבמועד שרי אי נמי כיון שהיא מלוכה ללמד י"ט קרינא בה: **נמצאת אחה מענה את דינו.** קשיא לן דכפ' אחד דיני ממונות (פסחים דף לה.) בשמתינן דלפיכך אין דנין (בשבת) מוכח דעיינו דנין לא שייך עד שילטוהו³ אחר שיגמור דנין וכי תימא דלעיוני דהכא היינו גמר דין ולא יסגורו דעיינן עד אחר הרגל איכא אחאי פריך לימא לעיוני כעלמא בלא גמר דין ולא יעשוהו גמר דין עד אחר המועד וי"ל דמשמתינן אף על גב דאיכא סופרי דיינין הכותבים דברי כל אחד מימם הסברה אשר בלא משמחה ומהאי טעמא דאמרין (ספ.) דאין דנין בערב שבת דלכא דאישאי אישאי: **אמר אני ת"ש מנוה שהתירו כו'.** אפי' לטעמיה דדחי ודלמא לעיוני ואין חושב דאיהי להוכחה דלעיל ואש"כ דדחי דחי לא תימא דקאמר לא חש בכותו דחיוי⁴ ואפי' נראה דחיוי ה"ז מסתברא מימם נטל לומר לעיוני בלאו הכי נמי מסתברא: **והא כ"ג דכל השנה כולה כרגל כו'.** משמע דאם אין מנוה טוב נידוי ברגל הוא דנין כ"ג אינו טוב נידוי כלל וקשה דהא כ"ג דנין דנין אותו ואי לא יזית דינא (לא) משמתינן ליה ולמאי דפרישית לעיל⁵ דנטל לומר למימח לנכסיה ינחא: מנודין

ואי אמרת קטן אית ביה פלוגתא נמצאת אבילות נוהגת בקטן והתניא *מקרינן לקטן מפני ענמת נפש אמר רב אשי מי קתני הא אסורין דלמא יש מהן אסור ויש מהן מותר אמימר ואי תימא רב שישא בריה דרב אידי מתני הכי אמר שמואל יקטן מותר לגלחו במועד לא שנא נולד במועד ולא שנא נולד מעיקרא אמר רב פנחס אף אנן נמי תנינא כל אלו שאמרו מותר לגלח במועד מותר לגלח בימי אבול הא אסורין לגלח במועד אסורין לגלח בימי אבול אי אמרת קטן אסור נמצאת אבילות נוהגת בקטן ותניא מקרינן לקטן מפני ענמת נפש אמר רב אשי מי קתני הא אסורין דלמא יש מהן אסור ויש מהן מותר יאבל אינו נוהג אבילותו ברגל שנאמר *ושמחת בחגך אי אבילות דמעיקרא הוא אתי עשה דרכים ודחי עשה דייחיד ואי אבילות דהשתא הוא לא אתי עשה דייחיד ודחי עשה דרכים ימנודה מהו שינהוג נידוי ברגל אמר רב יוסף יתא שמע *דנין דיני נפשות ודיני מכות ודיני ממונות ואי לא ציית דינא ימשמתינן ליה ואי סלקא דעתך אינו נוהג נידוי ברגל משומח ואתי מעיקרא אתי רגל דחי ליה השתא משמתינן ליה אנן א"ל אביי ודלמא לעיוני בדיניה דאי לא תימא הכי דיני נפשות דקתני ה"נ דקטלין ליה והא קא מימנעי משמחת יום טוב דתניא ר"ע אומר *מנין לסנהדרין (שראו בא') שהרנו את הנפש שאין מועמין כל אותו היום ת"ל *לא תאכלו על הדם אלא לעיוני בדיניה ה"נ לעיוני בדיניה א"ל אם כן נמצאת מענה את דינו *איתא מצפרא ומעייני בדיניה ועייילי ואכלי ושתו כולי יומא והדר אתו בשקיעת החמה *וגמרינן לדיניה וקטלו ליה אמר אביי ת"ש ומנודה שהתירו לו חכמים שהתירו לו חכמים קתני דאול ופייסיה לבעל דיניה ואתי קמי דרבנן ושרו ליה מצורע מהו שינהוג צרעתו ברגל אמר אביי תא שמע *והנוזר והמצורע⁶ ממומאתו לטהרתו הא בימי טומאתו נהיג לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא בימי טומאתו נהיג אבל לטהרתו ניגור שמא ישהה קרבנותיו קמ"ל אמר רבא ת"ש *והצורע *לרבות כהן גדול והא כה"ג דכל השנה כרגל לכולי עלמא דמי דתנן *כהן גדול מקריב אונן יואינו אוכל שמע מינה *נהוג צרעתו ברגל שמע מינה אבל אסור בתספורת מדקאמר להו רחמנא לבני אהרן *ראשיכם אל תפרעו מכלל דכולי עלמא אסור⁷ מנודין

ואי אמרת בקטן אית ליה פלוגתא. חילוק גדול קודם הרגל אינו מגלה ברגל ואיך לן למימר הואיל ואסור לגלח ברגל אסור לגלח נמי בימי אבול איכא נמצאת אחת אומר אבילות אפילו בקטן: **מקרינן לקטן.** את בגדיו: **מפני ענמת נפש.** שיכרו הרוחין וירבו בכבוד תורה אור המת ולא מפני שהוא אבול: **מי קתני הא אסורין.** דמשמע האסורין לגלח במועד אסורין לגלח באבול: **יש מהן אסורין.** כשאר כל אדם אסורין לגלח במועד (א) אסורין לגלח בימי אבול: **ויש מהן מותרין.** כגון קטן זה שנטול קודם הרגל אסור לגלח ברגל מותר לגלח בימי אבול: **אחי עשה דרכים.** ושמחת ודחי עשה דייחיד. אבול דחייב (יפיה ו) אבול יחיד עש' לך: **דכשתא.** שאירעו במועד: **דנין דיני נפשות.** במועד אבול לא ביזם טוב שאסור משום שבת ודייקין מינה מדדנין במועד מכלל דחי לא יזית נמי משמתינן ליה במועד: **אחי רגל ודחי ליה.** שאינו נוהג נדוי ברגל: **דלמא לעיוני.** הא דתני דנין לא אמרי' דלימא איש פלוני חייב איש פלוני זכאי ואיכא למידק מינה דחי לא יזית משמתינן ליה אלא מעייני דנין ולא אמרי' ליה כלום: **מענה את דינו.** דכי לא אמרו ליה דנין לאתער דעייני ביה הוה ליה ענין דינין: **אלא.** לעולם דנין דינו וגמרינן ממש במועד ואיכא למידק מינה אי לא יזית משמתינן ליה ואיכא למשמח מינה דנוהג נמי ברגל ודאמרת איכא מימנע משמחת י"ט הכא במאי עסקין דאיתו מלפרא כו': **ת"ש מנוה שהתירו לו חכמים.** קא סלקא דעתך התירו לכל מנוה נידוי ברגל דאין נידוי נוסח ברגל: **דאזיל ופייסיה לבעל דיניה.** ברגל והתירו לו חכמים ביד שפלותו דור: **שינהג צרעתו.** שלא יבא אל חוך המחנה ולא יגלה: **הא בימי טומאתו נוסח.** צרעתו ברגל: **ניגור.** שלא יבא מגלה במועד דכיון דגילה לריך להביא קרבן ושמא משהה קרבנותיו עד ליום טוב האחרון ומקרינן ואסור להקריב קרבנות יחיד בימי: **לרבות כ"ג.** שטיהג בו צרעת: **הא כהן גדול כל השנה לדידיה כרגל לכולי עלמא דמי.** דתנן כ"ג מקריב אונן מדאמר לו אהרן למשה ואכלתי חטאת היום (ויקרא י') ולא אמר למשה והקרבתי מכלל דהקריב באנינות ולמדנו דכ"ג מקריב אונן אבול כולי עלמא כשאר ימות השנה אונן אינו משלח קרבנותיו כדאמרין לקמן (דף טו.) שלמים בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא אונן וברגל משלח וכן גדול אונן מקריב כל השנה אלמא כל השנה לדידיה כרגל דמי וקתני דנוהג בו צרעת תיפשוט דכל מלוארע טובא צרעתו ברגל: **אל תפרעו.** נידול שער והאי קרא נבי מיתת נדב ואביסולא ליה לקמן להאי פרוש אחריתי: מנודין

[לקמן טו:]
[ג' הערה אונת ע"ס]

הערות מדר"ב
רשבורג

[א] חו"מ ד"ה מהו שינהג וכו' והקשה ר"ב כי אלא עשה נזר כדלקמן. ע"ן רש"י דער המהיל נזיר: [ב] ד"ה ואי לא יזית כו' מיכו פריך שפיר. ע"ן י' ד' ד' [ג] ד"ה אמר אביי כו' אפי' לטעמיה כו' ואפי' נראה דחיוי ה"ז מסתברא כו' נטל לומר לעיוני ואין חושב דאיהי להוכחה דלעיל ואש"כ דדחי דחי לא תימא דקאמר לא חש בכותו דחיוי⁴ ואפי' נראה דחיוי ה"ז מסתברא מימם נטל לומר לעיוני בלאו הכי נמי מסתברא: [ד] ד"ה וקשה דהא כ"ג דנין דנין אותו ואי לא יזית דינא (לא) משמתינן ליה ולמאי דפרישית לעיל⁵ דנטל לומר למימח לנכסיה ינחא: [ה] ד"ה וקשה דהא כ"ג דנין דנין אותו ואי לא יזית דינא (לא) משמתינן ליה ולמאי דפרישית לעיל⁵ דנטל לומר למימח לנכסיה ינחא: [ו] ד"ה וקשה דהא כ"ג דנין דנין אותו ואי לא יזית דינא (לא) משמתינן ליה ולמאי דפרישית לעיל⁵ דנטל לומר למימח לנכסיה ינחא:

[מסכתא פ"ב ע"ס]

פסחים דף ט"ז

[אלא כ"ג וכו' רש"י]

[כ"ג וגמרינן ע"ס]

[לפ"ל י"ג]

[לקמן טו.]

יומא י"ב הרי"ת י"ב [בין ק' אה"מ ט"ז]

גמ' מלחא אבילות טובא בקטן. ק"ל הא דאיהי כיון דנקטן לא שייך אבילות א"ל א"ל חן הכלל וכל שאסור במועד אסור כ"ג אבול דמי אבול היינו כמי שחולל אבילות אסור דאיתא אבול ומשום דאיתא אסור על הקטן רק על המנוה אבול ככלל דהשתא אית אבול וכל קטן ליכא אסור ולמנדין שם מי קאמר. הא אסורין בטעם דא אהרן קב ע"ס: שם (א) חייבא קאמר. שם ע"ן לקמן דף י' ע"ס חו"מ ד"ה כה"מ: שם

(א) גמ' ד"ה והתירו להפטר העולה ששוחטין: (ב) רש"י ד"ה י' חן וכו' נגלה במועד י' חן אסורין נגלה: (ג) חו"מ ד"ה מהו כו' הא ליכא אלא עשה דייחיד ואין עשה דרכים ואפי' עשה ליכא: מכלל דאזיל עולמא אסור. ע"ן לקמן דף כ"ג ע"ס חו"מ ד"ה ואיכא אבול:

מסורת הש"ס

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

טו

מגדלין ומגדלין מהו. להכי קאמר להו כהדי משום דפשיט להו כהדי: מגדלין שמת וכו'. סיפא דברייתא היא: כגלו של עכו. דכתיב (יהושע ז) ויקטלו עליו גל אכנים גדול: והן מתעטפין. מפורש במסכת תענית לאחר שהעטט שלם עשרה חיל: מגדלין לשמים. כי הכי שאני דחמירי ולהכי תורה אור

מגדלין ומגדלין מהו הן בתפורת ת"ש מגדלין יומצורעין אסורין לספר ולכבם מגדלין שמת ב"ד סוקלין את אורנו ר' יהודה אומר לא שיעמידו עליו גל אכנים כגלו של עכו יאלא ב"ד שולחין ומניחין אבן גדולה על אורנו *ללמד שכל המתגדל ומת בגידויו ב"ד סוקלין את אורנו יאכל חייב בעטיפת הראש מגדלין מהו בעטיפת הראש אמר רב יוסף ת"ש *והן מתעטפין ויושכין במגדלין וכאבלים עד שידחמו עליהם מן השמים א"ל אביי דלמא מגדלין לשמים שאני דחמיר מצורע מהו בעטיפת הראש ת"ש ועל שפם יעטה המכלל שחייב בעטיפת הראש ש"מ אבל יאסור להניח תפילין מדקאמר ליה רחמנא ליחזקאל *פארך חבוש עליך מכלל דכ"ע אסור* מגדלין מהו בתפילין תיקו מצורע מהו בתפילין ת"ש *והצורע ילרבות כ"ג בגדיו יהיו פרושים שיהיו מקורעים וראשו יהיה פרוע אין פריעה אלא גידול שער דברי ר"א ר"ע אומר נאמרה הוייה בראש ונאמרה הוייה בבגד מה הוייה האמורה בבגד דבר שחזין מגופו אף הוייה בראש דבר שחזין מגופו מאי לאו אחפילין אמר רב פפא לא אכומתא וסודרא אבל יאסור בשאילת שלום דקאמר ליה רחמנא ליחזקאל *האנק דום מגדלין מהו בשאילת שלום אמר רב יוסף ת"ש *ובשאילת שלום שבין אדם לחברו כבני אדם הנופין למקום א"ל אביי דלמא מגדלין לשמים שאני דחמיר מצורע מהו בשאילת שלום ת"ש ועל שפם יעטה שיהיו שפתותיו מדובקות זו בזו שיהא כמגדלין וכאבל יאסור בשאילת שלום ש"מ וינישוט מניה למגדלין אמר רב אחא בר פנחס משמיה דרב יוסף מי קתני שאסור שיהא כמגדלין וכאבל [קתני] במילי אחרנייתא ואסור נמי בשאילת שלום אבל אסור בדברי תורה מדקאמר רחמנא ליחזקאל דום מגדלין מהו בדברי תורה אמר רב יוסף ת"ש מגדלין ישונה ושונין לו נשכר ונשכרין לו *מוחרם לא שונה ולא שונין לו לא נשכר ולא נשכרין לו *אבל שונה הוא לעצמו שלא יפסיק את למדו יעושה לו חנות קטנה בשביל פרנסתו ואמר רב זבוגי מאי בפקתא דערבות שמע מניה מצורע מהו בדברי תורה ת"ש *והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך וכוונת מה להלן באימה וביראה וברתת ובויעה ובכאן אמרו *הובין והמצורעין בבויעי נדות *מותרין לקרות בתורה ובנביאים ובכתובים ולשנות במדרש ובש"ס בהלכות ובאגדות *ובעלי קריין אסורין ש"מ אבל יאסור *בתכבוסת דכתיב *וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה ויאמר אליה התאבלי נא ולבשי נא בגדי אבל ואל תסוכי שמן ודיית כאשה זה ימים רבים מתאבלת על מת מגדלין ומצורעין מה הן בתכבוסת ת"ש מגדלין ומצורעין אסורין לספר ולכבם ש"מ אבל חייב בקריעה דקאמר להו רחמנא לבני אהרן *לא תפרומו מכלל דכ"ע מיחייבי מגדלין מהו בקריעה תיקו מצורע מהו בקריעה ת"ש בגדיו יהיו פרושים שיהיו מקורעין שמע מניה אבל חייב בכפיית המטה דתני בר קפרא דמות

מגדלין ומצורעין מה הן בתפורת ת"ש מגדלין יומצורעין אסורין לספר ולכבם מגדלין שמת ב"ד סוקלין את אורנו ר' יהודה אומר לא שיעמידו עליו גל אכנים כגלו של עכו יאלא ב"ד שולחין ומניחין אבן גדולה על אורנו *ללמד שכל המתגדל ומת בגידויו ב"ד סוקלין את אורנו יאכל חייב בעטיפת הראש מגדלין מהו בעטיפת הראש אמר רב יוסף ת"ש *והן מתעטפין ויושכין במגדלין וכאבלים עד שידחמו עליהם מן השמים א"ל אביי דלמא מגדלין לשמים שאני דחמיר מצורע מהו בעטיפת הראש ת"ש ועל שפם יעטה המכלל שחייב בעטיפת הראש ש"מ אבל יאסור להניח תפילין מדקאמר ליה רחמנא ליחזקאל *פארך חבוש עליך מכלל דכ"ע אסור* מגדלין מהו בתפילין תיקו מצורע מהו בתפילין ת"ש *והצורע ילרבות כ"ג בגדיו יהיו פרושים שיהיו מקורעים וראשו יהיה פרוע אין פריעה אלא גידול שער דברי ר"א ר"ע אומר נאמרה הוייה בראש ונאמרה הוייה בבגד מה הוייה האמורה בבגד דבר שחזין מגופו אף הוייה בראש דבר שחזין מגופו מאי לאו אחפילין אמר רב פפא לא אכומתא וסודרא אבל יאסור בשאילת שלום דקאמר ליה רחמנא ליחזקאל *האנק דום מגדלין מהו בשאילת שלום אמר רב יוסף ת"ש *ובשאילת שלום שבין אדם לחברו כבני אדם הנופין למקום א"ל אביי דלמא מגדלין לשמים שאני דחמיר מצורע מהו בשאילת שלום ת"ש ועל שפם יעטה שיהיו שפתותיו מדובקות זו בזו שיהא כמגדלין וכאבל יאסור בשאילת שלום ש"מ וינישוט מניה למגדלין אמר רב אחא בר פנחס משמיה דרב יוסף מי קתני שאסור שיהא כמגדלין וכאבל [קתני] במילי אחרנייתא ואסור נמי בשאילת שלום אבל אסור בדברי תורה מדקאמר רחמנא ליחזקאל דום מגדלין מהו בדברי תורה אמר רב יוסף ת"ש מגדלין ישונה ושונין לו נשכר ונשכרין לו *מוחרם לא שונה ולא שונין לו לא נשכר ולא נשכרין לו *אבל שונה הוא לעצמו שלא יפסיק את למדו יעושה לו חנות קטנה בשביל פרנסתו ואמר רב זבוגי מאי בפקתא דערבות שמע מניה מצורע מהו בדברי תורה ת"ש *והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך וכוונת מה להלן באימה וביראה וברתת ובויעה ובכאן אמרו *הובין והמצורעין בבויעי נדות *מותרין לקרות בתורה ובנביאים ובכתובים ולשנות במדרש ובש"ס בהלכות ובאגדות *ובעלי קריין אסורין ש"מ אבל יאסור *בתכבוסת דכתיב *וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה ויאמר אליה התאבלי נא ולבשי נא בגדי אבל ואל תסוכי שמן ודיית כאשה זה ימים רבים מתאבלת על מת מגדלין ומצורעין מה הן בתכבוסת ת"ש מגדלין ומצורעין אסורין לספר ולכבם ש"מ אבל חייב בקריעה דקאמר להו רחמנא לבני אהרן *לא תפרומו מכלל דכ"ע מיחייבי מגדלין מהו בקריעה תיקו מצורע מהו בקריעה ת"ש בגדיו יהיו פרושים שיהיו מקורעין שמע מניה אבל חייב בכפיית המטה דתני בר קפרא דמות

סרסות ט. עריות פ"ה

תענית י"ד

סוכה ס. כחוסות ה' ע"ס
[מפ' שפסות פ"ז בריסות
י"א. מ"ז]

[לפ"ל י"ד]

הגהות הרב"ח
(א) חוס' דרס וראשו ט'
דלעיל מ"ח מניה ליסוד
תפסות לאכל

יחזקאל כ'
תענית י"ב

פ"ה

גליון הש"ס
תוס' דרס וטע' נדות
וכ' ונחשפ' פ"י דכין
דסותא טעל דרס. ט"ן
כסנה מלך פ"ג ט"ז
מכל כילת מפרק:
פרסות כ.

[וטעמא דסרסות פ"ז]

לקמן י'
סחל' ג י'

יקד' י'

ס' י'

הגהות מור"ב
רנשובת

[א] רש"י דרס חומרים
שפתותין כפרס לאחר
ל' יום לאחר הגדול. ר"כ
לאחר ששים פניא לקמן
דף טז כ"א ואלו טומא
רש"י חז"י ששים
כשנים דהיא שם וסורין
לאחר ששים ומתירין
לאחר ששים:

מגדלין ומגדלין מה הן בתפורת. ומגדלין יהיה פרוע לא בעי לאכסחי דלית ליה דריא דמוקי לה לקמן בתפורת תעד דלקמן בעי לאכסחי מינה הנחת תפילין כרע: *מגדלין מהו בעטיפת הראש אמר רב יוסף ת"ש שמת. ולא נראה לו דברי רב פפא דמוקי ראשו יהיה פרוע אכומתא וסודרא:

וראשו יהיה פרוע. לריך עיון
לי פליגי הכי בראשית
אל תפרשו ובגדיכם לא תפרומו
דלעיל מ"ח מ"ח (ב) עליה תפסות לאכל
ולא מ"ח מ"ח מ"ח למלוע דמשמע
דסגר כרע ופליג אדר' אליעזר
כדפרישית לעיל ושמת ר"ע לא פליג
אדרבי אליעזר דפרישית הראש הייט
גידול שער בין במלוע בין באל
ומריכו דורס ר"ע ועליל דלא מ"ח
מ"ח למלוע משום דמשכח ברייתא
כהדיא מ"ח לה וארעג דברייתא
דסוניא מ"ח אכל אינו טכא אכילתו
ברגל ומניה המשנה דלקמן ומ"ח
קראי דוסמחת לפי שר"ד לפרש מגל
מתירי דאכל אינו טכא אכילתו ברגל
אכל ראשו יהיה פרוע דמ"ח גידול
שער דומה לו דבר פשוט ויחא ליה
לחז"י ברייתא: אסור בשאילת
שלום דקאמר ליה רחמנא ליחזקאל
האנק דום. דמשמע שחיקה משאילת
שלום ומתלמוד תורה נמי משמע
בסמך מהאנק דום והא דכ"ה
יחזקאל טכא אכילת כהאנק דום
וככל שאר דברים לא היה עושה שהיה
לריך להראות בקלף דברים שהוא
אכל ולא היה טכא דיני אכל אלא
למשל: שיהיו שפתותיו מדובקות.
לעיל דרשין מ"ח עטיפת הראש
ושמת תריכו משמע א"ר מדכתיב
שפם ולא כתיב שפה:

ובועלי נדות מותרין. אחר
שטבל לקרי אכל לקרי
לריך טבילה ולרי' יהודה משמע
החם דלא לריך טבילה לדברי תורה
לבעל קרי היכא דלא טביל ע"י
טבילה זו בפרק מי שמתו (ברכות דף
טו.) במשמת ור"ח דס ובעל קרי
שראש יצא לריכין טבילה ור' יהודה
פוטרי וסא דכ"ה בלא טבילה כרבי
יהודה לריך לישב דליירי רבי יהודה
כסיפא דכך ברייתא פ"י מי שמתו
(סא דף כג.) דקאמר רבי יהודה שונה
הוא כהלכות דאין ארץ וליכא למימר
דלרי' יהודה נמי טעלי נדות חייבין
טבילה כמו בעל קרי בעלמא דהשתא
ומה בעל קרי שראש יצא אחר כך
שחיה חייב כבר פוטרי רבי יהודה
בעל נדה לא כל שכן מיכא לכאורה
כל דלא פליגי רבי יהודה וריבן אלא
ככני טומאות דדומיא דקרי הוי דהייט
דטומאה יולאש עליו מטופו אכל
בטומאת שריס מודה רבי יהודה
דהדי קרי לריך טבילה איכ' כי

בעל נדה מודה דלא חשיב טומאה יולאש מטופו ואפילו מאן דבעי למימר בפרק אלז דברים כפסחים (דף סה.) ובפ"ק דיומא (דף ו.)
דמשתלח חזן לשתי מחנות כמו בעל קרי מ"מ לא חשיב טומאה יולאש מטופו ורבי יהודה נמי בלריך טבילה לדברי תורה כחוספ'
פ"י דכין דטומאת בעל נדה מכה קרי רבי יהודה מודה דלריך טבילה:
ה"ג מגדלין ומגדלין מה הן בתפורת ת"ש מגדלין ומגדלין אסורין לספר ולכבם. ובספר הרב לא היה כתוב כל זה והיה
קשה לרב למה לא בעי ליה ותירן דכבר א"יתי לעיל הך ברייתא דגבי תפסות וסא האה הקשה לקמן גבי עשיית
מלאכה קמיבעי ומביא ברייתא דמתניא לעיל ונשכרין ותירן דאגז דמלוע קאי בתיקו קא בעי מגדלין ומ"ח דלעיל:
ורחילא

מסורת הש"ס

דמות דיוקני. כללם אלהים עשה את האדם (בראשית ט:); [בשפתאור]
 חכמים נבי עברו אל ואל נענו (מפני דף ג.) אפור במלכה וכו'
 וכן אתה מואל כמנודה; מחי' למו אכולנו. קאמר כמנודה אפור:
 לא אשאר. דקתי^(ב) אשטיפי הראש האמר^(א) הסם (דף יז:) כהנעני
 תורה אור לזכר מתעטפין ויובלי' כמנודין:

פיר דמענית (סע) מסיק הכותב
אבל אסור בין בחמין בין בלזון אכל
לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין אסור
בלזון מותר ולסוך אפילו כל שהוא
אסור ובתוס' וירב פ"י קט"ו ל"ה
מאי שנא ט"ז בלזון וויכ' אסור לרחוץ
אפילו אלכשות כדמשמע בפרק בתרא
דיומא (דף ע"ג.) ומביאין לו מטפחת
כו' ובה תריוויה מסיבה נפקי אביילת
מואל תוכי שמן יום הכפורים מוסוך
לא סכתי (וינא י.) ובסע רש"ים
לפי המסקנא דמסיק בפ"י דמענית
דאכל מותר לרחוץ פניו ידיו ורגליו
בלזון הוא הדין ט' בלזון וויכ' ותמה
אמאי לא מיידי בקוגיין דמענית
ההיא דמטפחת כו' ובסע רביט חס
שמעתי ששים אסור לרחוץ כלל ט"ז
בלזון וויכ' חזן מוסר שחרית דחשיב
לזו כמו מילכלות בטיט וזאזה הואיל
ואזי יוכל ליגע בפיו ועיניו למסוס
בת מלך: **לא** **אשחרה**. פ"י וזל
קאי אנעיילת סנדל אלון תרחילת חיל
הכא קמחיה ל"ה וזל הכא קמחיה
ל"ה דאעשיית מלאכה לא קאי
כדפרישית לעיל וא"ת ואמאי לא

פשיט מריא דסוף פרק הכוזב (כ"ט)
 דף ע"ט:*) קרע את בגדיו וחלץ מנעלו
 ויל דמחא הים מחמיר על עמלו אז
 נמי מספקא ליה כי היכי דמספקא לן
וישמושו מטותיהן. בכל הכי
 לעיל לא מייחזי מבני
 המדבר דלא ידעי היאך היו נוטגין
 אלא הא פשיטא לן שהיו משמשים
 מטותיהן שהרי הם היו פסיקים ורבים
 וכן גבי שלוחי קרננות דפרטין שמה
 ים להוציא הכי מן הספקות:
וישב מחון לאלהו. פ"י דימי
 ספרו וכימי הלוחו פליגי
 בה לעיל (דף ע"ז) כי האי גוונא אחריו
 אבל אסור להניח תפילין ולא בכל
 ימי אצטו קאמרין אלא יום ראשון
 בלבד ושי' דלהלן (דף ע"ח:).

ואחרי טהרתו. פי' בקונטרס
דעמומלת מת איירי ד' ימים
ימי הזאתו יספרו לו איירי ימי ספירו
וכמו מילתא אחריית קמיל וזיוס
באל לעבודתו יבוא כח הדיוט עשירית
האיפס והטאתו כמו מיטיו וקדושתו
דכתיב כי אם נלכז ולאס ואילו כ"ג
בסכן הדיוט ועוד דלח הוה קמיל מ
ר"ש אומר בכחו מקריב בזמן שראו
קרבתותיו ועוד דהכח נמי לא משמ
מלרע אחי דרבי ירודה דרש ביו
בעשירות האיפס אלח בל למר ד
קרבתותיו ובחוספות פי' דערל וטמא
(דק ת.) לעזין ולא מנגש משמע
הסם עגין קרוב אלח שיהא טהור
ובפרק כלל כהנא (גישו דח מה שסא)

הנהגות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה אל תאכלו דגתי: התם אטקטית כדלח: (ז) ויש' ד"ה ואחר' כי בנות אר"ה לבואו דגס' תפוז בכותו כי כלל ודבית וקבס נתקח: (ח) באר' ובתוס' פ"י כי משולחן קרבנותיהן חיד' כגומלת שרף:

סס לבואו דקף' תאכלו וא"כ נזכר דקף' תאכלו פנדל ובאכסו דמזמורו חסוד כנעלמ' פנדל ולע"כ:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן מז

זו עשירית האִיפּה שלו. שמביא כהן הדיוט כשמחנכין אותו לעבוד תחילה כדכתיב (ויקרא ו) זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המסא אותו עשירית האִיפּה והאִיפּה (ממנו דף נח) ובניו לרבות עשירית האִיפּה של כהן הדיוט לחיטת ולאו אקראי דלעיל קאי אלא מלוח כהנים בעלמא הוא דקאמר יחזקאל אלמא שלא היה יכול להקריב קרבנו עשירית האִיפּה עד שנטהר מטומאת מת וסוף דין מלרעו: **אמר רבא וכו'.** אידי דאיירי במעשה מפרש להו: ומזמנין ליה לדינא. לבעל דין: זימנא בטר זימנא. דאי לא הוה סהא זימנא קבעין ליה זימנא אחריתי: קראו סס. שמחא תורה אור

מתרין זו שני וחמישי ושני. פירש בקונטרס שני מתרין זו תחילה ומגדן אותו וכן בחמישי ובשני אחר מתרמין וא"ל שלשים יום ויש מפרשים קודם שיגדוהו כלל יתרו זו וכן משמע בפרק הגזל בחרא (בבב דף קיג):

זו עשירית האִיפּה שלו דברי רבי יהודה ר"ש אומר כבבאו יקריב בזמן שראוי לביאה ראו להקריבה בזמן שאינו ראוי לביאה אינו ראו להקריבה אמר רבא (ב) מגלן דמשדרין שליחא דבי דינא ומזמנין ליה לדינא דכתיב וישלח משה לקרא לדתן ולאבירים בני אליאב ומגלן דמזמנין לדינא דכתיב ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך לקמי גברא רבה דכתיב לפני ה' את ופלניא דכתיב אתה והם ואהרן ירמנא בטר זימנא דכתיב קראו שם פרעה מלך מצרים שאון העביר המועד ומגלן ידאי מתפקד בשליחא דבי דינא ואיתי ואמר לא מיתחזי כלישנא בישא דכתיב העיני האנשים ההם תנקר יומגלן דמשמתינ דכתיב אורו מרוז דהכי סברא דגברא רבה דכתיב אמר מלאך ה' ומגלן דמחרמינ דכתיב אורו אורו ידאביל ושתי בהדיה וקאי בארבע אמות דידה דכתיב יושביה ומגלן דפרמינ חמאיה בציבורא דכתיב כי לא באו לעזרת ה' ואמר עולא ר' מאה שיפורי שמתיא ברק למרוז איכא דאמרי גברא רבה הוה ואיכא דאמרי כוכבא הוה שנאמר מן שמים נלחמו הכוכבים ומגלן דמפסקינ נכסיה דכתיב וכל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יברל מקהל הגולה ומגלן דנצינ ולייטין ומחנין ותלשינ שיער ומשבטין דכתיב ואריב עמם ואקללם ואכה מהם אנשים ואמרם ואשבטם ומגלן דכפתין ואסרינ ועבדינ הרדפה דכתיב הן למות הן לשרושי הן לעגש נכסין ולאסורין מאי לשרושי אמר ארא מרי אמר נחמיה בר ברוך אמר רב חייא בר אבין אמר רב יהודה הרדפה מאי הרדפה אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב מגדן לאלתר יושונין לאחר ל' ומחרמין לאחר ששים א"ל רב הונא בר חיננא הכי אמר רב חסדא למתין ביה שני וחמישי ושני ה"מ לממונא אבל לאפקירותא לאלתר ההוא טבחא דאיתפקד כרב טובי בר מתנה אימנו עליה אביי ורבא ושמתוהו לסוף אול פייסיה דבעל דיניה אמר אביי היכי לעביד לישרי ליה לא חל שמתא עליה תלתין יומין לא לישרי ליה קא בעו רבנן ואלמיעל א"ל לרב אידי בר אבין מידי שמע לך בהא א"ל הכי אמר רב תחליפא בר אבימי אמר שמואל ש"טוט וטוט שרי אמר ליה ה"מ לממונא אבל לאפקירותא עד דחיללא שמתא עליה תלתין יומין אלמא קסבר אביי הני בי תלתא דשמיתו לא אתו תלתא אחריני ושרו ליה דאיבעיא להו הני בי תלתא דשמיתו מהו למיחית תלתא אחריני ושרו ליה ת"ש *מנודה לרב מנודה לתלמיד מנודה *לתלמיד אינו מנודה לרב *מנודה לעירו מנודה לעיר אחרת מנודה לעיר אחרת אינו מנודה לעירו *מנודה לנשיא מנודה לכל ישראל מנודה לכל ישראל אינו מנודה לנשיא רשב"ג אומר אחד מן התלמידים שנידה ומת חלקו אינו מופר ש"מ תלת שמע מינה *תלמיד שנידה לכבודו נידוי נידוי וש"מ ככל אחד ואחד מיפר חלקו וש"מ הני בי תלתא דשמיתו לא אתו תלתא אחריני ושרו ליה אמר אמימר הלכתא הני בי תלתא דשמיתו יאתו בי תלתא אחריני ושרו ליה א"ל רב אשי לאמימר והא תניא רשב"ג אומר אחד מן התלמידים שנידה ומת חלקו אינו מופר מאי לאו אינו מופר כלל לא עד דאתו בי תלתא אחריני ושרו ליה ת"ר אין נידוי פחות מל' יום ואין נזיפה פחות מל' ימים ואף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים אמר רב חסדא נידוי שלנו כנזיפה שלהן ונזיפה דידהו שבעה ותו לא והא ר"ש בר רבי ובר קפרא הו' יחבי וקא גרסי קשיא להו שמעתא א"ל ר"ש לבר קפרא דבר זה צריך רבי א"ל בר קפרא לר"ש ומה רבי אומר בדבר זה אול א"ל לאבוה איקפד אתא בר קפרא לאיתחזויי ליה אמר ליה בר קפרא איני מכיך מעולם ידע דנקט מילתא בדעתיה נהג נזיפותא בנפשיה תלתין יומין שוב פעם אחד גזר רבי שלא ישנו לתלמידים בשוק מאי דרש *חמוקי ירכיך *כמו חלאים מה ירך בסתר

כלומר שמחא לפרעה שהעביר המועד כלומר שהעביר אותו מועד ששמו אחר מועד ראשון: דלי מתפקד כשליחא דרבנן. כלומר שחירף עליה ביד ושליחא אמר חירפני: העיני האנשים ההם תנקר. אי לא דשליחא דליל למשה משה לא הוה ידע: הכי סברא דגברא פלניא. דעת פלוגי סבא לגדות את פלוגי דלרין לגדותו משמו של אותו הכס: אמר מלאך ה' ברק אמר לשמתו שהוא שלחו של מקום: ומחרמין. בארור: ופרטינ חטאיה. דאמרי לאנשי עירו משום הכי והכי משמתינ ליה: כוכבא הוה. מוליח דסיסרא: דמפקרינ לגכסיה. דמגלן דלא לית להו לרבנן: יחרם (ב) הוא וכל רכושו. דהפקד ביד הפקר מהכא נפקא לן ככל דוכתי: *ואריב עמם ותקללם. לאותם שהאשימו נשים ונכריות: דכפתין. ידיו ורגליו: ופסקינ ליה. שקוסרין אותו על העמוד להלקוחו: הרדפה. קא מפרש רב יהודה בריה דרב שמואל לרדפו מיד דכין דלא לית דינא מגדן אותו: ושנין. ומגדן אותו פעם אחרת: לממונא. שחייב ממון לתבירו ולא לכה לשלם ע"פ ציד: לאפקירותא. מכאז תלמידי חכמים: לא חל עליה שמחא ל' יום. ואין שמחא פחותה מל' יום: קא בעו רבנן למיעל. שריכין ל' טוט אפר טוט שרי. כלומר מלי למישרי ליה אפי' דלא חל עליה ל' יום דאותו שפר שגדוהו יכול להחזיר לו ומישרי ליה כחול ל' יום: לא אתו אחריני ושרו ליה. מדמהדר איכו נכסיה למישרי: שנידה לכבודו. ולא לשם שמים אלא שהחזיר נגדו ודאי כיון דחגי חין מנודה לרב ודאי לא ידע אלא כשכיל כבודו דאי כמילי דאיקורא הו' כמי שמנודה לרב דאין חכמה ואין ענה וגו' (משלי כא) וקמי חין מנודה לרב אכל לכולי עלמא מנודה: כל אחד מיפר חלקו. מדקמי חלקו אינו מופר: לא אתו אחריני ושרו. מדקמי חלקו אינו מופר לעולם אפי' שרו ליה אחריני: נזיפה. נערה כדלקמן: נדוי. שלנו. בני ככל: כנזיפה שלהן. ארן ישראל: צריך רבי. רבי אבא דר"ש כוס: מה רבי אומר בדבר זה. אין רבי בשלם היודע דבר זה: אייל לאכזה. לפי תומו ולאו משום לישנא כישא: לאיתחזויי ליה. לבקר את רבי שהיה חולה שקבל עליו יסורין: אמר ליה בר קפרא איני מכיך. רמז לו שאני רוצה לראותו: חמוקי ירכיך. כמו חמק עבר (עי' ב: דף קף

[ג'ל וזכור באין]

הנהרות הג"ח

(א) נמי אמר רבא מנן דהכתיב וישלח משה לקרא לדתן ולאבירים בני אליאב ומגלן דמזמנין לדינא דכתיב ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך לקמי גברא רבה דכתיב לפני ה' את ופלניא דכתיב אתה והם ואהרן ירמנא בטר זימנא דכתיב קראו שם פרעה מלך מצרים שאון העביר המועד ומגלן ידאי מתפקד בשליחא דבי דינא ואיתי ואמר לא מיתחזי כלישנא בישא דכתיב העיני האנשים ההם תנקר יומגלן דמשמתינ דכתיב אורו מרוז דהכי סברא דגברא רבה דכתיב אמר מלאך ה' ומגלן דמחרמינ דכתיב אורו אורו ידאביל ושתי בהדיה וקאי בארבע אמות דידה דכתיב יושביה ומגלן דפרמינ חמאיה בציבורא דכתיב כי לא באו לעזרת ה' ואמר עולא ר' מאה שיפורי שמתיא ברק למרוז איכא דאמרי גברא רבה הוה ואיכא דאמרי כוכבא הוה שנאמר מן שמים נלחמו הכוכבים ומגלן דמפסקינ נכסיה דכתיב וכל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יברל מקהל הגולה ומגלן דנצינ ולייטין ומחנין ותלשינ שיער ומשבטין דכתיב ואריב עמם ואקללם ואכה מהם אנשים ואמרם ואשבטם ומגלן דכפתין ואסרינ ועבדינ הרדפה דכתיב הן למות הן לשרושי הן לעגש נכסין ולאסורין מאי לשרושי אמר ארא מרי אמר נחמיה בר ברוך אמר רב חייא בר אבין אמר רב יהודה הרדפה מאי הרדפה אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב מגדן לאלתר יושונין לאחר ל' ומחרמין לאחר ששים א"ל רב הונא בר חיננא הכי אמר רב חסדא למתין ביה שני וחמישי ושני ה"מ לממונא אבל לאפקירותא לאלתר ההוא טבחא דאיתפקד כרב טובי בר מתנה אימנו עליה אביי ורבא ושמתוהו לסוף אול פייסיה דבעל דיניה אמר אביי היכי לעביד לישרי ליה לא חל שמתא עליה תלתין יומין לא לישרי ליה קא בעו רבנן ואלמיעל א"ל לרב אידי בר אבין מידי שמע לך בהא א"ל הכי אמר רב תחליפא בר אבימי אמר שמואל ש"טוט וטוט שרי אמר ליה ה"מ לממונא אבל לאפקירותא עד דחיללא שמתא עליה תלתין יומין אלמא קסבר אביי הני בי תלתא דשמיתו לא אתו תלתא אחריני ושרו ליה דאיבעיא להו הני בי תלתא דשמיתו מהו למיחית תלתא אחריני ושרו ליה ת"ש *מנודה לרב מנודה לתלמיד מנודה *לתלמיד אינו מנודה לרב *מנודה לעירו מנודה לעיר אחרת מנודה לעיר אחרת אינו מנודה לעירו *מנודה לנשיא מנודה לכל ישראל מנודה לכל ישראל אינו מנודה לנשיא רשב"ג אומר אחד מן התלמידים שנידה ומת חלקו אינו מופר ש"מ תלת שמע מינה *תלמיד שנידה לכבודו נידוי נידוי וש"מ ככל אחד ואחד מיפר חלקו וש"מ הני בי תלתא דשמיתו לא אתו תלתא אחריני ושרו ליה אמר אמימר הלכתא הני בי תלתא דשמיתו יאתו בי תלתא אחריני ושרו ליה א"ל רב אשי לאמימר והא תניא רשב"ג אומר אחד מן התלמידים שנידה ומת חלקו אינו מופר מאי לאו אינו מופר כלל לא עד דאתו בי תלתא אחריני ושרו ליה ת"ר אין נידוי פחות מל' יום ואין נזיפה פחות מל' ימים ואף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים אמר רב חסדא נידוי שלנו כנזיפה שלהן ונזיפה דידהו שבעה ותו לא והא ר"ש בר רבי ובר קפרא הו' יחבי וקא גרסי קשיא להו שמעתא א"ל ר"ש לבר קפרא דבר זה צריך רבי א"ל בר קפרא לר"ש ומה רבי אומר בדבר זה אול א"ל לאבוה איקפד אתא בר קפרא לאיתחזויי ליה אמר ליה בר קפרא איני מכיך מעולם ידע דנקט מילתא בדעתיה נהג נזיפותא בנפשיה תלתין יומין שוב פעם אחד גזר רבי שלא ישנו לתלמידים בשוק מאי דרש *חמוקי ירכיך *כמו חלאים מה ירך בסתר

[יבמות פט:]

הנהרות הג"ח

[א] נמי למיעל. רב כח למיחית (וי"ו ר"ן ופ"ד שרי"ק):

[ג'] חסדא מנחת לר' ד"ה פט]

[לחן: יא.]

[ג'] חסדא מנחת לר' ד"ה פט]

[סוכה פט: ע"ב]

(*) (כמו חלאים חין חלאים אלא רבנן כדנרטינ בגדריס סט. וכן שחמטקין בריס סכילא משכס יד אונן. שרין בערך חמק)

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

אף דברי תורה בסתר. דכתיב בספיה דקרא מעשה ידי אומן
התורה מעשה אומנתו של הקדוש ברוך הוא: (ל"ב) בר אחוה דרבי
[חייא] דהוא בר אחתיה ורבה בר בר חנה בר אחוה דר' חייא [דנחל]
[ג] בר אחתיה כדאמרין כסנהדרין: עיי'א. כך כינה שמו של ר' חייא

לשון גנאי: ראה מי קוראך. כלומר
לא מכאן: תא. הוא אלי והדר שלח
ליה לא תיתי: וזה. עליה שני לא
רמיזי: ברלות ה' דרכי איש נס
אויביו יגלים אמו. כי הוא על כרחו
נא: מאי טעמא ענדת הכי. דשנית
בזוק: ביומא דכלה. דרשה שכל
מגזין סס: מוקים ליה כדדקא.
דמיכטי למיעבד בסתר: מר עוקבא.
כתלמיד לשמואל דשמואל גדול בתורה
יותר ממר עוקבא: כי יתכן דנינא
כו'. משום דמר עוקבא היה נשיא:
חייקי ליה דוכתיב. מנמיכין לו מוקים
כשישכך בדן: כי היכי דמשתמע
ליה מיליה. דשמואל רביה בתורה:
אטרידי. מר עוקבא דנינא שכיב
מתכב דין ולא אידער ליה למיזל
בתר שמואל: לא ננה לך. כלומר
לא פני לך דחילולא בתוך:
לישרי

לישרי לי מר בתיגריה. הכ לי רשותא למיעבד: ידע. מר עוקבא:
דנקט. שמואל בדעתיה משום דחיל בתריה: מי שמעת שמתא
מפומיה. אי שמית לך: פסיק סידרל. לימד פרשיות: מכלל
דאיכא רשונים. והלא לא מליט שאמר דוד דברי אלל במקרא
תורה אור זה דדברי לשון נכוחה: אהה שאל.

שולדת כמזל: והוא דוד. שולד
גמל של: אכדתי כמה דוד. שהוא
לדיק ממך: שגזל. שגזל היתה לו:
משונה כמעשיו. לדיק גמור: שהקים
עולה של משונה. שהוא שב תחלה
ונתן דרך לשנים כדאמרין כפי'ק
דע"ו (דף ה') לא דוד ראו לאותו
מעשה אלל שאם חטא יחד
לומרים לו כך אלל דוד שמתל לו
הקדים אותו שון אף אהה חזר
בתשובה: לוד ישראל. מושל באדם
אני מי מושל כי לדיק מושל כי ומבטלה:
עילא חילי. הוה מתני לוד *אגב כרי'
וכסותו דוד הוה מתני לרבנן על גבי
קרקע: ראש לג' אבות. שהוא הולך
לפניהם לעושי: מעדן עלמו. כופף
עלמו ידיו ורגליו ביחד ויושב לארץ:
כדכר אוריה החתי. נטל לו מלתיה:
תלמיד

בתורה מבפנים תורתו מכרות עליו מבחוץ והא כתיב *לא מראש בסתר דברתי ההוא ביומי דכלה ור'
חייא האי חמוקי ירכך מאי עביד לה מוקי לה בצדקה ובגמילות חסדים אלמא נויפה דידהו תלתין
יומין נויפת נשיא שאני *ינויפה רידן כמה היו חד יומא כי הא דשמואל ומר עוקבא כי הווי יתבי גרסי
שמעתא הוה יתבי מר עוקבא קמיה דשמואל ברחוק ר' אמות וכי הווי יתבי בריןא הוה יתבי שמואל
קמיה דמר עוקבא ברחוק ר' אמות והווי חייקי ליה דוכתא למר עוקבא *בציפתא ויתבי עיליה כי הוי
לשחמקן מיליה כל יומא הוה מלוי ליה מר עוקבא לשמואל עד אושפזיה יומא חד איסריד ברניה
הוה אוי' שמואל בתריה כי מטא לכיתיה א"ל לא ננה לך לישרי לי מר בתיגריה ידע דנקט מילתא
ברעתיה נהג נויפותא בנפשיה חד יומא והיא איתתא דהוות יתבה בשבילא הוות פשטה כרעה וקא
מניפה *חושלאי והוה חליף ואזיל צורבא מרבנן ולא איכנעה מקמיה אמר כמה חציפא היא איתתא
אתאי לקמיה דר"נ אמר לה מי שמעת שמתא מפומיה אמרה ליה לא אמר לה זילי נהוגי נויפותא
חד יומא בנפשך וזמרא בר טוביה הוה קפסיק סידרא קמיה דרב יהודה כי מטא להאי פסוקא *ואלה
דברי דוד האחרונים א"ל אחרונים מכלל דאיכא ראשונים ראשונים מאי היא א"ל מאי דעתך דלא ידע פירושא
מדי הדר א"ל אחרונים מכלל דאיכא ראשונים ראשונים מאי היא א"ל מאי דעתך דלא ידע פירושא
דהאי קרא לאו גברא רבה הוא ידע דנקט מילתא ברעתיה נהג נויפותא בנפשיה חד יומא ודאתן עלה
מיהא אחרונים מכלל דאיכא ראשונים ראשונים מאי היא *יודבר דוד לה' את דברי השירה הזאת ביום
הציל ה' אותו מבין כל אויביו ומכף שואל אמר לו הקב"ה לדוד שירה אתה אומר על מפלתו
של שואל *אלמלי אתה שואל והוא דוד איברתי כמה דוד מפניו היינו דכתיב *שגזין לדוד אשר שר
לה' על דברי כוש בן ימיני וכי כוש שמו והלא שואל שמו אלא מה כושי משונה בעורו אף שואל
משונה כמעשיו כיוצא בדבר אתה אומר *על אודות האשה הכושית אשר לקח וכי כושית שמה והלא
ציפורה שמה אלא מה כושית משונה בעורה אף ציפורה משונה כמעשיה כיוצא בדבר אתה אומר
*וישמע עבר מלך הכושי וכי כושי שמו והלא צדקיה שמו אלא מה כושי משונה בעורו אף צדקיה
משונה כמעשיו כיוצא בדבר אתה אומר *הלא כבני כושיים אתם לי (*כית) ישראל וכי כושיים שמן
והלא ישראל שמן אלא מה כוש משונה בעורו אף ישראל משונן כמעשיהן מכלל האומות *א"ר שמואל
בר נחמני א"ר יונתן מאי דכתיב *נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הוקם על נאם דוד בן ישי שהקים עולה
של תשובה *אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת אלהים מאי קאמר
א"ר אבהו ה"ק אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל אני מושל באדם מי מושל בי צדיק שאני *גזר
גזרה ומבטלה *אלה שמות הגבורים אשר לדוד יושב בשבת וגו' מאי קאמר א"ר אבהו ה"ק ואלה שמות
גבורותיו של דוד יושב בשבת בשעה שהיה יושב בישיבה לא היה יושב על גבי כרים וכסתות אלא
על גבי קרקע דכל כמה דהוה רביה עירא היאירי קיים הוה מתני להו לרבנן על גבי כרים וכסתות כי
נח נפשיה הוה מתני דוד לרבנן והוה יתבי על גבי קרקע אמרו ליה ליחבי מר אכרים וכסתות לא קביל
עליה תחבמוני אמר רב אמר לו הקב"ה הואיל והשפלת עצמך תהא כמוני שאני גזר ואתה מבטלה
ראש השלישים תהא ראש לשלשת אבות *הוא עדינו העצני כשהיה יושב ועוסק בתורה היה מעדן
עצמו כחולעת וכשעה שיוצא למלחמה היה מקשה עצמו כעץ על שמונה מאות חלל בפעם אחת שהיה
זורק חץ ומפיל שמונה מאות חלל בפעם אחת והיה מתאנח על מאתים דכתיב *איכה ירדף אחרי אלף יצתה
בת קור ואמרה *רק בדבר אוריה החתי אמר רבי תנחום בריה דרבי חייא איש כפר עכו אמר רבי יעקב
בר אחא אמר ר' שמלאי ואמרי לה אמר ר' תנחום אמר רב הונא ואמרי לה אמר רב הונא לחוריה
תלמיד

הנחות הב"ח
(א) רשי ד"ס רב טו
חשוב. רב ע"ן לקמן
דף כ' ע"א:

גליון הש"ס
גמ' דוד שירה אהה
חומר. ע"ן יוסף דף כב
ע"ל מוספות ד"ס
וסמרי: שם הוא עדיט
הפלי. ע"ן רשי חגיגה
דף כח ע"א ד"ה כ"ג
ע"ן ס' ס':

[פסחים ד. ו' ע"א]

ל' אגב

[בבב"ס י"א]

שטרין קלסין רשי'
סנהדרין כ'. ד"ה מוסף
והיא כיתה מנייה קליסין
המקום ע"ן פסחים

סנהדרין כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

חלל כ' כ

וואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן יז

דער וואס האט אים געזאגט אז ער זאל נישט קומען צו די שול פאר דעם יום טוב, האט ער געזאגט אז ער וועט קומען צו די שול פאר דעם יום טוב.

[לעזל 1.10]

(א) רש"י ד"ה מה שלטו
 בו ואמר לו רבי. רב
 ולפי' ה"ק מ"ט קבלתו
 וז"ה בחזקת פד"י:
 (ב) ר"ה הכבוד בו' לשנא
 אחריתא. רב וכן משמע
 פ"י הקדמ' בחזקת כ' יד:

נב' אי במלי דמחיל.
עין חוש' פנהדרין דף
ח ע"א ד"ה חסיקנה:
שם למעשה' דדיני
וקיבלו. ע"י שבת דף י
ע"א חוש' ד"ה אי ליכא:
שם למד רב הו"א
במשה החקיש גרמ' פ"ז
ה"א מהל' ת"מ הגירסא
למד רב זל"א:

מלכים ב' י"ד

מחלקת המבחנים
1. מבחן

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

[בגדים]

אָפֿט דער דערפֿער

ישראל ומצרים

73 01000

33 0159

A. DENT

3. תוצאות

TABLE 1

0-9

קלא וְלֹא אֲשַׁנָּה בִּיה אִמֶּר לִיהוֹי הָהוּא גִּבְרָא בִשְׁמָתָא א"ל אֲדִרְבָּה לִיהוֹי הָהוּא גִּבְרָא בִשְׁמָתָא אִם מִן נַחֲיִיבִיתִי לָךְ נִידוּי מִי נַחֲיִיבִיתִי לָךְ אַתָּא לִבִּי מִדְרֵשָׁא ד"א לִשְׁלֹו נִידוּי שְׁלָךְ אִינִי נִידוּי וּמֵאִי תַקְנִיתָהּ וְיֵל לַגְבִּיהַּ דְּלִישְׁרֵי לָךְ לֹא יִדְעָנָא לִיה אִמֶּר לִיה וְיֵל לַגְבִּי נְשִׂיָא דְלִישְׁרֵי לָךְ דַּתְנִיא יְיִנְדוּהוּ וְאִינוּ יוֹדַע מִי נִידוּהוּ לָךְ אֲצִל נְשִׂיא וְיִתִּיר לֹו נְדוּי אִמֶּר רַב הוּנָא בִּאוּשָׁא הִתְקִינוּ אַב בֵּית דִּין שְׁסֵרַח אִין מַגְדִּין אוֹתוּ אִלֹּא אִמֶּר לֹו הֶכְבֵּד וּשְׁב כְּבִיתְךָ חוֹד וּסְרַח מַגְדִּין אוֹתוּ מִפְּנֵי חִלּוּל הַשֵּׁם וּפְלִיגָא דְרִישׁ לְקִישׁ דְּרִאמֶּר רִישׁ לְקִישׁ יִתְלַמִּיד חֲכָם שְׁסֵרַח אִין מַגְדִּין אוֹתוּ בְּפִרְהֶסְיָא שְׁנֹאמֶר וְכֻשְׁלָתָהּ הַיּוֹם וְכֻשָּׁל גַּם נִבְיָא עִמָּךְ לִיָּה כְּסָהוּ כְּלִילָה *מֶר וּזְמַרָא חֲסִידָא כִּי מִיַּחֲיִיב צוּרְכָא מַרְבָּנָן שְׁמָתָא בְּרִישָׁא מִשְׁמִית נַפְשִׁיהָ וְהִדְר מִשְׁמִית לְדִידֵיהָ כִּי הוּא עֵייל בִּאוּשְׁפִּיזָה שְׂרִי לִיה לְנַפְשִׁיהָ וְהִדְר שְׂרִי לִיה לְדִידֵיהָ *אִמֶּר רַב גִּידֵל אִמֶּר רַב יִת"ח מַגְדָּה לַעֲצֻמוֹ וּמִיפֵר לַעֲצֻמוֹ אִמֶּר רַב פֶּפֶא תִּיתִי לִי דְלֹא שְׁמִיתִי צוּרְכָא מַרְבָּנָן מַעֲוֵלִם אִלֹּא כִּי קָא מִיַּחֲיִיב צוּרְכָא מַרְבָּנָן שְׁמָתָא הִכִּי עֵבִיד כִּי הָא *דְּכַמְעֵרְכָא *מִימֵנוּ אֲנִידָא דְצוּרְכָא מַרְבָּנָן וְלֹא מִימֵנוּ אֲשַׁמְתָּא מֵאִי שְׁמָתָא אִמֶּר רַב שֵׁם מִיתָה וְשִׁמּוּאֵל אִמֶּר שְׁמָמָה יְהִיה וּמַהֲנִיא בִּיה כִּי מִיַּחֲיָא בַּתְּגוּרָא וּפְלִיגָא דְרִישׁ לְקִישׁ דְּרִאמֶּר רִישׁ לְקִישׁ כֵּשֶׁם שְׁנַכְנַסְתָּ בְּמֵאֲתִים וְאַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה אֵיבָרִים כֵּךְ כִּשְׁהִיא יִצְאָה יִצְאָה מִמֵּאֲתִים וְאַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה אֵיבָרִים כִּשְׁהִיא נִכְנַסְתָּ דְּכִתִּיב *וְהִיתָה הָעִיר חָרֵם חָרֵם בְּגִימְטְרִיא מֵאֲתִים וְאַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה הוּוּ כִּשְׁהִיא יִצְאָה דְּכִתִּיב *כִּרְוֹנָה רָחֵם תִּזְכּוֹר רָחֵם בְּגִימְטְרִיא הִכִּי הוּוּ אִמֶּר רַב יוֹסֵף שְׂדֵי שְׁמָתָא אֲנֻכּוֹתָא דְכֻלָּא וְאִידֵי דִידֵיהָ עֵבֶרָה דְּהָוָה כֻּלָּא דְּהָוָה אֲכִיל מִסַּנִּי דְרַבָּנָן וְלֹא הוּוּ קָא יִדְעִי מִנּוּ וּשְׁמָתוֹ לִיה אִיתִילָּי בִּיה נוּרָא בְּנֻכּוֹתֵיהָ וְאֲכֻלָּתֵיהָ דְּהָוָה אֲלֵמָא דְּהָוָה קָא מַצְעֵר לִיה דְּהָוָה צוּרְכָא מַרְבָּנָן אַתָּא לְקַמְיָה דְרַב יוֹסֵף א"ל וְיֵל שְׁמָתֵיהָ א"ל מִסַּתְפִּינָא מִינֵיהָ אִמֶּר לִיה שְׁקִילִי פִתְחָא עֲלֵיהָ כֹּל שֶׁכֶּן דְּמִסַּתְפִּינָא מִינֵיהָ א"ל שְׁקִילָהּ אַחֲתִיהָ בְּכֹדָא וְאַחֲתִיהָ

A. DENT

3. תוצאות

TABLE 1

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

שלא יסכו קרבנותיהן. א"ע"ג דתגלחת דנזיר לא מעבבא *מכל מקום רגיל הוא לגלח דמלוכ הוא לגלח ולשלוח שערו תחת הדוד: **בשחל שמיני בשבת.** כגון שמע שמועס בשבת דקבורתו לא היה בשבת וירושלמי מוקי לה כשגרתו היה ונתייחסו לנפש דמוכין לו משעה שנתייחסו:

ותנא דין סנר לה כרכנן. ואין להקשות מ"מ יגלה ע"ש כמו חל שבעה שלו בערב שבת ערב הרגל דשרי רכנן לגלח וא"ע"ג דלית לכו מקלח היום כטול נאבילות דהתם בשלם האבילות קודם יו"ט א"ע"ג דמגלה קודם שגשול דהא לית לכו מקלח היום כטול נאבילות והכא מיהא אית לכו משום כבוד יו"ט דאשכחן (ימא דף ו:) כזב כבוד יו"ט מקלח היום ככולו אבל כשיש עדיין ימי אבילות לא אכל חמץ (דף דהיכי אסרינן מהאי דלא תני מתניין האכל והכאן מותרים לגלח משום דלית ליה פנאי והא מיעבד לעיל (דף יד.) נאבדה לו אבירה ולא פשיט מדלג תני לה דליכא למימר תנא ושייר כמו כן בני חני ושייר ויש לומר כיון דאשכחנא פלוגתא דאבא שאול ורבנן נאכל אית לן למימר דתנא דמתני' וברייתא כהכי פליגי וכיון דנאכל פליגי ככה נמי פליגי:

זאת אומרת אל אסור בתכנסות. וא"ת פשיטא דהא אפי' שאר מלאכות אסור וי"ל משום דקתני לקמן (דף כה.) אלו דברים שאכל אסור בהן ולא קתני בתכנסות אי נמי תכנסות (*חייב) קאמר:

היג ושמואל אמר הלכה כר' יוסי כזו וכו' וכו'

דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל נאכל. וא"ת בעירובין (דף טו. וסו) דאמר *שמואל הלכה כדברי המיקל בעירוב ואמר נמי הלכה כרבי יוחנן כן טרי ומקשה התם תרתי למה לי (כז) כ"י וי"ל דאשכחין הכא לאשוקי מדעולא וא"ת וכו' דלית ליה לשמואל רבי יהודה ור' יוסי הלכה כרבי יוסי כדאמרין פרק מי שהוליו (סו.) למה ליה למימר הכא הלכה כרבי יוסי וי"ל לאשוקי מדעולא ואשאל לא קשיא מידי מהתם דהיכא דאמר:

ואחתיה בי קברי וקרי ביה אלפא שפורי בארבעין יומין אויל עביד הכי פקע כדא ומית אלמא מאי שפורי שנפרעין ממנו מאי תבא אמר רב יצחק בריה דרב יהודה חברי בתי רמי דתניא *אמר רבן שמעון בן גמליאל כל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני: והנזיר והמצורע מטומאתו לטהרתו: בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא בשלא היה להם פנאי או דלמא אף בשוהיה להם פנאי אמר ליה תנינא *כל אלו שאמרו מותרין לגלח במועד בשלא היה להם פנאי אבל היה להם פנאי אסורים ינזיר ומצורע אע"פ שהיה להם פנאי מותרים שלא ישהו קרבנותיהן תנא הכהן והאבל מותרין בגילוח האי אבל היכי דמי אילימא שחל שמיני שלו בערב הרגל האיבעי ליה לגלוחי בערב הרגל אלא שחל שמיני שלו להיות בשבת ערב הרגל איבעי ליה לגלוחי ערב שבת דאמר רב חסדא אמר רבינא בר שילא *הלכה כאבא שאול ומודים חכמים לאבא שאול בשחל שמיני שלו להיות בשבת ערב הרגל שמותר לגלח בערב שבת לא צריכא ישחל שביעי שלו להיות בשבת ערב הרגל תנא ברא סבר לה כאבא שאול דאמר *מקצת היום ככולו ויום שביעי עולה לו לכאן ולכאן וכיון דשבת הוי אגוס הוא תנא דידן סבר לה כרכנן דאמרי לא אמרינן מקצת היום ככולו ואכתי לא שלים אבילות דשבעה האי כהן היכי דמי אילימא דשלם משמרתו ערב הרגל איבעי ליה לגלוחי ערב הרגל לא צריכא דשלם משמרתו ברגל תנא דידן סבר כיון דתנן *בשלושה פרקים בשנה היו כל המשמרות שוות באימורי הרגלים ובחילוק לחם הפנים כמאן דלא שלים משמרתו ברגל דמי ותנא ברא סבר אע"ג דשייך בהך המשמרות משמרתיה מיהא שלימא ליה תנו רבנן *כל אלו שאמרו מותרין לגלח במועד מותרין לגלח בימי אבלן והתניא אסורים אמר רב חסדא אמר רב שילא *כי תניא הבא מותרין בשתכפוחו אבליו אי בשתכפוחו אבליו מאי אידיא כל אלו שאמרו אפי' כולי עלמא נמי דתניא *יתכפוחו אבליו זה אחר זה הכביד שערו מיקל בתער לומכבם כמותו במים הא אתמר עלה אמר רב חסדא *בתער ולא במספרים יבמים ולא בנתר ולא באהל אמר רב חסדא זאת אומרת *אבל אסור בתכבוסות ת"ד *כשם שאמרו אסור לגלח במועד כך אסור ליטול צפורנים במועד דברי ר' יהודה יוסי מתיר וכשם שאמרו אבל אסור לגלח בימי אבלו כך אסור ליטול צפורנים בימי אבלו דברי רבי יהודה ורבי יוסי מתיר אמר עולא הלכה כרבי יהודה באבל והלכה כרבי יוסי במועד שמואל אמר

פרקים. בשלשה רגלים כל המשמרות שוים אכתי כמאן דלא שלים משמרתו דמי ועדיין יש לו חלק באימורי רגלים ולא שלים משמרתו בכל הרגל לכי אינו מגלה ברגל כדמנן אכתי משמר אסורין לגלח: ותנא ברגל. דאמר מותרין לגלח: אע"ג דשייך בהך משמרות. [שליש] עיקר משמרתו ידידי להכי מותר בגילוח: הא אתמר עלה. הא דתני תכפוחו אבליו מיקל בתער ולא במספרים וקאמי ברייתא דכל הכי שמותרין לגלח במועד מותרין לגלח בימי אבלו כשתכפוחו אבליו ומגלה במספרים: זאת אומרת. מדתני תכפוחו אבליו מכבס כסותו מכלל דאשכחן אסור בתכנסות: הלכה

ואחתיה בכדא. תקע בתוך הכד ולא ישמשו: כי קברי. דלא שכיח תמן אינשי: וקרי ביה. כלומר תקע ביה אלפין שיפורי: מאי תבא. למה תוקעין תקיעה ושכרים: תבא חמי רמי. כלומר שמתא מסבר בחיס גבוהים: בשלח היה להן פנאי. דדוקא נקט שעלו מטומאתם ברגל לפיכך מגלחין שלא היה להן פנאי לגלח דעדיין לא עלו מטומאתן: או דלמא אע"פ שהיה להם פנאי. ולא גילחו קודם המועד מותרים לגלח במועד: שלא יסכו קרבנותיהן. בתגלחתן עד לאחר הרגל דנזיר ומזורע אין מביחין קרבנותיהן עד לאחר גילוח כדכתיב כהן קריף הלכך לא קנסינן לכו כדלא עבדי קמי קמי רגל דזימנין דלא עביד קמי רגל (ה) ומיאסרי לכו במועד נמלא שמשחין הקרבנות ואינן קריבין כיום השמיני בזמן לפיכך אמרו מגלה במועד דמוטב לקריב זמן הקריבה ולא לאחר: איבעי ליה לגלוחי ערב הרגל. דתנן מתניתין (לפני דף יט.) הקובר מתו שמונה ימים קודם הרגל כטול ממנו גזרת ל' יום ומותר בגילוח הואיל וכבר התחיל יום אחד מן השלשים וזה הואיל ולא גילח ערב הרגל לא יגלה ברגל: בשבת ערב הרגל. והוי אגוס דלא מלי לגלח בשמיני ערב הרגל להכי מגלה ברגל: איבעי ליה לגלוחי ערב שבת. שהוא שביעי: הלכא כאבא שאול. דאשכחן לא קבר אלא שבעה ימים קודם הרגל כטול ממנו גזרת שלשים: ומודים חכמים לאבא שאול. אע"ג דעכו שמונה: בשחל שמיני להיות בשבת ערב הרגל. והוי אגוס: שמואל דלגלח בערב שבת. שהוא שביעי: האי תנא דברייתא. דתני אכל מגלה במועד: סבר כאבא שאול. דיום שביעי עולה לכאן ולכאן לשבעה ולשלשים וכיון דכבר התחילו שלשים איבעי ליה לגלוחי קודם הרגל אלא דשבת הוי ואגוס הוא להכי מגלה במועד: ותנא דידן. דתני אלו מגלחין ברגל ולא אכל: סבר כרכנן דאמרי לא אמרינן מקלח היום ככולו. אלא שבעה שלמים צריך ואכתי לא שלים אבילות דשבעה קודם הרגל ולא הוי אגוס דאפי' לא הוי שבת לא מלי לגלח להכי אינו מגלה במועד: דשלם משמרתו ערב הרגל. בשבת דלעולם לא שלמה משמרתו אלא בשבת: איבעי ליה לגלוחי ערב הרגל. כלומר בערב שבת שהוא ערב הרגל דהא אמרינן (לעיל דף יד.) אנשי משמר אסורין בגילוח ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת: דשלם משמרתו ברגל. כגון דהוי יום חמישי יום ראשון של רגל דלא מלי לגלח דהוי יו"ט ושלם משמרתו בשבת שהוא יום שלישי לרגל: תנא דידן. דאמר אינו מגלה במועד: סבר כיון דתנן בשלשה

הנזיר: הן נדרים ון פירי פוסק מה.

הנזירות הב"ח
(א) רש"י ד"ס שלא יסכו
כי דלא עביד קמי רגל
ואי אסרינן לכו במועד:
(ב) תוס' ד"ס ותנא כי
אכל חמץ דהכי פשיטא
ליה דתנא דידן לא אסרינן
מחיי דלא תני בחמץ
כאבא ו' אבדו ולא
פשיטא ליה דחיי משנה
מדלג הוי לה: (ג) ר"ה
ושמואל כי ומקשה התם
תרתי למה לי הי' קשיא
דאשכחן הכא.

לקמן י"ח:

(לפני טו. פסחים ד.
סו.)

פוסק מה:

(לפני יד. תוספתא פ"ד)

השני י"ח:

לפני טו.

(תוספתא פ"ד)

גליון הש"ס
תוס' ד"ס ותנא דידן
וכי דאשכחן למימר תנא
דאפי' ט"ן שבת דף סה
ערב תוספות ד"ה חפר
התם ובכנסות רש"י
תוספות ד"ס וכל הכנסות
רש"י

מסורת הש"ס

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

יה

צ'יז דזשורנל

פירושין פו. לקמן יט: [כ].
כב. כז. נטרות מט.
[חולין ג].

[כתובות כג. סב. צ"ט
[פח.]

[פאסדורין קב. ע"ט]

הנהגות הב"ח

(א) גב' אחיז דמר
דמחול חירע ליה
מילתא: (ב) חוס' דיה
וכגוספרי כי ובר
פוסק תוך שבעה חסרי
(ג) בא"ד לו שאל
המשה דמחול משע
קמא מדקליטו לטופרי
כי חסר משע דמשה
דמחול לו כיה:

[ע"ד לכתובי דלעיל ד.י.]
[ג"ו ע"ד עס]

הנהגות הער"א

[א] נט' לווית. ר"ב הנחה
כל שמעבדת ר' אחי
ובשפה המעבדת. ר"ב
נידסת נה"צ וט"י רח"ט
מט"ט. (ועמ"ט רבינו
נח"מ ס"ר תה"ל):

[מחבר: לידי]

[כִּלְיָהוּ וְכַסֵּי לִחְיָהוּ]

ד'תשס"ז

[בענין ונס נתיים שבת
 שם. דים לחנוכה
 מוסק דמים משה' דרב]

לפני כ.

גליית השמים

צמ' חסה עזרים וספ' פ' קטעדרין דף טז כ"ה
חדים ליכא: תרומ' ד' ה
ובגוסטרי וס' ולא כרס
שיטא צרים דרס: חידו
לעיל דף י"א: כ

250

quali le informazioni, quali
le fonti, quali i metodi,

U. S. Steel Corp., 330 Conn. 1, 40 A.2d 253, 256 (1945).

הכלה כרבי יוסי כמועד. דמחר: איתרע ביה מילתא. כפנחם
האחיה *דפנחם הוה אב: עילי שמואל ליחאל ביה טעמא. לדר
על לבו דפנחם: הוה כדדייה רוב. כלומר חילו כיית אב: מי
מלכו ביה כולי האי. אבילות דקלת לטופר: ואיתרע ביה
מילתא. אבילות: שקלינהו לטופריה חוריה אור

ה'הלכה כרבי יוסי במועד ובאבל *דאמר
שמואל הלכה כרבי המיקל באבל פנחס
אחיה דמר שמואל איתרע^(ב) ביה מילתא על
שמואל למישאל מעמא מיניה חוננו לטופרי
דהו נפישן אמר ליה אמאי לא שקלת להו
אמר ליה אי בדידיה הוה מי מולולת ביה כולי
דאי *הוא כ"כשנגה שיוצא מלפני השלים
ואיתרע ביה מילתא בשמואל על פנחס
אחיה למישאל מעמא מיניה שקלינהו
לטופריה חבבינהו לאפיה אמר ליה לית לך
*ברית כרותה לשפתים דאמר ר' יוחנן מנן

בביתא דנקשו ממנו לפרנס כימי
אבל ולאו משמיה דרב יסודס: ²²
ואס נקשו ממנו שפה היה ממיר
לסס. כלומר אלף חיזקו דעתיה לי
אלו ללל הספה היה ממיר לסס
לזין כלל משום כל תשחית פלח
זקן (ויקרא יט): מזוית לזוית. מסוף
הספ לסוף האחר מותר ללל שגרי
מעבכת אכילה ושחית ומאס:
ולדיד. דלנינא דעתי כל הספה
כספה המעבכת דמי דלנינא לי
דעתי: פרשתקת. אמתו: אגמשי
היה דכתיב הנה יולא המימה.
מחלוקת במסכת שבת (ף טה.) חד
אמר הריני להכי יולא ליחור כשכיל
משפחות ואידך אמר גידופי להכי יולא
שאמר לי יאורי ואני עשיתי:
*משפחות ידים. שמגנבין כן ידים
משום דידים: *משפחות הכסופ.
שמגנבין כן עולם כשיואלין מביח
המרחן: ושעלי מטומאתן. במועד:
מתני. דקתי אלו מככבין ארבי
דלית ליה תרי ומטנפי אכל מי שאין
ל אלא חטק אחד דכולי עולמא שרי:
כל

ואם בקשו ממנו שפה התיד להם ושמואל אמר אף בקשו ממנו שפה יהיה להם אמר אביטול ספרא משמיה דרב (*פפא) שפה מזוית ואילוית אמר רבי אמי ובשפה המעכבת א"ר נחמן בר יצחק לדידי כשפה המעכבת דמי לי ואמר אביטול ספרא משמיה דרב (*פפא) פרעה שהיה בימי משה הוא אמה וחקנו אמה ופרמשתקו אמה חרת לקיים מה שנאמר וישפל אנשים יקים עליה ואמר אביטול ספרא משמיה דרב (*פפא) פרעה שהיה בימי משה אמנשי היה שנאמר הנה יוצא המימה וגו': ואלו מבבבין במועד הבא ממדינת הים: אמר רב אסי א"ר יוחנן (*) ימי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחולו של מועד מתיב ר' ירמיה אלו מבבבין במועד הבא ממדינת הים כו' הגי אין מי שאין לו אלא חלוק אחד לא אמר ליה ר' יעקב לר' ירמיה אסברה לך מתני' אע"ג דאית ליה תרי ומטפני שלח רב יצחק בר יעקב בר גיורי משמיה דר' יוחנן כלי פשתן מותר לכבסו בחולו של מועד מתיב רבא משפחות הדיים משפחות

(*) תנחני סס: לעיל ד: חולין קז:

(*) חובות כס: לעיל יד. תולין קז:

אחר שבעה: **אע"ג דאית ליה תרי ומטופי**. מדלג משי הכא במאי עסקין בשלל כיבוק חלק אחד אלף היכא דכבסו לפני הרגל אבל לא כבסו דפסע לא שרי משמע דמי שאין לו אלף פסע ולא כבסו לפני המועד כך נראה לי ובתוספות מתוספק בזה וגרסא לי דהכי משמע מדלג מ' ל' אלף חלק אחד דהא אפי'ל אם היו לו מכותסין אסור לנבש מה שאין בן הרגל י"ע בכסו לתנא דעליל (דף י"ז:) דתנא כהן ואכל אפי'ל לתנא דידן אם חל שליש להיות בעיט שאתר ב' הילכך בלון או עד חול המועד בחמין ואינו מותר לרחוץ מצעיתו מיכא כשאל שביע של צנרת או כבסו בלון ויצי' אם אחת או שתי מ' טעמא לא חגי:

ור. תימה דלמא מדה טובה מרובה
תתיי הא דאמר עולא בעלמא (מכות
ס' פ"ו לטון שאמר שמשו דבר ה'
נגוסטרי אסור. פ' בערוך *

שפוא כל המחקק לטוט אפרים
 ויכ שמו ומלחן דנטקטרא אקור
 משמע שהם מתיר בין בחגור בין
 במספרים ולאו דוקא בשנים מיכו
 האמר בגמרא רבי יוחנן דשקליה
 בשנינו משמע דוקא בשנינו שרי
 ותימה לעיל אמרין הלכה כר' יוסי
 במועד לרבי הכל ושמא רבי יוחנן
 סביר הלכה כר' יהודה ומפרש טעמא
 מהמחמיר במועד טפי מבאי ואלא
 רבי שיא בריה דר' אבא דלמך
 ודברים המותרין בחולו של מועד
 אסורין בימי אבול וריבוי חס פירש
 וכסם שמומר בשנינו כך מותר לטול
 אפריו [כזו] מחזירחה דכל זה חשוב
 שפוי לענין שבת כפי המלציה (שה
 יז:) ואשמתי כסא רבי שמאון
 כי אכרהם שחולל המועד מותר
 לטול אפרים לנשים דקתי צירושלי
 גבי ושעה אשה חכמייה במועד
 וחשיב גטולת שעה אפריה ויז
 ובהלכות מותרות נמי אמרין והאשה
 נאכלת בגטילה שער לאחר שבעה
 ונראה דבאשה נשואה דוקא קאמר
 ומיירי במעשרת סרק על פניה
 וטופלה כקיד שהוא משום חכש
 שחלל תגול על בעלה אבל
 כמספורת ממא אקורה וגם כס
 רבינו חיים משמתי אשה מתיר
 גטילה אפרים במועד ובהלכות גדולות

פוסק⁽³⁾ שבעה אסור בנגוסטורי
בשיני מותר לאחר שבעה מותר אף
בנגוסטורי ולא ידענא מנא לא היה
בדרייתא יריי תוך שבעה אי משום
דקמתי בימי אבנא היך קמתי ימי
אבנא גבי גיטא והיינו כל שלשים
וקאמר כסא שאסור לגנא בימי אבנא
בדך אסור ליעול לפריז בימי אבנא
משמע כל שלשים ואי סברי כר' יוסי
יחירו לגמרי וייל דסברי כר' יוסי
מחבר לכו וילי פריז כר' יוסי היה
חוסר בנגוסטורי תוך שבעה דומיא
דמועד או שמא⁽⁴⁾ מעשה דשמואל
משמע קתא דשקליכו לטופריה
המכניסו כלפיא דמירי תוך שבעה
דוקא דבתוך שבעה היה ובשיני היה
מקרא דמירין בחר הכי ובנגוסטורי
לא אסור משמע דשמואל לא היה
בנגוסטורי ולא אשכחנא דאסר רק
תוך שבעה כשהיך רב פנחס לנחנו:
בבקשו ממנו שפ. י' לפרש
על ידי שיט' דומיא

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

***הספרים.** פירוש להספד ובמספד לכל אותם שהתירו חכמים וי"ג הספרים ומטפחת *הספגנין ובירושלמי קאמר

עלה מטפחת הספרים [אין] מכבדין אותן כמי רגלים *מפני הכבוד דשאר מינין כגון דלמא אע"ג דנפיש טירחא שרי לכבס אכל שאר ואין נראה לי להביא ראיה דאירי בכתבי הקדש דאפילו דאירי באומן

המספד שייך כבוד המספד

שנחנן אותן כפניהם וכמספדן אין כבוד להם במטופחין

***העולים** מטומאה לטהרה במזרע איירי דהא

מזרע אסור לכבס כדאמר לעיל (דף טו.) ומסופק אם נאמר כן

בעלה מטומאה מה ונכילה שריך לכבס בגדיו או אמרין דוקא מזרע

הואיל ואסור לכבס כל בגדיו של מיהו מה שפירש דמזרע איירי

קשיא לן אי אמרין דמזרע איט טובא לרענו ברבא איכא מאי איריא

עולים מטומאה לטהרה אפילו כימי לרענו נמי מותר לכבס ברבא דלא

מלי למימר לא מיעביא קאמר כדלעיל (דף יז:) דאם כן לא שייך שמה יסוה

קרננותיה דכשלא גילוח הוא בשעת קרבן אכל כיסוס לא שייך לקרבן ויש לומר דכיסוס נמי

שייך לקרבן: **מתקף** לה אביי מאן לימא לן. ואע"ג דאביי גופיה

שני לעיל מתניי אליבא דרבי יוחנן אינו סובר כן: **ואלו** טוחנין

במועד. נראה דכל הני הוו דבר האבד פן ימות הנותן או העדים או

כ"ד או ילט למדינת הים: **ואיגרות** רשות. בירושלמי

מפרש פריסת שלום ויש מפרשים לזיוי השלטון כמו אל

תתורע לרשות (אטא ס"א מ"י): **אין** טוחנין שטרי חוב. פירשו

במספד הוא הדין שטר מכירה דהא כהדי אלו טוחנין במועד

לא חשיב שטר מכירה ולי נראה דהא דלא קתני משום דאין טוחנין שטר

מכירה אלא על הקרקע ואמרין לעיל (דף יג.) אין *טוחנין בחיט

אלא לנודך המועד ולנודך המועד פשיטא דשרי והוא הדין אם מוכר

קודם המועד ועתה רואה לכתוב דשרי במועד דהא נמי דבר האבד

רק אם היה לו חונס ולא יכול לכתוב קודם המועד: **הן** כן דברים

הנקיין בלמירה. כל הניטא (בסוטה דף קב.) מפורש: ***ומי** אמר

שמואל שמה יקדמו אחר. תימה לי אי אמאי לא חשיב הא כזוג שני

הא כזוג ראשון כדמשני פרק שני דסנהדרין (דף כג.) ובפרק קמא

דטוטה (דף ג. וסא): וטוטה

בני ישראל דברים אשר לא כן על ה' אלהיהם התם להכעיס הוא דעבוד *תא שמע ויקנאו למשה

במחנה לאהרן קדוש ה' רב שמואל בר יצחק אמר מלמד שכל אחד קנא לאשתו ממש מהם משום שנאה הוא דעבוד ת"ש אמר רבי יוסי *יהא חלקי עם מי שחושדין אותו בדבר ואין בו ואמר רב פפא לרידי

חשדון ולא היה בי לא קשיא הא בקלא דפסיק הא בקלא דלא פסיק וקלא דלא פסיק עד כמה *אמר אביי אמרה לי אם *דומי דמתא יומא ופלגא והני מילי דלא פסק ביני ביני אבל פסק ביני ביני לית לן בה וכי פסק

ביני ביני לא אמרן אלא דלא פסק מחמת יראה אבל פסק מחמת יראה לא *ולא אמרן אלא דלא הדר נבט אבל הדר נבט לא ולא אמרן אלא דלית ליה אויבים אבל אית ליה אויבים הוא דאפקיה לקלא: **מתני'** *אין

כותבין שטרי חוב במועד ואם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל הרי זה יכתוב ואין כותבין ספרים תפילין ומוזוות במועד ואין מגידין אות אחת אפילו בספר עזרא רבי יהודה אומר יכותב אדם תפילין ומוזוות לעצמו

(א) שייך לעיל קודם דף ל' ספגנין.

תנחומי מדרש תנחומי

*כלי פשתן. דלא נפיש טירחא: מטפחות הספרים. של פשתן: הני שייך ליה

אין. אבל שאר כלי פשתן לא: אפילו דשאר מיני. כלי פשתן מטפחות דשאר מינין כגון דלמא אע"ג דנפיש טירחא שרי לכבס אכל שאר כלם דשאר מינין לא אכל כל פשתן שרי לכבס: משיבלי. ספלים:

התורה אור **מתני'** קדושי נשים. שכתב בשטר הכי את מקדושת לי דלמא נקנית

בשטר: דייתיקי. שטר נאזח: פרוככולין. שכתב מלש בשטר שאיט משמט ולא משמט ליה שמיטה:

אגרות שום. כך שמו בית דין שדה זו ונתנו לאחים כך וכך בגדו: **אגרות** מוזן. פלוגי קבל לזון בת

אשמו: שטרי בירורים. ביררו ביד חלק זה לזה וחלק זה לזה: גזרות כ"ד. פסקי דינין: ואגרות של

רשות. לזוי וקיום של שלטון: **גב'** כדרכ גידל שכתב הנאי זה בשטר: ניקיין בלמירה. בלא

קנין: דקא עביד מלוא. דשוסק כפריה ורביה: כפרית כה'. בלמנה דקאמר דלא מסייע ללוחא כלום

הואיל ולא מומנה (ב) ליה כלומר השתא ללינא עלה ולא אסתייעא מילתא: אמר. אי לא מנסבא או אידי תמות

מקמאי דלא איחיד כד מנסבא לאחר ואלער כה: או איסו. עלמו ימות מקמי דתינעבא אידי לאידך ולכחי

מאזר במועד שלא יקדמו אחר ברחמים שתמות הוי: נחשד כדכר. עבידיה: להכעיס עבוד. וידעי דלא

היה: כקלא דפסיק. לא היה כיה: קלא דלא פסיק. היה כיה: דומי. חשד כמו לא ישא בן דומה (סוטה

דף כג.) אכל הדר נבט. דכר דפסיק החחיל קלא נבט נשמת דמיון כמו במסכת תענית (דף ז.) הוי

לכרב מריבן דמי לפיריחא דמותי קלא כיון דנבט נבט ופי' זה וזה לאון נחמ: **מתני'** ואם אינו

מאמינו. המלטה ללוח: או שאלו לו מה יאכל. לסופר: אפילו כספר עזרא. סתם של עזרא ואני שמעתי

עזרה כה' ופי' ספר מונה היה בעזרה שממנו היו מניחים כל ספרי גולה: לעלמו. לקיים זה המלטה

אכל ללבוז למכור דרך שכירות כהו חשיב מלכא כדאמרין לעיל (דף יג.) *אוטכר דכיון דלאו אגרא

קשיל שרשו' בעלמא הוא ושרי: וטוטה

ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר מן הנביאים דכתיב *ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא מן הכתובים דכתיב *בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת

ואמר רב משום רבי ראובן בן אצמרוכילי ואמרי לה במתניתא תנא א"ר ראובן בן אצמרוכילי אין אדם נחשד בדבר אלא א"כ עשאו ואם לא עשה

כולו עשה מקצתו ואם לא עשה מקצתו הרדר בלבו לעשותו ואם לא הרדר בלבו לעשותו ראה אחרים שעשו ושמוח מתיב רבי יעקב ויחפאו

בני ישראל דברים אשר לא כן על ה' אלהיהם התם להכעיס הוא דעבוד *תא שמע ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה' רב שמואל בר יצחק אמר מלמד שכל אחד קנא לאשתו ממש מהם משום שנאה הוא דעבוד ת"ש אמר רבי יוסי *יהא חלקי עם מי שחושדין אותו בדבר ואין בו ואמר רב פפא לרידי

חשדון ולא היה בי לא קשיא הא בקלא דפסיק הא בקלא דלא פסיק וקלא דלא פסיק עד כמה *אמר אביי אמרה לי אם *דומי דמתא יומא ופלגא והני מילי דלא פסק ביני ביני אבל פסק ביני ביני לית לן בה וכי פסק

ביני ביני לא אמרן אלא דלא פסק מחמת יראה אבל פסק מחמת יראה לא *ולא אמרן אלא דלא הדר נבט אבל הדר נבט לא ולא אמרן אלא דלית ליה אויבים אבל אית ליה אויבים הוא דאפקיה לקלא: **מתני'** *אין

כותבין שטרי חוב במועד ואם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל הרי זה יכתוב ואין כותבין ספרים תפילין ומוזוות במועד ואין מגידין אות אחת אפילו בספר עזרא רבי יהודה אומר יכותב אדם תפילין ומוזוות לעצמו

(א) שייך לעיל קודם דף ל' ספגנין.

תנחומי מדרש תנחומי

גליון חש"ס

גב' מאן לימא לן דכתיבן הספרים. מ"ח המנה סנהדרין ח"א ס"א

סנהדרין ק.

סנהדרין ק.

סנהדרין ק.

סנהדרין ק.

סנהדרין ק.

סנהדרין ק.

סנהדרין ק.

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

הני שייך ליה

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן יט

"ושווה על ידינו תכלת לציציתו: גמ' ת"ר
 כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו ושווה על
 ידינו תכלת לציציתו ולאחרים במוכה דברי
 רבי מאיר ר' יהודה אומר מערים ומוכר את
 שלו וחדר וכותב לעצמו ר' יוסי אומר כותב
 ומוכר כדרכו כדי פרנסתו אורי ליה רב לרב
 חננאל ואמרי לה רבה בר בר חנה לרב
 חננאל הלכה יכותב ומוכר כדרכו כדי
 פרנסתו: ושווה על ידינו תכלת: ת"ר שווה
 אדם על ידינו תכלת לציציתו אבל לא באבן
 דברי ר' אליעזר וחכמים אומרים אף באבן ר'
 יהודה אומר משמו באבן אבל לא בפלך
 וחכמים אומרים בין באבן בין בפלך אמר רב
 יהודה אמר שמואל וכן א"ר חייא בר אבא
 א"ר יוחנן הלכה בין באבן בין בפלך והלכה
 כותב כדרכו ומוכר כדי פרנסתו: מתני'
 "הקובר את מתו שלשה ימים קודם להגל
 במלוא הימנו גורת שבעה שמונה במלוא
 הימנו גורת שלשים מפני שאמרו ישבת עולה
 ואינה מפסקת ירגלים מפסיקין ואינן עולין
 ר' אליעזר אומר משחרב בית המקדש *עצרת
 ש' אכלת רבן גמליאל אומר *יראש השנה ויום
 הכפורים כרגלים וחכמים אומרים *לא כדברי
 זה ולא כדברי זה אלא *ירעצת כרגלים ראש
 השנה ויהי"כ כשבת: גמ' אמר רב גורת
 במלוא ימים לא במלוא וכן א"ר הונא גורת
 במלוא ימים לא במלוא ורב ששת אמר אפילו
 ימים נמי במלוא מ"ט ימים לא במלוא שאם לא
 גילח ערב הדגל אסור לגלח אחר הדגל
 והתניא

המסד פ"ו לקמן כד.

(ח) רש"י ד"ה וז"ל מלך
 כ"י (וא"ל אחר כ"י פסוק
 סופר הוא וכ"י דוכתב
 מתקין) תלמיד וז"ל
 פזנר פסוק אחר
 תלמיד משה פזנר
 דא פזנר פזנר דא
 תלמיד דין (דאק אחר)
 יוסף: (כ) תוס' ד"ה
 וז"ל כ"י (ח) פזנר סופר
 דא וק פזנר כ"י וז"ל
 כ"י פזנר אחר וז"ל
 יוסף אחר:

[illegible]

丁巳年九月廿五日

דאמיר בירושלמי חד בר נש אויבד תפילין בחולא דמועדא אחא לקמיה דרב חננאל פ"י שכתוב לה לפי ששים קוסר כדליתא בתנאים (דף יח) ומהלכה לקמיה דרבה בר בר חנה אמר ליה זיל הב ליה תפילין ואת כתב לך דחקן כותב אדם תפילין לעלמו אחא לקמיה דרב אמר ליה כתוב ליה פירוש בלא הערמה מחגי פליגא על רב כותב אדם תפילין ומזהיר לעלמו הא לאחר לא רב פתר לה ככותב להניח פירוש רב אמרד הסגנה להניחם אחר הכועד אבל להניחם במועד שרי ובהלכות גדולות פסק דאקור להניח תפילין בחולא על מועד ולטעם שמשמע בכתות וימים טובים ימימה מתחבר שפיר דממעט חולא של מועד ולמלאן דדריש (מנחות דף טז:) מלך לאות ילאו שכחות וימים טובים כעלמא אות יא למר לפי שאין עשין מלאכה כי אם בדבר האבד אבל קשיא למאי דפרישית לעיל (דף כ דההיא) דמלאכה דחולא מועד מדרבנן הכי משמע לכו יא למר אחריא וכולל מלאה ויושב בכותב אלא לריך אות ואם הוא אמת דבחולא הכועד חייב בתפילין יא למר הואיל ועשין מלאכה ב זין אות וימימה ימימה נמי לא משמע אלא יוס טוב דהלך משאר ימים: **הקובר את מתו**. לכי נקט קובר דאביטת מתחלת משעת סתימת הטלל כדאמרין לקמן (דף כו:): **שלישה ימים**. כך הוא עיקר אביטת לכמה ימיו ואמרין לקמן (עא:) שלשה ימים לכי: **באי טעמא לא בטלו**. הכא הוה ניהא טפי לגרוס ימים לענין מאי לא בטלו ואין לנגיד דהיא היא: **שם לא נילה ערב הרגל כו**. ונראה לי דהיא לא כיבם ולא רחן ערב הרגל אם מותר לרחון ולכבם מנעבר יורט ולא כיבם ולא רחן לא יכבם ברנא והסתא ניהא הא דהגמי גזרת שבעה בטלו הא ימים לא בטלו ומיכו קשיא ו' דקאמר בספדן שכאם שמואל שלש מבעטל גזרת שבעה אפילו להנא קמא מדבעטל אפילו ימים שמדיא אבא שאל רביא למנאט שלשים בטלו לגמרי אפילו ימים והרין יא דדוקא לא נילה אבל לא כיבם לא דמותר לכבם אפילו לא כיבם שכאם טורף גזול יומר ואין נראה לי טעמו בלא טורף גזול כיש ימים לט לקנטו בשלא עשה קודם הרגל ונכנס ברנא ולפירוש הקונטרס דמפרש לקמן שאם חל שלישי להיות ערב הרגל שאקור ברחיבא עד הערב וכו עד שחשכה אם כן לא שייך לקנטו כמה שלל רחן ולא כבם ואיך ימים לענין מאי לא בטלו גבי שבעה מיכו יא למר דאם לא רחן ברנא אקור לרחון אחר הרגל ועוד יא למר אבז דנקט סיפא גזרת נקט ברישא גזרת ועוד נראה לי דרישא היפ שלש ימים בטלה גזרת שבעה הא שני ימים לא בטלה גזרת מימ' פ"י אחת מדקאמר בספדן שכאם שמואל שלש מבעטל גזרת ז' כ"י משמע שזה ששט אפילו לחק והסתא תימה לי דכי משני שאם לא נילה ב זימיה סיפא אבז ברישא דקאמר בטלה הימנו גזרת ז' אחאי נקט גזרת לענין מאי קאמר ימים לא בטלו וי"ל דאבז דנקט סיפא גזרת תנא נמי ברישא אבז ועוד נראה לי דרישא ימים בטלה גזרת ז' הא שני ימים בטלו גזרת הא גזרת לא בטלו לענין דמכא דברים שבניגול:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

38

והתניא. בניתוחא הקובר את מתו כו'. הקשה בתוספות הרב
אמאי לא קאמר כתנאי ורב שש כחבא שאלו ורב הונא
כתנא קמא ^א ושמא משום דברייתא מזכיר לון בטל וקאמר לרבי
ימים לא בטל א"ר לא סבירא הברייתא כרב שש דרב שש קאמר
ימים נמי בטל משום דלון בטל
תשמע בטול כו' נראה ל:

והתגא *הקובר את מתו שלשה ימים קודם
להרגל במלה הימנו גזרת שבעה שמונה ימים
קודם להרגל במלה הימנו גזרת שלשים
ומגלה ערב הרגל אם לא גילה ערב הרגל
אסור לגלה אחר הרגל אבא שאול אומר
*מותו לגלה אחר הרגל שכשם שמצות
שלשה מבטלת גזרת שבעה כך מצות
שבעה מבטלת גזרת שלשים שבעה והאנן
שמונה תנן *קסבר אבא שאול מקצת היום
ככולו ויום שביעי עולה לו לכאן ולכאן
*אמר רב חסדא אמר רבינא בר שילא
הלכה כאבא שאול ומודים חכמים לאבא
שאול יכשחל שמיני שלו להיות בשבת ערב
הרגל שמותר לגלה בערב שבת כמאן אולא
הא דאמר רב עמרם אמר רב אבל כיון
שעמדו מנחמין מאצלו מותר ברחיצה כמאן
כאבא שאול אמר אביי הלכה כאבא שאול
ביום שבעה ומודים חכמים לאבא שאול
ביום שלשים דאמרינן מקצת היום ככולו
רבא אמר הלכה כאבא שאול ביום שלשים
ואין הלכה כאבא שאול ביום שבעה ונהרדעי
אמרי הלכה כאבא שאול ביו וביו *דאמר
שמאל הלכה כדברי המיחל באלל שלשים

והסתייג. קיימחא: שכס (b) שגזרת שלשה מנכלת שבעה. דכי
קבר מתו שלשה ימים לפני הרגל אינו יושב לאחר הרגל כלום: כך
(2) גזרת שבעה מנכלת גזרת שלשים. דכי קבר מתו שבעה ימים
קודם הרגל צטלה ממנו גזרת שלשים דלפניו לא גילה שרבו הרגל
תורה אור מנלה אחר הרגל: ויום (2) שבעה עולה

לכאן ולכאן. דחשיב נמי שמיני:
כיון שעמדו מנחמים מאכלו. היינו
ביום ז': כחמון כחבא שחור. דאמר
עולא לכאן ולכאן דחשיב נמי שמיני
בדבטל ממנו גזרת שלמים: ומודים
הן לאכא שחור. ביום שלמים לקצות
מחו ומותר לגלה דלא בעינן שלמים
שלימין דאמרין מקאת היום כטול:
מגלן. דשלמים יום אסור בניית:
רשאיכם אל חפרעו. הא שאר
אכלים חייבים שמעמ: הכל מודים.
אפילו אבא שחור דאמר מקאת היום
כטול: אספור כרחילא עד הערב.
דודאי שלם שלימין בעינן עד הערב
ולערב רוחן בלזון או ימחין עד חולו
של מועד וירחן בחמין: למינן שבעה
לא קמבעיא לי. דודאי אינו עולא
דודאי לא הכגא מנחת שבעה כרגל
דכא אינו אסור כרגל עגילת הסנדל ואינו
טובב כפסיית הטעם: דכא הכגא
מנחת שלמים כרגל. דכא כרגל נמי
אסור בניסוח ובתספורת כשלמים:
ואין כרים מתעסקין עמו. כלומר
אין לריכין לנחמו אחר הכרגל
שכבר נחמיהו שבעה ימים כרגל:
כל

• **विष्णु**

נודע ה' לה' המצות י'.

(ליל מרבות)

(צ"ב חתומה)

מכשירי נעדרים יום בליל
אל ומחשבה

רצות תוספות

שכבר

תגיות: [מהי"ב](#) [רנשבורג](#)

גליון הש"ס

נח' למזן שכנס לל קדישיו יי וכל סקט מליח שכנס כרגע.
תוכ' דה שאמר ברחלה ובר ובאניי לכל אהל. לל ובאמיה
תוס' דה ואמר לאממה: ר"ף ותלמידי ובר ליכר דאמר לעיל. ה.

דער פירע מאנר וואו וואסמאן האט לא פירע ק. רב וואו פארן דא

[illegible]

norms help to govern over the vast sea blue oceans

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קמן

40

עולה לו פירוש הרגל שולח לו למנין שאינו טהור אלא יום אחד: **קורע** או אינו קורע. דוקא כענין זה מיבעי ליה לפי שהיה חייב לקרוע בשעת שמועה אבל שעת שמועה רחוקה

בחול אינו קורע כלל ואפי' על אביו ואמו וכן קאמר נמי בסמוך

כי תניא הריא בכבוד אביו ואמו וכו' משמע לעיל דלא מניין לר' חייא שקרע אפי' שהיה אביו ואמו לגירסת ר"ח וזאת הי' מהא משמע דאינו קורע על אביו ואמו אלא לא קאמר ש"מ דאינו קורע י"ז לומר דאינו מביא ש"מ כי אם ממה שר' אינו שפסא אבל ממה שאלו ראינו אינו מביא ראייה מכל מקום מדלא קבצי הש"ס כלל אם רבי חייא קרע משמע ח"ל לקרוע ובתשובה רבינו זקני פ"י דאינו קורע על שמועה רחוקה אפי' על אביו ואמו והרי"ן וגם בתוס' הרב מקוסק והא דלאמר בסמוך מי שאין לו חלוק וכו' מ"ייר כנון שהיה שאל מחבירו או נחמלא קרע ונראה לי שיש לסמוך יותר על ה"ג מרב דלא גזון דלין קורעים לאחר ל' יום אלא על אביו ואמו בלבד ובכרת אכלים נחלקו בדין אם שם שעת נשבת אם חייב לנרד ברכת אכלים ד"ש מפרשים דנקרא דברים שצ"ענא וי"א כיון דמכריז ב' או בעשרה ללא דברים שצ"ענא הוא:

ואחותו נשואה בין מאביו בין מאמו לא מיבעי

מאביו אלא אפי' מאמו נמי: **על שניים שלהם** פ"י הטלדים מהן אבל בחייהם ובנשותיהם היה מסופק בתוספות הרב בשם רבו ולא ידענא מתי שנה:

על אביו ואמו ועל בן בנו. פירוש בתוספות הרב בשם רבו דהוא דין אביו ואמו וכן בתו:

באפה נהגו אבילות פירוש בתוספות ככל דיני אבילות

נעילת הסנדל ורחיצה וסיכה וכו' כל זמן שהוא כפנים ובפיק דכתובות (דף ד') קאמר עמו בבית ושמה

באפה דוקא או שמה בכל הבית: **ומרחצת לו פניו ידיו ורגליו**

בחדש קאמר דאילו כלון היה נמי מותרת: **אלא בחמיו**

וחמותו. והוא דין היא טהרה עמו בחמיו וחמותה והא דקחני לעיל כל שמתאבל עליו מתאבל עמו בכל שאר קרובים קאמר אבל אשתו י"ז חילוק

בין חמיו וחמותו לשאר קרובים: **אתא בריה קרע באפיה** להיות טהור עמו אבילות ותימא

כיון דקרע כבר וכי לרד לקרוע כלל לפני הקרובים ושמה לאשמועינן דבאפיה טהור אבילות וכו' פירש

אתא בריה קרע באפיה לפי שאמיר קרע מיושב ואחא בנו להזכירו שהוא טהור לקרוע מיושב וסקריעה זה עשה

בנו של אמיר ועל ידי כך נזכר אמיר וקרע פעם שניה מעומד:

אלא

ח"ל אימא קיימת כלשון שאלה הוא כלומר (ב) שאלה שאל על אבי שאל על אמי שאף היא אחותו: **ח"ל** ר' חייא ואמר אחותי קיימת היא: **ח"ל** רב אבא קיים עדיין לא השתדך עליו וממילא הבין ויש אומרים בנחמה היה רב משיבו על מי שאינו שואל כדי שיבין תורה אור מן הכלל וקשה צעירי לומר שרב

יוליא דבר שקר מפיו: חלון מנעלי. להחליל על אחי ואחותי: והולך כלי אחרי לבית המרחץ. ללמד הלכה (ג) נחמיו שאלו שמועה רחוקה לאחר שלשים טהרה אלא יום אחד ומקצת היום ככולו: **למולאי הרגל**

נעשית רחוקה. דהוי שלשים יום: **אינה נוהגת אלא יום אחד** אפי' דכי שעת עדיין היתה קרובה טהרה להשלים שלשים דהוי שמועה רחוקה: **אינו קורע** עכשיו דהוי

יום אחד לשמועה רחוקה: **היינו דליכא אבילות שבעה** כלומר משום דליכא שבעה אינו קורע: **קורע** והולך. אחר שבעה אפי' דליכא שבעה: **אבל מתאבל עליהן** על אותן קרובים: **אחיו מאמו** שאל מאביו דקרא משמע מאביו שאל מאמו: **אחותו נשואה בין מאביו בין מאמו** דקרא לא אשכחן אלא

אבילות: **על שניים שלהן** אבי אביו ועל בן בנו ועל בן בתו ועל בן אחותו: **כל שמתאבל עליו מתאבל עמו** כלומר מתאבל עם אביו כשהוא מתאבל על אביו וכן כל שמתאבל עליו כנון שמתאבל על בנו מתאבל עמו כלומר מתאבל עם בנו כשהוא מתאבל עליו: **זה מתאבל** על אביו וכן כל שמתאבל עליו כנון שמתאבל על בנו מתאבל עמו

כלומר מתאבל עם בנו כשהוא מתאבל עליו: **על בן בנו** היינו תנא קמא. של רבי שמעון: **עמו בבית** דהנא קמא לא כפי שיהא אביו או (ב) בנו עמו בבית ויושב עמו וחכמים בעי עמו בבית: **פי הלי** ענין דאיל רב ל' חייא וכו': **באפה** דאיתך כשהיא אבילות דהאי נמי כל שמתאבל עליו כנון אשתו מתאבל עמו בפניו: **ליונייתא** פסודות דאל: **קשיין** אהדדי. דהכא קחני מלעת לו מטתו והכא קחני כופה מטתו: **כשאר קרובי אשתו** מלעת לו מטתו: **אתא בריה** דהר אמיר קרע באפיה דבריה: **קם קרע** פעם שלישית: **אודיני**

שבעה ושלישים על רב הונא לגביה אשכחיה אמר ליה צורנייתא בעית למיכל לא אמרו לכבוד אשתו אלא חמיו וחמותו דתניא* מי שמת חמיו או חמותו אינו רשאי לכופ את אשתו להיות כוחלת ולהיות פוקסת אלא כופה מטתו ונהג עמה אבילות וכן היא שמת חמיה או חמותה אינה רשאה להיות כוחלת ולהיות פוקסת אלא כופה מטתה ונהגת עמו אבילות ותניא אידך* אף על פי שאמרו חמיו רשאי לכופ את אשתו להיות כוחלת ולהיות פוקסת באמת אמרו מוזנת לו את הכוס ומצעת לו מטה ואשתו לא חמיו וחמותו בלכד אמיר שכיב ליה בר בריה קרע עילוייה אתא בריה קרע באפיה אידכר דמיושב קרע קם קרע מעומד אמר ליה רב אשי לאמיר קריעה דמעומד* מלן דכתיב ויקם איוב ויקרע את מעילו

אלא

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

(*) (ע"י תוספות פסדד"ן פ. ד"ס ח"א וכו' מה שכתבו ר"ג דהכא בחייהם)

הנחות רב"ח

(א) רש"י ד"ס ח"א ח"א
(ב) כלומר עד שאלה
(ג) ד"ח וכו' וכו' וכו'
ללמד הלכה לתלמידים
מחזיקין: (ג) ד"ח כל
שמתאבל וכו' כשהוא
מתאבל על בן של חותנת
פ"י נחמך

גליון הש"ס

ב"ב וכו' וכו' וכו' וכו'
פ"י וכו' וכו' וכו' וכו'
תוספות ד"ס ח"א ח"א
ש"ס מי שאין לו חלוק
פ"י וכו' וכו' וכו' וכו'
תוספות ד"ס ח"א ח"א
והתוספות ד"ס ח"א ח"א

הנחות מר"ב

דעשבורג
[א] נ"ב הוסיפו עליהן
אחרי ואחריהם כשהוא
מחזיק ואחריהם כשהוא
רב פ"י רש"י

[שמות פ"ד]

מסות ד:

ד"ס

ד"ס

ח"א

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן כא

מסורת הש"ס

[illegible]

אלה מעשה ועמד ואמר ה'י. משמע ועמד ואמר היינו אפי' מיושב והא דאמרין פרק מלות הילול (ביטח דף ק. פ.) בתי עמודי לכתחילה שמה לר"ך עמידה מדרבנן מיהו קשה דועמדו שני האנשים (דברים יט) דבעיקר עומד וירל דועמד ואמר ודאי משמע

תורדייני. מחשבת גדולה: **מכולס.** אמרו אפי' יבן ע"ג קרקע נל יא' עד שיכסה מטתו וישב עליה: **כעין ארלה.** כלומר שכפה מטתו וישב עליה ולשום קריעה משמדם: **ואספור לקרות.** כדאמרין לעיל (דף טו.) כדמזכיר רחמנא ליחזקאל האנן דוס ווא' דלמור (ט"ס) דף קכ"א חצי בכל המלות המצורות תורה אור

אלא מעתה ^עועמד ואמר לא חפצתי לקחתה
ה"נ והא תניא ^ב"בין יושב בין עומד בין
מוטה א"ל התם לא כתיב ויעמד ויאמר הכא
כתיב ויקם ויקרע אמר רמי בר חמא מנין
לקריעה ^גשהיא מעומד שנאמר ^דויקם איוב
ויקרע דלמא מילתא יתירתא הוא דעבר דאי
לא תימא הכי ^הוינו את ראשו ה"נ אלא
מהכא ^וויקם המלך ויקרע את בגדיו ודלמא
מילתא יתירתא עבד דאי לא תימא הכי
^זוישוב ארצה ה"נ והתניא ^חבישב על גבי
מטה על גבי כסא על גבי ^טאודייני ^י(גדולה
ע"ג קרקע מכולן) לא יצא ידי חובתו וא"ר
יוחנן שלא קיים כפית המטה א"ל כעין
ארצה ת"ר ^{יא}(ואלו) דברים שאכל יאסור
בזן ^{יב}אסור במלאכה ^{יג}וברחיצה ^{יד}ובסיסור
ובתשמיש המטה ובנעילת הסנדל ^{טו}ויאסור
לקרות בתורה ובנביאים ובכתובים ולשנות
במשנה במדרש ובהלכות ובהש"ס ובאגדות
וואם היו רבים צריכין לו אינו נמנע ומעשה
ומת בנו של ר' יוסי בציפורי ונכנס לבית
המדרש ודרש כל היום כולו רבה בר בר
חנה איתרעא ביה מילתא סבר דלא למיפק
לפירקא א"ל ר' חנינא אם היו רבים צריכין
לו אינו נמנע סבר לאוקמי אמורא עליה
א"ל רב תניא ובלבד שלא יעמיד תורגמן
ואלא הוי עבד כי הא דתניא מעשה ומת
בנו של ר' יהודה בר אילעאי ונכנס לבית

בְּהַר הַזֶּה יִשְׁכְּנוּ כָּל הַחַיִּים הַנֶּחֱשָׁרִים אֲשֶׁר
בְּהָרֵינוּ חוֹן חוֹן הַחֲפִילִין הַסֵּם אֲשֶׁר
מֵאוֹת בְּעֶמְלָם אֲבָל הֵנִי אֵינִי כֵּן
שִׁמְחָה: רַבִּים לְרִיבִים לִי. לְדַרְשָׁה:
סֵבֶר לְאוֹקְמִי מְאוֹרָה עֲלֵיהֶן. תִּרְגְּמִן:
וּשְׁלִישִׁי כִּלְלָה. מוֹתֵר לִהְיוֹת חֲפִילִין
דְּעִיקָר אֲבִילֹת אִינוּ אֲלָחִי ב' יָמִים:
וְאֵם בָּלוּ פִּנִּים חֲדָשׁוֹת. כִּיּוֹם ג'
אִפִּיָּה אִינוּ חוֹלֵן חֲפִילִין אֲעִיג דְּלִכְתָּ
לְמִיָּהּ דְּלִמָּא אֲמַרִי [כַּשְׁנִי] יָמִים
הָרִאשׁוֹנִים נִמִּי הֵינִי חֲפִילִין: רַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ חֹמֶר וְכו'. דְּעִיקָר אֲבִילֹת
אִינוּ אֲלָחִי יוֹם אֶחָד: וְאֵם בָּלוּ פִּנִּים
חֲדָשׁוֹת. כִּיּוֹם שְׁנֵי חוֹלֵן חֲפִילִין:
מִיָּט דְּרִיָּא. דְּסֵבֶר עִיקָר אֲבִילֹת שְׁנֵי
יָמִים: דְּכַתִּיב וַיָּתֵמוּ יָמִי. דְּמִשְׁמַע
ב' יָמִים: עִיקָר מְרִירָא יוֹם אֶחָד.
אֲבָל אֲבִילֹת ב' יָמִים: הַלֵּכֶה כִּרְאָ
כַּחֲלִילָה. שֶׁלֶם בָּלוּ פִּנִּים חֲדָשׁוֹת
ב' אִינוּ חוֹלֵן וְהַלֵּכֶה כִּרְבִי יְהוֹשֻׁעַ
בְּהִנָּחָה דְּכַשְׁנִי מוֹתֵר לִהְיוֹת חֲפִילִין:
כַּשְׁנִי לְעוֹלָא חוֹלֵן. בְּשְׁלִישִׁי קָאֲמַר
הַלֵּכֶה כִּרְאָ דְּאֲמַר אִינוּ חוֹלֵן אֲבָל
כַּשְׁנִי לֹא יֵדְעָא אִי חוֹלֵן אִי לֹא:
חוֹלֵן וּמוֹתֵר. כַּשְׁנִי אִפִּי מְחַל פְּעֻמִּים
כִּיּוֹם וְכו' בָּלוּ פִּנִּים חֲדָשׁוֹת חוֹמֶר וְכו'
לִכְתָּ פִּנִּים חֲדָשׁוֹת מִנִּיה: רַבָּא אֲמַר
כִּיּוֹן שְׁמַנִּית. כַּשְׁנִי שׁוֹב אִינוּ חוֹלֵן
לְפִנִּים חֲדָשׁוֹת: וְהָאֲמַר רַבָּא. לְעִיל
(ד' כ.) כְּכַפִּיתָ הַמָּטָה הַלֵּכֶה כְּחִגָּא
דִּיקָן דְּאֲמַר ב' יָמִים עִיקָר אֲבִילֹת
הֵיךְ נִכְשִׁי ב' יָמִים^(ה) לִהְיוֹת חֲפִילִין:

כְּמִיּוֹת קָב.

מסמך מס' 100

[פי' חס' צ"כ קמד. ד"ס
[חודש]

(55-104)

[YB DINGE 'BOI]

הצעות הב"מ

(ח) רש"י ד"ה וסלחם
ד"ה ט' נכני ג' ימים
אלו לסיבת חסידים

(ע"י כהר"ן דעווסה (דף
רמב.) ד"ה חבל חייב וכו'
וחז"ן למה נקט כהן
לשאלה)

דברים

n pump

לפני כ.

בליון השנים

גמ' ודלחא חילתא
יחרתא. עין לקק דף
טו ע"ה תדים תכסה:
תרס' דרש אלז דברים
וס' ענין טעם
יסבאלים. ע"ה לקק דף
כז ע"ה תוס' דרש
ובאוהל לסמיכה:

אלו דברים שאכל אסור בהן.

סכא לא חשיב דברים שמוטע
 עליהן כגון כפיית המטה ועטיפת
 הראש ולא חשיב אלא מילי דאפור
 בזה חפציו ושאלת שטם לא חשיב
 וזין וזל כי ימי האכל נדאמר לקמן
 תכבוסת לא חשיב דהויא בכלל רחיצה
 אע"פ דלעיל (דף סו.) מייית מרי
 קרפי לרחיצה ולתכבוסת אבל הכי
 דלא נוהגים כל השבוע לא לאפוקי
 מפ"י ה"א שפירש שריבוי שמואל ה"א
 מחיר לאכל לעשות מלאכה אחר ז'
 ימים ומה שאין טועין עשה לעשות
 עטיפת הראש וכפיית המטה סמכין
 אהא דאמרין בירושלמי אכסנאי אינו
 חייב בכפיית המטה ולא לימרון חרש
 הוא פ"י מכסף וכמו כן אנו בין
 הנכרים ויש בינינו עבדים ושפחות
 ועוד יש ליתן טעם בכפיית המטה
 לפי שמוטע עליו כן יכולין לשכח
 בנחת מזד זה כמו מזד זה ואין
 ניכרת הכפייה ד"ש לכן ד' קונדיס
 מלמעלה ענין רגלים וכדאמרין
 לקמן דרגש אין לר"ך לכפוח ועוד
 יש ליתן טעם בעטיפת הראש שלא
 היה מביא כי אם ליד שחוק ענין

50

1

קוס
הת
קור

צוקה

אם

ש
ר
ל

1

עטיפה ישמעאליס: **ואסור** לקרות בתורה. בתשובת רבינו יאחק זקני מבכ כי רבינו יעקב היה אומר הרעים שצרימים מדלת חני ליה בשמעתין כמו ט' נאכ שילכי תענית (דף ג.) ובימי זקנותו חזר וכתב שאינו רגיל משמע שבויה כמו בט' נאכ שאומר בפרק בתרא דתענית (סא) אבל קורא במקום הסוגיות באלל טבכות בט' נאכ ואסור לקרות בתורה כי' אבל קורא במקום שאינו רגיל וקורא דאכל וט' נאכ שזין כדקאמר גירושאלי ומיהו אבל שונה במקום שאינו רגיל משמע דהא דוקא ומה שהביא רבי יאחק ראייה לאסור מדקאמר לעיל (ד' טו.) אסור בדברי תורה שנאמר האנכי דלת קאמר אלל מדבר המשמח כדאמר בתענית (ד' טז.) משום אסור פקודי ה' יצרים שמחמח למחמח אסור בתפילין שנאמר פלד כבש עלי ואינו אסור כל ימי אש

משלישי וחולץ ושלשי השנים [מקלחין] ככולו ומזדקק דכול לא מייח קרא אלל לגבי ימי
הראי והאי יחמו כחפילין וכן ואחריה כיום מר טפ מכל שאר מלי דכל שעה ש
פאר כדפיר כקונטרס כבטות (ו' ה') ריבא ובע' נאכ היה אומר ר' ינחא קמי דשרי
ומניה אפילו מאה פעמים. פי חולץ כנסר הדמות ומניה כשילטו וכן כל שפי שילט
בין לראי בין לרבי יושע כפנים הדמות אפילו לראי לבניה חסור ולרבי יושע אפי' חסר:

[illegible]

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מכאן ואילך עושה צניעות בתוך ביתו. פי' בחסות פניו ובהי' משמע לעיל דקאמר לעיל (ד' יט:) הקובר מתו ב' ימים קודם הרגל מונה ה' ימים אחר הרגל ומלאכתו נעשית ע"י אחרים משמע דהאכל אסור כל ז' והתם נמי לא שריין לעלמו שיהא עושה מלאכה והי' תניא במסכת שמחות (פ"ה) אכל כל ז' ימים אסור בעשיית מלאכה הוא ובניו ובנותיו ועבדיו וספחותיו ובהמתו כשם שהוא אסור לעשות לו כן אחרים אסורים לעשות לו פי' חוץ מדתיו הפוכים ומלאכת האבד מיום ג' ואילך עושה מלאכה דוקא נמי שמתפרנס מן הדיקה וצניעות אכל אמרו חכמים תבא מחרה לשכניו כו' בר קפרא אומר אף בשלישי לא יעשה כך הדין בחסות הכרז ולכאורה נראה דכיון דלפיטן (לפי דף כ.) מהפכתו חניכס לאכל מה חג ז' לענין מלאכה חייבי וגם הרי"א מסופק דלמא אעני דוקא קאי אכל בשם רבינו שמואל אמר בכל אכלים קאי מדלמא קתני מכאן ואילך עושה עני צניעות ולא כדפרישית: **מכאן ואילך הולך.** פי' בחסות פניו ובהי' זה סומכים

מצוה שאני ת"ר אבל ג' ימים הראשונים אסור במלאכה ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה מכאן ואילך עושה צניעות בתוך ביתו והאשה טווה בפלך בתוך ביתה ית"ר אבל ג' ימים הראשונים אינו הולך לבית האבא מכאן ואילך הולך ואינו יושב במקום המנחמין אלא במקום המתנחמין יתנו רבנן אבל ג' ימים הראשונים אסור בשאילת שלום משלשה ועד שבעה משיב ואינו שואל מכאן ואילך שואל ומשיב כדרכו שלשה ימים הראשונים אסור בשאילת שלום והתניא *מעשה ומתו בניו של ר"ע נכנסו כל ישראל והספידום הספר גדול בשעת פטירתו עמד ר"ע על ספסל גדול ואמר אחינו בית ישראל שמעו אפי' שני בנים חתנים מנוחם הוא בשביל כבוד שעשייתם ואם בשביל עקיבא באתם הרי כמה עקיבא בשוק אלא כך אמרתם *תורת אלהיו בלבו וכ"ש ששכרם כפול לכו לבתיכם לשלום יכבוד רבים שאני מג' ועד ז' משיב ואינו שואל מכאן ואילך שואל ומשיב כדרכו ורמינהו *המנחם את חברו אבל בתוך ל' יום מדבר עמו תנחומין ואינו שואל בשלום לאחר ל' יום שואל בשלום ואינו מדבר עמו תנחומין יתה אשתו ונשא אישה אחרת אינו רשאי ליכנס לביתו לדבר עמו תנחומין מצאו בשוק אומר לו בשפה רפה ובכבוד ראש אמר רב אידי בר אבין 'הוא שואל בשלום אחרים שאחרים שרויין בשלום אחרים אין שואלין בשלום שהוא אינו שרוי בשלום והא מדקתני משיב מכלל דשיללינן ליה ידלא ידעי אי הכי התם נמי התם *מודע להו ולא מהדר להו 'הכא לא צריך לאודועינהו ורמינהו *המוצא את חברו אבל בתוך י"ב חדש מדבר עמו תנחומין ואינו שואל בשלום לאחר י"ב חדש שואל בשלום ואינו מדבר עמו תנחומין אבל מדבר עמו מן הצד א"ר מאיר המוצא את חברו אבא לאחר י"ב חדש ומדבר עמו תנחומין למה הוא דומה לאדם שנשברה רגלו וחיתה מצאו רופא ואמר לו כלך אצלי שאני שוברה וארפאנה כדי שתדע שסממנין שלי יפין לא קשיא 'הא באביו ואמו הא בשאר קרובים התם נמי ידבר עמו תנחומין מן הצד אין ה"ג ומאי אינו מדבר עמו תנחומין כדרכו 'אבל מדבר עמו מן הצד *ת"ר אבל ג' ימים הראשונים

תנחומין

מצוה שאני. כלומר הואיל ומצוה להניח תפילין מצי להניח לנחמין בשני: אשה. אכילה טווה בפלך: אלא במקום המתנחמין. סמוך לאכלים: אפי' ז' בנים חתנים. קברתי מנוחם אני מרוב כבוד שעשייתם לי: ואם בשביל עקיבא באתם הרי כמה עקיבא בשוק. תורה אור שלא הלכתם לנחמן: כ"ש ששכרם כפול. שלכבוד התורה באתם: לכו לבתיכם בשלום. הרי שאל בשלום: ורמינהו. דבתוך ל' יום אינו שואל: ונשא אשה. בתוך שלשים יום כגון שאין לו בנים כדלקמן: אינו רשאי ליכנס לביתו. לנחמו משום חלישת דעת דאשה אחרינה קתני מיהת בתוך ל' יום אינו שואל בשלום כ"ש שהאכל עמו אינו שואל בשלום של זה ולעיל קתני משבעה ואילך משיב ושואל כדרכו: אמר רב יודי הוא שואל בשלום אחרים. כלומר תרין הא דתני מכאן ואילך שואל כדרכו בתוך שלשים יום דהוא שואל בשלום אחרים שהן שרויין בשלום והא דקתני בתוך ל' יום אינו שואל בשלום אין אחרים שואלין בשלום: מכלל דשילי. בתוך ל' יום וקשיא למאן דתני בתוך ל' יום אינו שואל: דלא ידעי. כלומר הא דתני דמשיב להי דשילי ליה ולא ידעי דאכל הוא אכל מאן דידע דאכל הוא לא שאל ליה בתוך ל' יום: אי הכי. דלוקמת לה גלגל ידעי אפי' ג' ימים נמי משיב (למאן דשאל ליה) ואמר דאכל הוא) למאן דלא ידע ושאל ליה בתוך ג' ימים: התם מודע להו. הא דקתני כל ג' ימים אסור בשאילת שלום אכל מודע להו דאכל הוא ולא מהדר להו: כהנא. לאחר ג' לא צריך לאודועינהו למאן דלא ידעי דאכל הוא אלא משיב: ורמינהו בתוך י"ב חדש אינו שואל בשלום. וקשה לכך דתני לאחר שלשים יום שואל בשלום: מן הצד. שאומר לו תתנחם ואינו מזכיר שם המת: הא כהנא על צדו ועל אמו. אינו שואל בשלום עד י"ב חדש: הא כהנא קרובים. שואל בשלום לאחר ל' יום: התם נמי. שלשים דמוקמת ליה כהנא קרובים: ידבר עמו תנחומין מן הצד. לאחר ל' כי הכי דכאכיו ואמו מדבר עמו תנחומין מן הצד לאחר י"ב חדש ואמאי קתני לאחר ל' אינו מדבר עמו תנחומים כלל: כ"ג. ומאי לאחר ל' אינו מדבר עמו תנחומים כדרכו: מונה עמהן. עם האכלים שנאותו מקום הואיל דבמקום קרוב הוה ויכול לבא בתחלת האכילות חשיבין ליה כמו דאחא דאינו מונה אלא ה' ימים עם שאר אכלים: מונה לעלמו. שבעה שלמים: שיש גדול הבית בבית. שבת ומלא גדול הבית בבית מונה עמהן עם אכילי הבית וזה שבת הוא הלאר ממנו אכל אס היה גדול בדרך וכן בתוך שלשה ימים אפי' ממקום קרוב מונה לעלמו דלא חשיב אכילות דלעיר לאטרופי גדול כהדי: הך

בא ממקום קרוב מונה עמהן בא ממקום קרוב מונה לעצמו ר"ש אומר אפי' בא ביום השביעי ממקום קרוב מונה עמהן אמר מר ג' ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה עמהן א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן יהוא שיש גדול הבית בבית איבעיא להו הך

בא ממקום קרוב מונה עמהן בא ממקום קרוב מונה לעצמו ר"ש אומר אפי' בא ביום השביעי ממקום קרוב מונה עמהן אמר מר ג' ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה עמהן א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן יהוא שיש גדול הבית בבית איבעיא להו הך

עין שמות פ"ה

הנחות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כי ט' נמי משיב למאן דשאל ליה הפ"ד ואח"כ ה"ד הא דקתני כל שלשה חמיר בשאלת שלום ומאן דלא ידע ושאל ליה בתוך שלשה ימים מודע להו דאכל הוא ולא מהדר להו כ"ג

[שמות פ"ד]

הנחות מר"ב

(א) תוס' ד"ה אפי' וכו' וי"ל כגון וכו'. מתחילת חיתת כגון וכו' כ"ל לענין וי"ל כיון דלמאן דף כב כ"ל חתנתין לדרש ויהא שבת ומלא ממחמין אלא ח"ל לא כיו מקלח היום כהנא כל זמן שמתחמין אלא דוק:

[צוהב חתם "ס]

מעשה

המחשבה וההרגל של ה"אני" הולך ונעלם, ונעלם איתו גם המושג של "אני".

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קמן

מסורת הש"ס

מעשה בגדול הדור. אין זה מעשה לסחור דהא דנמנע ולא חלן זכו מפני גדול *הדור שעמו ובמס' שמחות (פ"ט) קמני עלה ואין ראוי לחלק כבוד לו והאמרים הראוין לחלן אף על אביו ועל אמו ואם אינן ראוין אינו חולן כדי שלא יחללו אחרים ומעשה בר' יעקב טי':

עד שיגערו בו חביריו. נראה דרגל אינו מבטל דבר זה מדאמרינן בירושלמי רבי שמואל בר אבדימי דמנח תלתין יומין קמי מועדא שאיל לרבי מנח איל כל דבר שהוא תלוי בו ולי' הרגל מפסיק ביום הכא עד שיגלה פרע ויגערו בו חביריו ויאמרו לו לא מעמנו ובשמחה נמי אשכחנא הכא י"ב חדש ואין רגל מבטל ויש ספרים שכתבו בזה אז יגערו בו חביריו בירושלמי וגרסה אחרת טעות סופרים כי אם כמו שכתבתי עד שיגלה פרע ויגערו בו: **ולשמחת מריעות.** פירש בקונטרס קטנות שששים ריעים ואהובים זה לזה וכי' דדוקא לשמחת מריעות מותר לאחר ל' יום אבל שמחת חתן אסור אפילו לאחר ל' יום. והא תניא לשמחת ל' ולמריעות ל' והרי פריך בריש פיק דבבא מליעא (דף ג.) והא זה וזה קמני וכן בפיק דסנהדרין (דף ה.) גבי זימון גבי וברכת המזון גבי וטובא חילא ויש מקומות שאינם שולל כגון בפיק דגדרים (דף ד:) *גבי אסור אסור ובפרק גיד הכשה (חולין דף נא.) וכן אסורות אסורות ובפרק בית כור (בבא דף קה.) גבי בית כור אני מוכר לך בבית כור וי"מ ולשמחת מריעות מותר ליכנס לאלתר ואין בקטנות חתן איירינן הא דאמרינן בירושלמי ובמסכת שמחות (פ"ט) אם היה סעודה של מלוא מותר לא ידענא מהו קורא קטנות מזה להחיר באלא אם דוקא קטנות קידוש ר"ח פירש ה"א כסם רבינו שמעון דלשעות ברית מילה מותר ליכנס דלא תשיבא שמחה כדאמרינן בפיק דכתובות (דף ה.) דלא מברכין בה שהשמחה נמשכו משום דטרידי וליכא שמחה ולהרי"א לא היה פשוט דגער משמחת מריעות וגם פירש דאסור לאלול אפי' עם המשמשין ואין לחלק בין סעודת המשמשין לסעודה טמאה ופסק דכניסה בלא אכילה שרי דאין שמחה בלא אכילה ושתיה ותחוספות הרי פוסק כלישנא דהאימר דמיקל טפי:

אחד האיש ואחד האשה. ובתוס' ברכ שוסק בריש בן אלעזר דהלכה כדברי המיקל ולא ידענא מאי קאמר דלקמן (דף טו:) אמרינן אכילות לאור וקריעה לאור: רי'

קריעה לעלמא. ע"ל חכם חולץ מימין על אב ב"ד משמאל על נשיא מכאן ומכאן ת"ד יחכם שמת בית מדרשו בבל יאב ב"ד שמת כל בתי מדרשות שבקירו במילין ונכנסין לביהכ"נ ומשנין את מקומן היושבין בצפון וישבין בדרום היושבין בדרום וישבין בצפון *נשיא שמת בתי מדרשות כולן במילין ובני הכנסת נכנסין לבית הכנסת וקורין

ר"ה חולן. כתיפו: ונמנע. האכל ולא חלן משום כבוד גדול הדור שעמו שנקש לחלן גם הוא: **אלא למ"ד גדול הדור שעמו ר' יעקב.** ורבי הוה אכל: עד שיגערו בו חביריו. שכבר גידל פרע יותר מדאי: **אמר רבה.** הא דתניא נכנס לבית המטהה לאחר ל' יום: **לשמחת מריעות.** סעודה שעושין ריעים ואהובים זה עם זה ולא היו שמחה כל כך אבל סעודה דשמחה כגון דנישואין לא: **הא באריסותא הא כפורענותא.** אריסא היינו שמחתיל אחד מהן לעשות סעודה ומלוא לכולם כדי שיעשו גם הם נמי כך לאותה סעודה אינו נכנס עד לאחר שלשים יום אבל כפורענותא שמשלם להם סעודות שגששו לו יכנס לאלתר שאי אפשר לו שלא לשלם: **ואפיקרפותו.** שעל ראשו אינה מעכבת כלומר אינו לריד לקורעה: **אחד איש ואחד אשה.** חייבין לקורע: **האשה.** שמת אביה או אמה קורעת חלק התחתון משום לניעות: **ומחזרת.** הקרע לאחוריה: **ותוזרת וקורעת העליון.** והתחתון מכסה לכה: **ר"ה מבדיל קמי שפה.** שאינו כשפה שלפני האוזן אלא קמי שפה שלפני השפה שלפני האוזן שאינה קרועה וקורעת תחתיה כדי שיהיה נראה הקרע: **ר"ה אינו מבדיל.** אלא קורע של בית האוזן אפי' דאין נראה הקרע דהכל בית האוזן הוא: על אביו ועל אמו מבדיל קמי שפה כדי שיהיה נראה הקרע: **קורע של תיפלה.** כלומר לא ילא ידיו תופשות בטירות לל דיה אפי' ותי' דגמרינן פריך ונדרים גבי אסור אסור ונראה בית האוזן קרע אחר: **קטני** שולל. באשטריי: **מאחא.** קטני כסין כדרבי: **קורע ככלי.** כסין כד' שלא יפסיד הכנד: **קורע מצפנים.** תחת המקטורין של שאינו קורע מחוץ לעיני הכל: **וכן לנשים.** קורע מבחון: לא הושוו. רבו ואז כ"ד ונשיא וכל הכך דתני במתניתא לאביו ולאמו: **אלא לנחיו.** שאין מתאחים לעולם אבל לא הושוו לאביו ולאמו לקרוע מבחון להאי לא הושוו דעל אביו קורע מבחון ועל כולן אינו קורע מבחון: **כפי אשתא.** הפוך המכתשת ועמוד עליה וקרע כדי שיראוך כל העם כשהקרע: **חכם.** ממונה על העיר שמבקשים ממנו הוראה: **חולן.** כתף מימין: **בית מדרשו בטלין.** אותן שרגילין ללמוד תורה מפיו: **וקורין**

ממעט על אביו ועל אמו ממעט א"על כל המתים כולן רצה חולץ רצה אינו חולץ על אביו ועל אמו חולץ ומעשה בגדול הדור אחד שמת אביו וביקש לחלון וביקש גדול הדור אחר שעמו לחלון ונמנע ולא חלן אמר אביי גדול הדור רבי גדול הדור שעמו ר' יעקב בר אחא ואיכא דאמרי גדול הדור ר' יעקב בר אחא גדול הדור שעמו רבי בשלמא למ"ד גדול הדור שעמו רבי היינו דנמנע ולא חלן אלא למ"ד רבי יעקב בר אחא אמאי נמנע ולא חלן רשב"ג נשיא הוה יבולי עלמא מיחיבי למיחלן קשיא *יעל כל המתים כולן מסתפר לאחר ל' יום על אביו ועל אמו עד שיגערו בו חביריו יעל כל המתים כולן נכנס לבית השמחה לאחר ל' יום על אביו ועל אמו לאחר י"ב חדש אמר רבה בר בר חנה ולשמחת מריעות מיתבי ולשמחת ולמריעות ל' יום קשיא אממר מתני הכי אמר רבה בר בר חנה ה"לשמחת מריעות מותר ליכנס לאלתר והא תניא לשמחת שלשים ולמריעות שלשים ל"ק ר"ה באריסותא הא כפורענותא יעל כל המתים כולן קורע טפח על אביו ועל אמו עד שיגלה את לבו א"ר אבהו מאי קרא *ויחזק דור בבגדיו ויקרעם ואין אחיה פחות מטפח יעל כל המתים כולן אפילו לבוש עשרה חלוקין אינו קורע אלא עליון על אביו ועל אמו קורע את כולן *ואפיקרסותו אינה מעכבת אחד האיש ואחד אשה ר"ש בן אלעזר אומר והאשה קורעת את התחתון ומחזירתו לאחוריה וחוזרת וקורעת את העליון *יעל כל המתים כולן רצה מבדיל קמי שפה שלו רצה אינו מבדיל על אביו ועל אמו מבדיל רבי יהודה אומר ל' קריעה שאינו מבדיל קמי שפה שלו אינו אלא קרע של תיפלות אמר רבי אבהו מ"ט דר' יהודה דכתיב *ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים *ממשמע שנאמר ויקרעם איני יודע שהן לשנים אלא שנראין קרועים כשנים יעל כל המתים כולן שולל לאחר שבעה ומאחא לאחר שלשים על אביו ועל אמו שולל לאחר ל' ואינו מאחא לעולם *והאשה שוללת לאלתר מפני כבודו כי אתא רבין

א"ר יוחנן יעל כל המתים רצה קורע ביד רצה קורע בכלי על אביו ועל אמו ביד וא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן יעל כל המתים כולן מבפנים על אביו ועל אמו קורע מבחוץ אמר רב חסדא *וכן לנשיא מיתבי לא הושוו לאביו ולאמו אלא לאחיו בלבד מאי לאו אפילו לנשיא לא לבר מגשיא נשיאה שכיב א"ל רב חסדא (*לרב חנן בר רבא) כפי אסיתא וקום עלה ואחיו

במל יאב ב"ד שמת כל בתי מדרשות שבקירו במילין ונכנסין לביהכ"נ ומשנין את מקומן היושבין בצפון וישבין בדרום היושבין בדרום וישבין בצפון *נשיא שמת בתי מדרשות כולן במילין ובני הכנסת נכנסין לבית הכנסת וקורין

פי' המעשה והלי' הנראה ש' כולן טריטני דברים וכלל הדור ששמו חלן ראוי לחלק כבוד לו כדי שלא יחללו אחרים ובמס' שמחות קמני טבה ואם אין ראוי לחלן אף על אביו ואמו לא יחלון ומעשה טי' כלל והבית יבחר. העתק מחלופי גרסאות

שמחות פ"ט

[סם בגדרים פריך הש"ס] אסור אסור לל ויכ' תופשות בטירות לל דיה אפי' ותי' דגמרינן פריך ונדרים גבי אסור אסור ונראה בית האוזן קרע אחר: **קטני** שולל. באשטריי: **מאחא.** קטני כסין כדרבי: **קורע ככלי.** כסין כד' שלא יפסיד הכנד: **קורע מצפנים.** תחת המקטורין של שאינו קורע מחוץ לעיני הכל: **וכן לנשים.** קורע מבחון: לא הושוו. רבו ואז כ"ד ונשיא וכל הכך דתני במתניתא לאביו ולאמו: **אלא לנחיו.** שאין מתאחים לעולם אבל לא הושוו לאביו ולאמו לקרוע מבחון להאי לא הושוו דעל אביו קורע מבחון ועל כולן אינו קורע מבחון: **כפי אשתא.** הפוך המכתשת ועמוד עליה וקרע כדי שיראוך כל העם כשהקרע: **חכם.** ממונה על העיר שמבקשים ממנו הוראה: **חולן.** כתף מימין: **בית מדרשו בטלין.** אותן שרגילין ללמוד תורה מפיו: **וקורין**

[לקמן טו. ט"ז פ"ט סנהדרין פ. ט"ז וי"ע]

[לקמן טו:]

[גי' הערוך בערך אסיתא לרב חסדא בר אמי]

וְקוֹרִין שָׁנָה. כִּסְפֵּר טֵרֶם דָּחִין
מִחֲפֻלָּתֵי יַחַד בְּנֵי הַכֹּהֵנֹת אֵלֶּה כֹּל
אֶחָד וְאֶחָד מִחֲפֻלָּל בְּנֵי: לֹא
הֵאָרְכוּ לִמְרָם שָׁנָה רַשְׁוֹנָה. שׂוּדֵי
יֹאם יֵאָל מִפֶּתַח בֵּית: כֹּל שְׁלֵשִׁים
יֹאם לְגִישׁוֹן. עַד שְׁלֵשִׁים יֹאם לֵאמֹר
אֵלֶּה אֵי יֹאם יֹאם לֵאמֹר: אֵלֶּה
כֹּל יֵשִׁים יֹאם יֹאם מִתּוֹךְ הַכֹּהֵנִים.
פִּירוֹשׁ שֶׁן כְּחֹדֶשִׁים: כְּגִדֻּלָּה
דְּכִרְבֵּלָה. מִלֵּטֶשׁ לֵבן מִגֻּבֵּן יֵשׁ:
כְּרִי. דֹּאמֶר לֹא אִסְרוּ לֵבן אֵלֶּה
חֹדֶשׁ: כְּחִימֹתָם. חֲלוּק: רֹמִיתָם.
שָׁבָא מְרֹמִים: כְּרִי אֲלֵעֹז. דֹּאמֶר
לֹא אִסְרוּ אֵלֶּה לְגִשִּׁים וְזוֹ אֲדוּמָה הִיא:
אֲפֻסָּה

[סוף פרק]

גליון הש"ס
צ"ט' שנה ראשונה ח"ט
י"א. עיין תקצ"ט דף כו
ע"ה חו"ס ד"ה אם יוכל
ש"ס גדרול וספרול
כר"י. עיין תקצ"ט דף כז
ע"ה חו"ס ד"ה ברכה
הגדולה: תרומ' ד"ה
ולאמר לאחריהם וכו' מומר
לש"ס ולבטול. ר"ל שחיה
לש"ס חיה חיה

גליון הש"ס
נמ' שנת ראשונה אינו
 יחיד. עי'ן לקטן דף כז
 ע"ה חו"ס ד"ה אם יוכל
שם בגדול דסריבל
 כר"י. עי'ן לקטן דף כד
 ע"ה חו"ס ד"ה ברכה
 והל"ם: **תוס'** ד"ה
 ואמר לחתומים וכו' מותר
 לישא ולנשוא כל שחיבה
 חתומים חתומים

100

מִצֵּי יָם יִשְׁמְרוּ

ר"ש בן גמליאל]

၂၀၁၈ ခုနှစ် နှစ်စဉ် ဖွဲ့စည်း
 ဖွဲ့စည်း ဖွဲ့စည်း ဖွဲ့စည်း

וַיִּצְרֹךְ תְּלָהִים לֹא יָדָע
הַמַּבְרִיךְ כִּי הָאֵל עֹשֶׂה
[עֵת]

1075 575

גליון תש"ס

ב' ותיב בקים ובתולה
בחתולין ובכל חיות.
בדרכים בדרייתו ו
יונה ותיב בכל חיות
המזרחות בחורה ובדרי
ום ותיב בקים ובתולה
בכל חיות המזרחות
בדורה.

10. 1000

ואין מברכין עליו. פירש בקונטרס בברכות פרק מי שמתו (דף יח. וסג) דברת המוליד ולכן מחמטין דברת המזון ותוספו גבי המוליד מה שיד לומר אין מברכין עליו בשלום גבי המזון שיד לרפוא אלא גבי המוליד מהי שיד לרפוא ויש לפירש

ובדגמא קאמירן דאין מברין ע"י אלף מלוא להלן דכו בשנים שאכלט משלם יתקלן ואין זה האופן מלטרף עמקן ואין מומין להיות להם דין שלם לנרד אחד מן בעצור חברו לכי הני תרתי וירידיא תפרס דאין מברין ומומין חדא לומר נצרך שאכלט וחדא להכר בשם כמו שמזכירין שם בעשרים פירש בקונטרס בפרק מי שמתו (נ"א ע) ואין מברך אין יריך לנרד ברכת המזון משמע מפרשו דאין אסור לנרד ובשמעתין נמי פירש כענין זה ומיחו דאמרינן גריס פרק מי שמתו האם לתקן דאמר (מור) ארבע אמות הוא דאסור פירש רבינו יתחק בברכות דהייא אסור לנרד וגם בתוספות הכר פירש דאסור לנרד ותימה יתחק דהשתא נהג לנרד ולזמן והיא אומד דלא איירי הכא רק כשהוא עסק בצרכי המה שאין לו להסתכל מן המלוא אבל בשעה שאין עסק גרי אי נמי בשעה שאחרים עוסקים והוא אינו עושה כלום ומיחו בירושל' אינו משמע כן והכי איחא התם* אינו אוכל כל לזרז ואינו שותה כל לזרז כר ואינו מברך ואם בירך אין עוין אחריו חמץ ואם ברכו אחרים אינו עונה אחרים אמן ואם מלוא עסק במתו מה ביטול יש בענייניו אמן מברך גרואל' עי' משום שמעיה הכרעה שלא תהיה אמן יתומה ועוד דאמרינן לקמן עומדין ומתפללין והוא יושב ומלמד ע"י את הכין ומשמע שאינו עוסק בו ככל אלף יושב ודומם ונראה דאסור לנרד משום מלוא בירושל' גריס פרק מי שמתו חמץ אם רצה להסמיך על מלוא אין שומעין לו למע פסקי כבודו על מתו חמץ שואל לו מי שיטא משאוי ומכיר והוא תניא פטור מנגילה ללוב וקא קלקא דעתי' דמיידי ביום טוב וכו' אינו טרוד לישא במשאוי ומשני תפסה בחול פירוש בחולו של מועד ופריך והתניא פטור מתקיעת שופר אית קל למימר בחול ולא ביום טוב אמר ר' הנינא מכיון שיהי זקוקים להביא לו ארון ותכריכין דמנין תמן מחשיבין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא ארון ותכריכין נמי כמו שהוא נושא משאוי דמי *משמע דפלגי בשבת וביום טוב דאינו מברך בחמץ דאמרינן מיהו הא קשיא לן דאמרינן כספא בשבת מברך ומזמן ולריך עיון: בעל

ושמואל לטעמיה. פי' בחוספ' הרב דרב סגור

לא שנו שאין לו מעשים כרגליו.
תימה דכי היכי דמעשיו

כי תניא הריא כבוד אביו ואמו.
ומכאן קשה לי על מה שפי'

הכי ח"ר יוחנן דברים שכלינעם
נוהג. פסק צהלכות גדולות

מִן הַיָּם וְכִי יִשְׁמַע רִיב וְיוֹסֵף רִיב אֹמֵר
מִן הַיָּם אֵלֶּיךָ וְיִשְׁמַע רִיב וְיוֹסֵף רִיב:

למניחם ועיין פתחש"ף

אכל רכתי. מסכת שמחות: גייתו. כל נטו וזיכא דאמרי אבר
 טי: פריעת הרשע. שמגלה האכל ראשו בשבת ואיט מחטטף ומזרת
 קרע לחוריו וחוקפת המטה שבת: שבת: נעילת הסנדל. ללחו
 כולי עלמא קיימ מסאנייכו שבת ולא מושכ דשבת הוא: לא כולי
 עלמא מגלי רשייהו. שבת ואעפ"י חזרה אור

שמעטקף לא מיהזי כאכל: בשעת
חיתום. בשעת ההחלת הער בשעת
מיתה: וכל עטיפה שאינה כעטיפת
ישמעאליס. הלכך כיון דכל ימי שבע
שהוא אכל מחטקף רישמעאל אס
אינו נוטל בשבת נראה כנוסא
אבילות דכ"ע לא נהני בעטיפה זו
אלא אבילות כלבד: מחזי ר"נ.
עטיפת ישמעאליס: גוזי דיקנא.
גומת שכלחי למסח מסיו: לא שנו.

פריעת הראש בשבת דלריך לגלות ויפא
חוטמו ופשמנו וזקנו שכיב מטוס
דימי אכל' להודיע כי אין אכילות
בשבת: אלף שאין מעגלים ברגליו
ואל י' מעגלים ברגליו מנעליו
מוכחים עליו. דהיינו אכל אכל לגלות
ראשו אינו לריך ואם בא להחטטף
לגנעל אפי' כעטיפת הישמעאלים אין
בכך כלום: דמסתפינא מיניה.
נקסיות: מתחיל קורע. אע"פ
שאינו שעת חימום: כבוד אצלו. שט
אכל לבלי עלמא אין קורע אלף
בשעת חימום: ממאן שמיעא. לרב
אושעיא: הא דאמר אין מתאחין שמע
מינה האי דאמר אין מתאחין אטרי
דרב אושעיא: חזקניה. שפיני' ש
חוק קורעו: בתוך דימי. שדרינעא
שומר לנהוג אכילות בשבת: שדרינעא
קודרי' ארישיה. בשבת משום עטיפה
דנהיג אכילות: כל י' יום ואלף
בתיק. בן י' יום מוציא בחזק לבית
אכילות ולא בחרין: אכל לא בלא
פחד: שאין מתייחדין: לא בשבת:

לשמואל נח נפשיה דרב קרע עליה תריסר מני
מסחפינא מיניה א"ל לרבי יוחנן נח נפשיה דר' חנני

אצטלי מלתא אמר אול גברא דהוה מסתפינא מיניד
 אינא מדרבנא וימאמאדו בישום תומות דמו א"ל בר

שעתא מוכרי שמעתיהו בשעת חימות דמי א' א' /
תלמידך רב עמרם תניא אבל כל שבעה קורעו לפניו

וקורע בשבת קודעו לאתרווי ואם בא להחליף מתחיל
ההיא בכבוד אביו ואמו אותן קרעין מתאחזין או אין
דרכ אושעיא ובר קפרא "חד אמר אין מתאחזין וחד
דאבהו דרב אושעיא דאמר אין מתאחזין דאמר רבי
ממאן שמיע ליה לאו מאבהו לא מבר קפרא רביהי

אבל מטייל באונקלי בתוך ביתו אבי' אשכחיה
סודרא ארישיה ואויל ואתי בביתיה א"ל לאו סבר לה

א"ל הכי א"ר יוחנן *דברים שבצינעא נוהג: ר"א אוק
נזירם בשוקם וכו': אמר רב נידל בר מנשיא אמר

ואיכא דמתני להא דרב גידל בר מנשיא אהא כ"כ

בחיק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא נ

ביתו הני דברים דקריעה אי הוה אסור נעילת הסנדל בלעגא
 ביה ויורה רבנן ור"ש נאמרת לאחר חורבן ולישנא לא

***וחכמים** אומרים לא כדברי זה כו'. ולא שיך למימר היינו לו נשים בפרט ב' דפוקהבית (ע"פ חז"ל) ובהיא (דפוקהבית)

כדברי המיקל כאל אמאי אינטריך למיפסק הלכה כר"ג וי"ל דחומה
אדילום או דברבו גררים ביום טוב או שמי שמוטה הרובה ביום

(*) אכל הני שם מי ש

[פי' חוס' ציק לא: דיס
[טער]

גליון הש"ס
במ' תשרי תשמ"ד
ומסמך דר"י תשמ"ד. זה
ידיעתו מה חידש בזה הוא
ליהא ברריתא גמ' לעיל
דף כח ע"א והלך דברים
שאכל תשרי כהן וכו'
ובתוספת:

[כחול 7.]

קדושין פ: טמחז פ"ג

[שי"ד מחשבה דלעיל י"ע.]

[ג'ו] ש"ך למחז' ולעיל
[ט']
[ל'ל] דמחזקה מקדש (ד'
פנ.) ועי' תוספות
מקשים פנ. ד"ס ר'
אמטון חזון ודף קטז:
ד"ס ורחם וחס' עירובין
תת. ד"ס ר' יצחק]

אבא שאול אומר אף באיש אחד ושתי נשים ואין עומדין עליו בשוהה ואין אומרים עליו ברכת אבליים ותנחומי אבליים בן שלשים יוצא בדלוסקמא רבי יהודה אומר "לא דלוסקמא הנימלת בכתף אלא הנימלת באגפיים ועומדין עליו בשוהה ואומרים עליו ברכת אבליים ותנחומי אבליים * יבן ר"ב חרש יוצא במטה ר"ע אומר הוא בן שנה ואבריו כבן שתיים הוא בן שתיים ואבריו כבן שנה יוצא במטה ר' שמעון בן אלעזר אומר יהיוצא במטה רבים מצהיבין עליו אינו יוצא במטה אין רבים מצהיבין עליו ר"א בן עזריה אומר יניכר לרבים רבים מתעסקים עמו אינו ניכר לרבים אין רבים מתעסקים עמו ומה הן בהספד רבי מאיר בשם רבי ישמעאל אומר עניים בני שלש עשרים בני חמש רבי

לעיל (מח) פירש בקונטרס דאס נא
להחליף נגדים שבעו קודם הרגל
ללבוש נגדים שכן מוכרשין כי חלוק
הוא מלבוש ומכאן *משמע שר' שמעון
היה מחיר נגדים שבעו קודם הרגל
ובתוס' פי' אס אס נא להחליף ללבוש
נגדים שאינם מוכרשין כי חלוק הוא
מלבוש ורגילים ללבוש ולהחליף בלא
כיוס ור' יצחק זקני סביר כד ועל
פירש"י הקשה דאי שרי נגדים שבעו
קודם אכלו ומסתמא הכי נמי שרי
נגדים המוכרשים קודם אכילת וא"כ
מין לו למעלה דלשון כריז *מנא
כ"ר אלעזר בן שמעון שמה מקורס
אכלו היו מוכרשין וי"ל דמדרשו הכי
דוקא ולא חדשים לבנים ש"מ דסבירא
לכו הכי ומיכו זכו המונכ עתה
שמכרשין אותו לאחר יום או
חמי יום ואין זה קודם נגד מוכנס
לגדיהם: **רבי עקיבא** אומר בן
שנה כ"ר. ולא סגי כ"ר חדשים
ובמסכת שמחות *נראה לי רע ט'
פירוש דלא בעי ג' שנים ואם מת
ביום שלשים פוסק בע' ים בכור
(בסדרות ד' פס.) שלשים יום בחדש
אין בעי יום שלשים לענין אכילת
כיום שלפני ואינו מתחלף וה"ה
מסתמא לענין בכור:

[illegible]

אלף קריויו. ירושלמי וכלנד קריויס הראוין הכרחל כהדו רביי אבין דמך מעועדל לא גמל ר' מנח חסדא אמר בחר מעועדל
יעבדל ליה יקרא ואסיק חסס שמת הכל בקריויס מעבין עליו ולא ואלו נראה לו מכאן משמע שיש הבראה בלא אבילות כגון
ברגל ולקמן (ד כה) אמר אפי' רבו שלמדו חכמה איט יושב עליו אלא יום אחד ותמיכיה אס כן נלטרך הבראה לשמועה רחוקה ולא מליט
ברבי חייל שעשו לו הבראה אלא תאמר לעיל (ד כ) והולך כלי אחרי לבית המדרש ושמה לענין הבראה החמירו משום כבוד החסם:

הנהגות רב"ח
(ח) נמ' כהן סמלית וכתב
המכשירים וכתב הסוכות
סמ' ח' סמלית

גליית השמים
תורם' דים אלול טר כטון
טרט. ערין לעל דף כ
ערל כודים שכתרה

(ע"ן חסד' ברית חסד)
ד"ר חסד' ברית חסד

וואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן כה

תורת אמת

בתוספות הרב דמשמע

גמ' מילתא דלרביא לא
סיל חק ניקום מעבד.
כין כבא קמא דף י'
מיל תדירא חלל מניח:

לא נפוק איכא דאמרי רבי אילא נפק ר' חנינא לא נפק דנפק מאי טעמיה דתניא ארון העובר ממקום למקום עומדים עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים דלא נפק מאי טעמא דתניא ארון העובר ממקום למקום אין עומדין עליו בשורה ואין אומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים קשיין אהרדי לא קשיא באן יששכר קיימת כאן בשאין שלדו קיימת ורב הונא שלדו קיימת הוה דלא נפק לא סיימוה קמיה אמרי הויכא ינחיה רב הונא ריבין תורה בישראל ור' חייא ריבין תורה בישראל הוה מאן מעייל ליה אמר להו רב חנא אנא מעיילנא ליה דאוקמתיה לתלמודאי כי הוינא בר תמני סרי שני ולא חוי לי קרי ⁽⁶⁾ ומשמע ליה קמיה וידעי בעובדיה דיומא חד אתהפיכא ליה רצועה דתפילין ויתיב עלה ארבעין תעניתא עייליה הוה גני יהודה מימניה דאבות וחזקיה משמאליה אמר ליה יהודה לחזקיה קום מרובתיך דלאו אורח ארעא דקאים רב הונא בהדי דקאים קם בהדיה עמודא דנורא חזייה רב חנא איבעית זקפיה לארוניה ונפק אתא והאי דלא איענש ענש משום דזקפיה לארוניה דרב הונא כי נח נפשיה דרב חסדא סבור לאותובי ספר תורה אפורייה אמר להו ר' יצחק מילתא דלרביה לא סבירא ליה אן ניקום נעביד ליה סבור דלא למישלל קרעיהו אמר להו ר' יצחק בר אמי יחכם כיון שהחזירו פניהם מאחורי המטה שוללין כי נח נפשי' דרבה בר הונא ורב המנוא אסקניהו להם כי

gsk (23) d-2
[all 20 cond, 1-2 (6) cyto icaraw

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

50

שפעו מרזבי דליפורי דמא. מפרש בירושלמי דיהב נפשיה על גורתם פירוש נשך דמו על יחוד השם תוספתא פ"א שנתן נפשו על המילה:

***ועל רבו שלמדו חכמה.** בפרק אלו מליאות (כ"ט דף ג' וס"א פליגי רבי יוחנן ורבי יוסי שרבי

יהודה חומר כל שרוב חכמתו סימנו ורבי יוסי חומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת וכו' רבו ומסיק שם שולא אמר תלמידי חכמים שזכב קורעין זה על זה כרבי יוסי ס"ל ופוסק רב שנת כרבי יוסי ופי' רבינו חננאל דהכי הלכתא ובשאלתנו דרב אחא* פוסק כרבי יהודה דלמור כל שרוב חכמתו סימנו ומפרש כפי' א"ל מליאות בתוספתא דהו קורעין קריעה [דף] מתאחז וכן פירש רבי יוחנן כרבי יהודה ויותר ה"ס נראה לי דמשנה רב דשמואל עבד כרבי יוסי כדא"י חס ורבה נמי מפרש מילתא דרבי יוסי ורבי אלעזר בירושלמי נמי עבד כוונתו ושמה היו מחמירין על טלמן: (* [פירש ק"מ פ"א] ברכת

כי מטו אנשיא קמו גמלי אמר להו ההוא טייעא מאי האי אמרו ליה רבנן דקא עברי יקרא אהרדי מר אמר מר ניעול ברישא ומר אמר מר ניעול ברישא אמר דינא הוא דרבה בר הונא ליעול ברישא חליף גמליה דרבה בר הונא נתור כביה ושניה דההוא טייעא פתח עליה ההוא ינוקא גזע ישישים עלה מבבל ועמו ספר מלחמות *קאת וקפד הוכפלו לראות בשור ושבר הבא משנער קצף על עולמו וחמם ממנו נפשות ושמה בהם כבלה חרשה רוכב ערבות שש ושמה בבא אליו נפש נקי וצדיק כי נח נפשיה דרבינא פתח עליה ההוא ספרנא תמרים הגיעו ראש על צדיק כתמר נשים לילות כימים [על משים לילות כימים] א"ל רב אשי לכר קיפוק ההוא יומא מאי אמרת אמר ליה אמינא אם באריום

נפלה שלהבת מה יעשו איובי קיר ליותן בחכה הועלה מה יעשו דגי רקק בנחל שוטף נפלה חכה מה יעשו מי גבים א"ל בר אבין ח"ו דחכה ושלחבת בצדיקי אמינא ומאי אמרת אמינא כבו לאבלים ולא לאבירה שהיא למנוחה ואנו לאנחה חלש דעתיה עליהו ואתהפוך כרעיהו ההוא יומא לא אתו לאספוריה והיינו דאמר רב אשי *לא בר קיפוק חלין ולא בר אבין חלין רבא כי הוה אתא לדגלת א"ל לכר אבין קום אימא מילתא קאי ואמר באו רוב שלישיית במים זכור ורחם תעינו מאחרך כאשר מבטלה אל תזניחנו כאות מי מרה (חנין יוחנן זירא אבא יעקב יוסי שמואל חייא מנחם סימן) רבי חנין חתניה דבי נשיאה הוה לא קא הוה ליה בני בעא רחמי והוה ליה ההוא יומא דהוה ליה נח נפשיה פתח עליה ההוא ספרנא שמחה לתונה נהפכה ששון ויגן נדבקו בעת שמחתו נאנה בעת חגיגתו אבד חנינו אסיקו ליה חנן על שמה כי נח נפשיה דר' יוחנן פתח עליה ר' יצחק בן אלעזר קשה היום לישראל כיום בא השמש בצהרים דכתיב *ויהי ביום ההוא והבאתי השמש בצהרים ואמר ר' יוחנן זה יומי של יאשיהו כי נח נפשיה דר' יוחנן יתיב רבי אמי שבעה ושלישים אמר רבי אבא בר אבא ר' יוחנן יאפילו רבו שלימרו חכמה אינו יושב עליו אלא יום אחד *כי נח נפשיה דרבי זירא פתח עליה ההוא ספרנא ארץ שנער הרה וילדה ארץ צבי גידלה שעשועיה אוי נא לה אמרה רקת כי אברה כל חמדתה כי נח נפשיה דרבי אבהו אחיותו עמודי דקסרי מאי דרבי יוסי *שפעו מרזבי דציפורי דמא דרבי יעקב אחתמיו כוכבי ביממא דר' אסי איעקרו כל אילניא דר' חייא נחיתו כיפי דגורא מרקיעא דר' מנחם *בר' יוסי אישתעו צלמנייא והוה למחלצייא דר' תנחום בר חייא איתקצצו כל אנדרטיא דר' אלישיב איחתרו שבעין מחתרתא בנהרדעא דרב המנונא נחיתו כיפי דברדא מרקיעא דרבה ורב יוסף נשוק כיפי דפרת אהרדי דאבי ורבא נשוק כיפי דרגלת אהרדי כי נח נפשיה דר' משרשיא טעון דיקלי שיצי ת"ד ואלו

מפני אורת הסיד ששחנית: דרבי מנחם. נון של קדושים שלא נסתכל אף בצורה של זוזא כדאמרין בערבי פסחים (דף קד). והו למחלייא. כמו שחלקקל במעגל ובמחללים שנה מטמין טיט ככותל: אנדרטא. אורת הללים שעשין על שם המלך שמת: שבעין מחתירין. דגנבים דכזותיהם לא הו אחו גנבים: כיפי דכרדא. אגנים: נשוק כיפי. כיפאות של גברים נשתברו ושקו זו את זו: שילי. קוליס: ואלו

[ס' אפי' טעות רשות כלות לירות בספוט עירך]

ימות ק"ג. [פ"א]

[כריתת חת. ופי']

מילה א.

[ועי' רש"י מחותנת מנ: ד"ס אהר ר"ז ועי' טיפ: מחותנת מנ: ד"ס ר"ז אהר]

לרבי יוחנן ורבי יוסי שרבי יהודה חומר כל שרוב חכמתו סימנו ורבי יוסי חומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת וכו' רבו ומסיק שם שולא אמר תלמידי חכמים שזכב קורעין זה על זה כרבי יוסי ס"ל ופוסק רב שנת כרבי יוסי ופי' רבינו חננאל דהכי הלכתא ובשאלתנו דרב אחא* פוסק כרבי יהודה דלמור כל שרוב חכמתו סימנו ומפרש כפי' א"ל מליאות בתוספתא דהו קורעין קריעה [דף] מתאחז וכן פירש רבי יוחנן כרבי יהודה ויותר ה"ס נראה לי דמשנה רב דשמואל עבד כרבי יוסי כדא"י חס ורבה נמי מפרש מילתא דרבי יוסי ורבי אלעזר בירושלמי נמי עבד כוונתו ושמה היו מחמירין על טלמן: (* [פירש ק"מ פ"א] ברכת

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

ובאיתו אלכסנדר. בירושלמי איזוהי חזיון כל שאין מקומו ניכר ובמקבת שמחות (פס) מפרש כל שחזרו כל לורט: **כך** הלוקח אסור לאחותו. לא שמעתי אס מותר למכרו לנכרי נהי דלוקח אסור לאחותו אס הוא נכרי מותר ואע"פ דמכר

מתוך השלל של קרע אלא בשלל: מתוך הפיתוי. מקרע האיתו: ובאיתו אלכסנדר. דהוה כשלא: רשאי להפכו למטה. שחזר הקרע למטה והופך למטה למעלה ומאחזו ושופה בית האור ולכשו: ומספת שלש. כגון שמוסיף קרע אחר על אותו קרע כגון שאירע תורה אור אכל אחר: עליון אין מתאחה.

ובאיתו אלכסנדר ת"ר יהקורע מתוך השלל מתוך המלל מתוך הלכט מתוך הסולמות לא יצא מתוך האיתו יצא אמר רב חסדא יובאיתו אלכסנדר ת"ר רשאי להופכו למטה ולאחותו ר' שמעון בן אלעזר יאוסר לאחותו יוכשם שהמכר אסור לאחותו כך הלוקח אסור לאחותו ולפיכך מוכר צריך להודיעו ללוקח ת"ר תחילת קריעה מפה ותוספת שלש אצבעות דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר תחילת קריעה שלש אצבעות ותוספת כל שהו אמר עולא הלכה כרבי מאיר בקריעה והלכה כרבי יהודה בתוספת תניא נמי הכי רבי יוסי אומר יתחילת קריעה מפה ותוספת כל שהו ת"ר יאמרו לו מת אביו וקרע מת בנו והוסיף תחתון מתאחה עליו אינו מתאחה מת בנו וקרע מת אביו והוסיף עליו מתאחה תחתון אינו מתאחה מת אביו מת אמו מת אחיו מתה אחותו קורע קרע אחד לכולן רבי יהודה בן בתירה אומר על כולן קרע אחד על אביו ואמו קרע אחד לפי שאין מוסיפין על קרע אביו ואמו מאי טעמא אמר רב נחמן בר יצחק לפי שאין בתוספת אבר שמואל י"הלכה כרבי יהודה בן בתירה ומי אמר שמואל הכי והאמר שמואל *הלכה כרבי המקל באבל

היכן קורע *עד מיכורו ויש אומרים עד לבו אע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר שנאמר *וקרעו לבבכם ואל בגדיכם הגיע למיכורו מרחיק שלש אצבעות וקורע נתמלא מלפניו מחוריו לאחוריו נתמלא מלמעלה הופכו למטה *והקורע מלמטה ומן הצדדין לא יצא יאלא שבהן גדול פורם מלמטה פליגו בה רב מתנה ומר עוקבא ותרוייהו משמיה דאבוה דשמואל ולוי חד אמר יכל שבעה קורע לאחר שבעה מוסיף וחד אמר כל שלשים קורע לאחר שלשים מוסיף מתקיף לה רבי יודא מאן דאמר כל שבעה קורע אמאי דלא ניתן לשוללו אלא הא דאמר מר *האשה שוללתו לאלתר ה"נ התם משום כבוד אשה הוא מאן דאמר כל שלשים קורע אמאי דלא ניתן לאחותו אלא לאביו ולאמו דלא ניתן לאחותו לעולם ה"נ התם משום כבוד אביו ואמו הוא ת"ר *היוצא בבגד קרוע לפני המת הרי זה נוזל את המתים ואת החיים *רשב"ג אומר יתאמר לחבירו השאילני חלוקך ואלך ואבקך את אבא שהוא חולה והלך ומצאו שמת קורע ומאחו וכשיבא לביתו מחזיר לו חלוקו ונותן לו דמי קרעו ואם לא הודיעו הרי זה לא יגע בו ת"ר יחולה שמת לו מת אין מודיעין אותו שמת שמא חמרף דעתו עליו ואין מקרעין בפניו ומשתקין את הגנים מפניו *ומקרעין לקטן מפני עגמת נפש *וקורעין על חמיו ועל חמותו מפני כבוד אשתו ואמר רב פפא תנא באבל רבתי *אבל לא יניח תינוק בתוך חיקו מפני שמביאו לידי שחוק וגמצא מתענה על הבריות: ואין מברין *על מצות זקופות: ת"ר ההולך לבית האבא אם היה לבו גם בו יברוהו על מצות כפיות ואם לאו יברוהו על מצות זקופות רבא איתרע ביה מילתא על לגביה אבא בר מרתא דהוא אבא בר מניומי רבא זקיף אבא בר מרתא כפי אמר כמה לית ביה דעתא להאי צורכא מרבנן תנו רבנן ההולך ממקום למקום אם

לרץ לטורדע ללוקח היינו כדי שלא יעשה לוקח איסור אבל אין לנו חוששין אם יתפרט הנכרי ולכאורה הוה מותר *ועוד ז"ע והאי וכאם שהמכר כ"י הו"י פ"י לתנא קמא בלא הפיכה ולר"ז בן אלעזר אפילו על ידי הפיכה ובמאי דפליגי נראה דהלכה כתנא קמא וכן פירש הר"א:

תחילת קריעה שלש אצבעות.

לא ידענא *ממאי מפיק טעמא דלעיל (ד' כג:) מפיקין טעם מייחזק אין אחיזה פחות מטעם:

תניא נמי הכי. רבי יוסי קובר כן ורבי יוסי הלכה כמותו

גבי דרבי מאיר ורבי יסודס כפרק מי שחולאסו (פירושין ד' טו:) ועוד דהל' מביע: **קורע קרע אחד**

על כולן. במסכת שמחות (פס) חל מת אביו וקרע והוא אינו אלא אמו יאלא מתה אמו והוא אינו אלא אביו יאלא מת אביו מתה אמו וקרע והוא אינו אלא אחד מן הקרובין יאלא אחד מן הקרובין וקרע והוא אינו אלא אביו או אמו לא יאלא ובירושלמי אמרו לו מת ראוהו וקרע ואמרו שמעון הוה יאלא אמרו לו מת ראוהו וקרע ואחרי אמרו לו קיים הוה ומת הוה תנא לא יאלא וכן קרע על אביו וממלא כן אס מת על אחר אין לרץ לקרע כמה הוא על אחר כדי דכור ובסוף פרק בתרא דנדרים (דף פו.) כמו כן הוה שניה: **אמר רב נחמן בר יצחק לפי שאין בתוספת.** חתמה מאי מוסיף לפרש הטעם מן הכרייתא ופירש הרי"א בשם רבינו שמואל דלא נרסקין לפי שאין מוסיפין צברייתא והר"י הקשה בתוספות מאי ש"ך בתוספת נראה לי דמאי למימר דקבירא כמאן דאמר עד מיכורו אי נמי עד שיגלה את לבו אין זה כל כך כמו עד לב מיכור יוצר נראה לי דקאמר רב נחמן בר יצחק לפי שאין בתוספת שרץ לקרוע עד לב ואם אירע כך שלל קרע עד לבו מ"מ כיון דלא עשה כמו שהיה לרץ אומר אין ש"ך תוספת מיכו לפירושו קסבר רב נחמן בר יצחק כ"ס אומרים עד לבו ואפילו למאן דאמר כסמך עד לטטורו י"ש ליישב כמו שפי' שאין לרץ לקרוע על אביו ועל אמו רק עד שיגלה את לבו מכל מקום אס קרע טפי שפיר משום כבוד אביו ואין כלל כל תשחית:

פורם מלמטה. כ"י בתרא דטוריות (ד' כג:) מפרש מה קורע למטה אס נזאר: **לפי שאין מוסיפין על אביו ואמו.** פי' בקונטרס דאכלוהו קאי דבין אס קרע על אביו קודם בין קרע על אחד מקרוביו קודם ולא ידענא מנא ליה דלישנא משמע דוקא על קרע אביו ואמו שהיה קודם: אס

לכל ית. וד' פירושין

סו.

ה"ל

לכל כב

שמות פ"ט

סס [ותוספת כ"ס פ"ח]

לכל יד:

אלא

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן כז

יגלגל עמקו. ואינו עושה סחורה בפני עמלו חלל עם חטורה: אף על גב שחין לו. לחלל אחר השבת חלל יום אחד: קרביטיו. ולעשותו שהוא כעין תרסיפניאל: ערסא דגדא. מטה שמיידים אותה למזל טוב ואין משתמשין בה כלום חלל מייחדין אותה לשרות מזל טוב עליה: דללל. עור: סירוגו מתוכו.

מכנים ראוות מן חורי עלי המטה: על גבה. וסעור כפול על העץ: נקליטי. עליס יולאין מתוקנין למראשותיו ולמרגלותיו וטוחנין עץ ארוך עליהן וטוחן הקדיצין עליהם לשמור מהזנבים: אין מצרכין. על הריח בבית האכל: המנחמין. קרוביו מביאין ענינים של חולין: מתני' אסקוטלל. תמחוי: פוטריין את הכריס. שאומרים למנחמין לכו לבתיכם: אין מניחין מטה במועד ברחוב. להספידו: ולא של נשים לעולם. ששופות זיכה: גמ' כלכה

שמות פ"א

מטות ד: פסוקין מה שבת קרב

רש"י

סנהדרין כ. ע"ס

מדרס ט. ע"ס פסוקין מה

(ל"ל דמא)

(ל"ל גמא)

(*) ג"ז ט"ז חמית ב' מדרס ט"ז

[מדרס ט. סנהדרין כ. ע"ס]

[מדרס ט. סנהדרין כ. ע"ס]

[ע"י ט"ז ב"ר קמח. ד"ה פורדין]

רגשות הר"א

[א] גמ' פירש חלל אחר כ"י פ"ל ומחל אחר גמ' ליתא סנהדרין ו"י ס"ה בריקא מדרס: [ב] ט"ז גדולה מה ע"י כ"י פ"ל

[חמשת נהי פ"ט]

אם יכול למעט בעסקו ימעט. פירש בקונטרס בסחורתו וגרסה דכדבר האבד קאמר וכן פ"י לעיל (ד' כג.) גבי על כל הממסין טול ראה ממעט בעסקו ראה אינו ממעט וגם הרב פירש לעיל בדבר האבד עושה בלגנא בתוך ביתו מראה לפירושו דהכא מיירי באביו ואמו ומשום דהולך בדרך החירו לו

שיגלגל עמקו אם אינו יכול למעט דכשאר מתיס אינו ממעט כלל אם אינו רואה ואי מיירי הכא בשאר מתיס לריד לומר להפך הולך בדרך ואינו נוהג אבילות כל כך ומתנחם יותר אסור להרבות בעסקו יותר מאותו שיושב בביתו ואינו מתנחם והרי יוסף פירש דהכא ימעט בעסקו לקנות לזרכי סעודה ולפי שהולך בדרך רגיל לקנות לזרכי סעודה יותר מביתו שיש לו קונים עטורו וגם מולא בביתו הרבה משום הכי נקט הולך בדרך ומה שפירש בקונטרס דאיירי כשאמרו לו על מיתת קרוביו כשהיה בדרך לא ידענא אי בני למימר דאיירי במוליד סחורתו ממקום למקום כדפי' בקונטרס ור"ל דשמא שרי ליה לדידיה למכור סחורתו דכיון דהולך אותה כבר וטרח בה ולא פשע בהליכתו שלא היה יודע לישב בביתו שיכול לשמור או שמא הקונטרס ר"ל משום דאמרינן לעיל (דף כג.) שבת ראשונה אינו יולא מפסח ביתו וזה אינו קושיא דאע"פ שאינו יולא מפסח ביתו בעיר הא אמרינן (לעיל דף טו:) יולא לדרך (*חולן ונכנס לעיר) אלמא מותר ללכת (כו) ושם דוקא בדבר האבד מותר ללכת לדרך: מן המנחה ולמעלה. פי' בחוספות הרב דמסקא ליה אי מנחה גדולה אי מנחה קטנה דמקודם לכן אינו יושב עליה נראה לי דמכלאן סמכו שלא לישב ע"ג כסא וספקא אע"פ שאין ראייה גמורה דשאני מטה הוולד ולריד כפייה ולא מליט כפייה ככסא וספקא:

ואין מוליכין לבית האכל. זאת המשנה כל כרחין נסדרה כהיפך ושם כל זה מן הכרייתא דלמעלה כמו שפירש בחוספות בהיות דלעיל ותמידי מדוע לא פירשו גם כאן כמו שפירש למעלה ושם בספר הרב היתה כתובה מנוף הכרייתא ולא הולך לפרשו אז לא היה כתוב בספריו כל ואין מוליכין כ"י וכן מוכיח מתוך פירוש החוספות ופי' לא ידענא אי קאי האי בראשונה היו מוליכים אמוגמר ובשמים דלמא אין מצרכין הא אחריי מיייתין אי אמתניתין קאי דקמני מצרכין ואותה הכראה היא בראשונה מוליכין כ"י דלמתייתין קאי ועוד כיון שפירש המקניט שיהו הכל מוליכין כ"י ומתניין לאחר תקנה:

אם יכול למעט בעסקו ימעט שיהיו מושחרין פניהן מפני בצורת והיו עניים מתביישין התקינו שיהו מכסין פני עניים מפני שיהיו מושחרין פניהן מפני בצורת והיו עניים מתביישין התקינו שיהו מכסין פני הכל מפני כבודן של עניים בראשונה היו מוציאין עשירים בדרגש ועניים בכלכה

ה"ל דמא

ה"ל דמא

מסורת הש"ס

כלישה. משה של ממים: על גבי נדות מתות. הכלים שנשתמשו בהן בעודן בחיים שנטמאו בגנייתן שסבדו טמאה בגנייתה אדם וכלים: ופי' נדות חיות ומתבטלות ששטין בהן מה שאין שטין לשאר מתות: קשה לקרוביו. בתכריכן טובים: לרדו. קנטס: תורה אור כר זולא. הכנה גדולה: מין מועד

בכליכה והיו עניים מתביישין התקינו שיהיו
הכל מוציאין בכליכה מפני כבודן של עניים
בראשונה היו מניחין את המוגר תחת חולי
מעים מתים והיו חולי מעים חיים מתביישין
התקינו שיהיו מניחין תחת הכל מפני כבודן
של חולי מעים חיים *בראשונה היו ממבילין
את הכלים על גבי נרות מתות והיו נדות
היות מתביישות התקינו שיהיו ממבילין על
גבי כל הנשים מפני כבודן של נדות היות
בראשונה ממבילין על גבי זכין מתים והיו
הנשים חיים מתביישות התקינו שיהיו ממבילין

על גב הכל מפני כבודו של זבין חיים *בראשונה היתה הוצאת המת קשה לקרוביו יותר ממיתתו עד שהיו קרוביו מניחין אותו ובורחין עד שבא רבן גמליאל ונתן קלות ראש בעצמו ויצא בכלי פשתן *ונהגו העם אחריז לצאת בכלי פשתן אמר רב פפא והאידנא נהוג עלמא אפילו *בצדרא בר זוזא: אין מניחין את המטה ברחוב: אמר רב פפא *אין מועד בפני תלמיד חכם וכל שכן חנוכה ופורים *והני מילי בפניו אבל שלא בפניו לא איני והא רב כהנא ספדיה לרב זכיד מנהרדעא בפום נהרא אמר רב פפי *יום שמועה הוה וכפניו רמי אמר עולא *הספר על לב דכתיב *על שרים סופרים טיפוח ביד קילוס ברנל תנו רבנן המקלם לא יקלם בסנדל אלא במנעל מפני הסכנה אמר רבי יוחנן *אבל כיון שניענע ראשו שוב אין מנמיחין רשאין לישב אצלו ואמר רבי יוחנן *יכלי חייבין לעמוד מפני נשיא חזק מאלו וחלה ואמר ר' חסדאי *אלא אמרנא דאם יושב חזק מאלו וחלה אמר רב ירמיה אמר רב

האבל יום ראשון אסור לאכול לחם משלו מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל^א ולחם
אנשים לא תאכל רבה ורב יוסף^ב מחלפי סעודתיה להרדי ואמר רב יהודה
אמר רב מת בעיר כל בני העיר אסורים בעשיית מלאכה רב המנונא איקלע
לדרומתא שמע קול שיפרא דשכבא חזא הנך אינשי דקא עבדי עבידתא
אמר להו ליהו הנך אינשי בשמתא לא שבכא איכא במתא אמרו ליה
חבורתא איכא במתא אמר להו אי הכי שריא^ג לכו ואמר רב יהודה אמר

רב לבל* המתקשה על מתו יותר מראי על מן אחר הוא בוכה והיא איתתא דהות בשיבבותיה דרב הונא הוו לה שבעה בני מת חד מיניהו הוות קא בביא ביתרתא עליה שלח לה רב הונא לא תעברי הכי לא אשגחא ביה שלח לה אי צייתת מוטב ואי לא צבית* זוודתא לאידך מית ומיתו כולהו לסוף אמר לה תימוש זוודתא לנפשיך ומיתא* אל תבכו למת ואל תגודו לו אל תבכו למת יותר מראי ואל תגודו לו יותר מבשיעור הא כיצד* שלשה ימים לרבי ושבעה להספד ושלושים לניהוי ולתפפורת מכאן ואילך אמר

הקדוש ברוך הוא אי אתם רחמים בו יותר ממני °בבו בכו להולך *אמר רב יהודה להולך בלא בנים רבי יהושע בן לוי לא אול לבי *אבלא אלא למאן דאול בלא בני דכתיב בכו בכו להולך כי לא ישוב עוד וראה את ארץ מולדתו רב הונא אמר זה שעבר עבירה ושנה בה רב הונא למעמיה *דאמר רב הונא כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו הותרה לו סלקא דעתך אלא אימא נעשית לו כהיתר אמר רבי לוי יאכל שלשה ימים הראשונים יראה את עצמו כאילו חרב מונחת לו בין שתי (*יריכותיו) משלשה עד שבעה כאילו מונחת לו כנגדו בקרן וזית מכאן ואילך כאילו עוברת כנגדו בשוק: ולא של נשים לעולם מפני הכבוד: אמרי נהרדעי לא שנו אלא

כמה פעמים נאחזו יום ללא קחני סעודה ראשונה: **אסורין** בעשיית מלאכה. משמע דנחמוד יבית מדרשו בעל *מיהו בשעת הולאת מה אז מנטלין תח' כדאמרין פ' שי דנחכות (ק"ו: ה) להולאת המת ולהכנסת כלל ומיהו היכא דאיכא חבורתא מספקא ליה ועוד האריך רבי יצחק **יהוין** ותלפוסות. למעשה * פ' ריבאי היה אומר [גרסינן] לכוטס ותלפוסות ופירש למעשה (*) בתלפוסות פירש ללא ידע מזה ליה: **מכאן** ואילך כליט עוברת כנגדו בשוק. עד י"ב חדש איז שלוסה עד שלשים איז רופפת לאחר י"ב חודש איז חוזרת לתעריב ולמה הדבר דומה לכסף של חזקתו טולס וכש"ס ידין נמי אמרין (שם דף ק:) אחד מן האחין שמת ידאנו כל האחין כ"י: מה

ספורת הש"ס

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן כח

מה פרה אדומה מכפרת. פירוש על מעשה העגל וכדאמרינן במדרש משל לכן השפחה שטיק פלטרין של מלך לומר המלך חבא אמו וכו': **מיתת אהרן** לנגדי כהונה. דכתיב (נמדר כ) והפסע את אהרן את בגדיו ואהרן יאסף ומת שם וכן פי' בקונטרס ואין לפרש מיתת בני אהרן לנגדי קדש ילכב לפי שאיט סמוך כ"כ:

מה נגדי כהונה מכפרין. בנחמס

כו' (דף פה):

חטופה ודחופה. לא ידענא

מאי שנא הוא ומנא

ליה: **ואדבר אל העם** נכבד.

פי' וחללה ומתה: **הן קרבו וכו'.**

לא דוקא דלא אשכחנא דמשה היה

חולה וביזם מותו כתב הכהן (פוסה

ינ): ופסע כמה פסיעות בבת אחת

כדפירש בפירוש חומש: **מת נחמשים**

זו היא מיתת כרת. בירושלמי (פי'

יביתרס) דייק מאל חכריתו שבת

הקדתי (נמדר ד) ועבודתם עד חמשים

דכתיב (n se) מכן חמשים שנה ישוב

מלכא העבדכ ועוד מימי שטחיו פי'

שנה דל עשרין דלא אינעש עליהן

כשתיירו חמשים (כדפי' שנת פט): ותימס

(פי' דהא משמע כשמעתינ דנחמשים

משולל קאמר ועוד יסא חמשים לאחר

שנחתיב כרת והוא מיתת כל אדם:

ומיתה ידיו שמים נששים.

בירושלמי מפיק ממחי

מדבר דאמרינן* לא מת אחד מהן

פחות מכן ששים ומיתה דהכל משמע

זו היא מיתה ידיו שמים וכת

נחמשים עד ששים ולא ששים בכלל

וזכו שצדו נכרת וי"מ דחמשים היא

מיתה שבידי שמים וכי איתא כהדי

זרעו הוי כרת וששים מיתת כל אדם

ובשנת פרק שני (כה. בדיה כה) וביד

יבמות (ג. בדיה אשה אחיו) הארכתי:

אלא כמזלזל תליא מילתא. והקשו

בתוספות הא דאמרן בקורן

שנת (דף קט. וסא) אין מול לישראל

וי"ל דלפעמים משתנה ע"י מול כי

הנהו דהסח ופעמים שאין משתנה

כדאמרינן בתענית (דף כה). גבי

רבי אלעזר בן פדת דא"ל ינחא לך

דאחריב עלמא דאלי אבר' בעידנא

דמוזי: **שתי' הללי.** יש

מפרשים לאו דוקא:

ספין. חסוב למחר (הוא ו) היא

מתה ואין כל כריה *ספונה

(מחזות עב.) פירוש*) חסונה ובמדרש

ילמדנו אין העובדי כוכבים ספונים

כלום שנת' (ישעיה מ) כל הגוים כאלין

נגדו וכן פירש בערוך* והביא עדיין

ראיות אחרות:

מאן רקיע. פי' מתוקן ותפור

ועגלות בלות ומטולאות

(יהושע ט) תרגום בלן ומדוקעים

למחפרות כסות (יחזקאל יג) תרגומו

דמחטטים רקיעי חסוך והוא לשון

ישמעאל חתיכת כגד תפורה על הקרע

בערוך ועוד הביא דאמרינן כפי' לא

יחפור (כ"ג דף כ.) חזי למרקע לבוש

מיהו ים ספרים כתוב שם לקרעא:

כלע

אלא חיה. שמה מחמת וולד שהיא שופעת: מת פתאום. שלא חלה: מחמשים שנה. ולמעלה: והא' דלא חשיב ליה. כהדי כרת: כרת דיומי. שמה ימות מיתה חטופה: פלגא. דמכרת דשני מיהא פלטי ל: מנמנס. נוסס: אל. רכא לרב שעורים: לימא מר.

למלאך המות דלא ללערי: שושביניה. תורה אור

דמלאך המות: דאימסר מזליה. איתרע

מזליה: לימחזי לי מר. כתר מיתה: מר

מר לאו אדם חסוב. לימא ליה מר:

ספין רקיע. מתוקן למיבני מיניה:

ביעותותיה. דמלאך המות: רגליה

דכר נתן. למיבני נשיא: אמאי לא

מרחס. דמהפקדנא למייתי ליה למר

כההוא עלמא: אחוי ליה שוטא

דנורא. וידע דהוא מלאך המות:

מתני'

מיתת אהרן לבגדי כהונה מה בגדי כהונה מכפרין אף מיתתן של צדיקים

מכפרת ת"ד *מת פתאום זו היא מיתה חטופה חלה יום אחד ומת זו היא

מיתה רחופה ר' חנניא בן גמליאל אומר זו היא מיתת מעפה שנאמר *בן

אדם הגני לוקח ממך את מחמד עיניך במעפה וכתוב *ואדבר אל העם בבקר

ותמת אשתי בערב שני ימים ומת זו היא מיתה רחוקה ג' גערה ארבעה

ניפה חמשה זו היא מיתת כל אדם א"ר חנן מאי קרא *הן קרבו ימך למות

הן חד קרבו תרי ימך תרי הא חמשה הן חד *שכן בלשון יוני קורין לאחת

הן מת בחמשים שנה זו היא מיתת כרת *חמשים ושנים שנה זו היא

מיתתו של שמואל הרמתי ששים זו היא מיתה בידי שמים אמר מר וזמרא

מאי קרא דכתיב *תבא בכלח אלי קבר בכלח בגימטריא שיתין הוו שבעים

שיבה שמונים גבורות דכתיב *ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות

שמונים שנה אמר רבה מחמשים ועד ששים שנה זו היא מיתת כרת והאי

דלא חשיב להו משום כבודו של שמואל הרמתי רב יוסף כי הוה בר שיתין

עבר להו יומא טבא אמר נפקי לי מכרת א"ל אביי נדי דנפק ליה מר

מכרת דשני מכרת דיומי מי נפקי מר א"ל *נקוט לך מידא פלגא בידך רב הונא

נח נפשיה פתאום הו קא רייני רבנן תנא להו *ווגא דמהדייב לא שנו אלא

שלא הגיע לגבורות אבל הגיע לגבורות זו היא מיתת נשיקה אמר רבא

חיי בני ומוזני לא בזכותא תליא מילתא אלא במזלזל תליא מילתא דהא

*רבא ורב חסדא תרוייהו רבנן צדיקי הוו מר מצלי ואחי מיטרא ומר מצלי ואחי

מיטרא רב חסדא חיה תשעין ותרתין שנין רבה חיה ארבעין בי רב חסדא

שיתין הלולי בי רבה שיתין תיכלי בי רב חסדא סמידא לכלבי ולא מתבעי

בי רבה נהמא דשערי לאינשי ולא משתכח ואמר רבא הני תלת מילי בעאי

קמי שמיא תרתי יהבו לי חדא לא יהבו לי תוכמתיה דרב הונא ועותריה

דרב חסדא ויהבו לי ענותנותיה דרבה בר רב הונא לא יהבו לי רב

*שעורים אחוה דרבא הוה יתיב קמיה דרבא חזייה דהוה קא מנמנס א"ל

לימא ליה מר דלא לצערן א"ל מר לאו שושביניה הוא א"ל כיון דאימסר

מזלא לא אשנח בי א"ל ליתחוי לי מר איתחוי ליה א"ל הוה ליה למר צערא

א"ל *כי ריבדא דכוסילתא רבא הוה יתיב קמיה דר"נ חזייה דקא מנמנס

א"ל לימא ליה מר דלא לצערן א"ל מר לאו אדם חשוב הוא א"ל מאן חשיב

מאן ספין מאן *רקיע א"ל ליתחוי לי מר איתחוי ליה א"ל ה"ל למר צערא

א"ל כמישחל בניתא מחלכא ואי אמר לי הקב"ה יל כההוא עלמא כד

הוית לא בעינא דנפיש ביעותותיה רבי אלעזר הוה קאכיל תרומה איתחוי

ליהיב א"ל תרומה קא אכילנא ולאן קודש איקרי חלפא ליה שענתא רב

ששת איתחוי ליה בשוקא אמר ליה בשוקא כבהמה איתא לגבי ביתא רב

אשי איתחוי ליה בשוקא א"ל *איתרע לי תלתין יומין ואהדרי לתלמודאי

דאמרינו * אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ביום תלתין אתא אמר ליה

מאי כולי האי קא דחקא רגליה דבר נתן) ואין מלכות נוגעת בחבירתה

אפילו כמלא נימא רב חסדא לא הוה יכיל ליה דלא הוה שתיק פומיה

מגידא סליק יתיב בארזא דבי רב פקע ארזא ושתיק ויכיל ליה ר' חייא

לא הוה מצי למיקרבא ליה יומא חד אידמי ליה כעניא אתא טריף אבבא

א"ל אפיק לי ריפתא אפיקו ליה א"ל ולאן קא מרחם מר אעניא אההוא גברא

אנאי לא קא מרחם מר גלי ליה אחוי ליה שוטא דנורא אמצי ליה נפשיה:

מתני'

הנהרות מור"ב רנשבורג

הנהרות מור"ב רנשבורג

הנהרות מור"ב רנשבורג

הנהרות מור"ב רנשבורג

הנהרות מור"ב רנשבורג

הנהרות מור"ב רנשבורג

הנהרות מור"ב רנשבורג

הנהרות מור"ב רנשבורג

הנהרות מור"ב רנשבורג

הנהרות מור"ב רנשבורג

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מסורת הש"ס

בלע המות. כדי לסיים בדבר הטוב משום דמועד קטן הוא סוף סדר מועד ומהיט מחר הריב רבי יעקב מאורלייג'ס הא דאחיל קדר נשים כגון נשים אפי' דאחיל כפורענותא לא מחיל כדאמרין גיש נחלין (כ"ד דף קה) ותרין דקומכין פורענות דמועד קטן אלל פורענות דיבמות דקמכין פורענותא לפורענותא ונחמא לנחמא:

צדקיהו מלך יהודה. לדיק גמור ה"ס *אלל במקרא לא מליט יותר כי אם שאל להעלות ירמיהו מן הטיט:

ינחם כתיב. ככתובות (דף פ"ט) פירשט בענין אחר שלא כפירוש הקונטרס דהכא:

ולישור מנה יפה ראשון. פי' י' לישורא ליתן לו אלל

הוא חין לו לישורא כדאמרין פ' מקום שנהנו (פסחים דף כ') הנותן עינו כחלק יפה כי מיכא נראה לו דכח כיון שזכו דיט יכול לראות סימן כרכה ולעפר שומרים כפ' הורע (שולח ק"ג) ונתן ולא שיטול מעצמו חין זה לוקח מחמת כי אם רואה שפיר מה שהוא רואה ואומר ליתן לו:

(וע' תוס' נישן ט"ז דריש וליטול מה):

הדרן עלך ואלו מגלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן

הגלילי ור' אלעזר בן עזריה ור"ע אמר להם ר' טרפון דעו שחכם גדול הוא ובקי באגדות אל יכנס אחד מכם לתוך דברי חבירו אמר ר"ע ואני אחרון פתח רבי ישמעאל ואמר רבו עונותיו תכפוהו אבליו השריה רבותיו פעם ראשונה ושניה נענה ר"ט ואמר *ואחיהם כל בית ישראל יכבו את השריה והלא דברים ק"ו ומה נדב ואביוהו שלא עשו אלא מצוה אחת דכתיב *ויקריבו בני אהרן את הדם אליו כך בניו של ר' ישמעאל על אחת כמה וכמה נענה ר' יוסף הגלילי ואמר *וספרו לו כל ישראל וקברו אותו והלא דברים ק"ו ומה אביה בן ירבעם שלא עשה אלא דבר אחד טוב דכתיב ביה *יען נמצא בו דבר טוב כך בניו של ר' ישמעאל על אחת כמה וכמה מאי דבר טוב ר' זידא ור' חנינא בר פפא חד אמר שביטל *משמרתו ועלה לרגל וחד אמר שביטל פרדסאות שהושיב ירבעם אביו על הדרכים שלא יעלו ישראל לרגל נענה ר' אלעזר בן עזריה ואמר *בשלוש תמות ובמשפחות אבותיך המלכים הראשונים [אשר היו לפניך כן] ישרפו לך והלא דברים ק"ו ומה צדקיהו מלך יהודה שלא עשה אלא מצוה אחת שהעלה ירמיה מן הטיט כך בניו של רבי ישמעאל על אחת כמה וכמה נענה ר"ע ואמר *כיום ההוא יגדל המספר בירושלם כמספר הדודיימון [בבקעת מגידו] *ואמר רב יוסף אלמלא *תרגומיה דהאי קרא לא הוה ידענא מאי קאמר בעידנא ההוא יפגי מספרא בירושלם כמספרא דאחאב בר עמרי דקטל יתיה הדודיימון בר טבריימון וכמספר דיאשיה בר אמון דקטל יתיה פרעה חגי'א בבקעת מגידו והלא דברים ק"ו ומה אחאב מלך ישראל שלא עשה אלא דבר אחד טוב דכתיב *והמלך היה מעמד במרכבה נכח ארם כך בניו של ר' ישמעאל על אחת כמה וכמה א"ל רבא לרבה בר מרי כתיב ביה בצדקיהו בשלוש תמות וכתיב *ואת עיני צדקיהו עוד א"ל הכי א"ר יוחנן שמת נבוכדנאצר בימיו ואמר רבא לרבה בר מרי כתיב ביה ביאשיהו *לכן הגני אוסיפך על אבותיך ונאספת אל קברותיך בשלוש תמות וכתיב *ויורו היוזרים למלך יאשיהו *ואמר רב יהודה אמר רב שעשאוהו ככברה א"ל הכי א"ר יוחנן שלא חרב בית המקדש בימיו א"ר יוחנן יאין מנחמין ראשין לומר דבר עד שיפתח אבל שנאמר *אחרי כן פתח איוב את פיהו והדר יוען אליפו התימני *א"ר אבהו ימנין לאבל שמיסב בראש שנאמר *אבתר ירבעם ואשוב ראש ואשכון כמלך בגדוד כאשר אבליים ינחם ינחם משמע אמר רב נחמן בר יצחק ינחם כתיב מר וזמרא אמר מרבא *וסר מרוח סרוחים מרוח נעשה שר לסרוחים אמר ר' חמא בר חנינא מגין לחתן שמיסב בראש שנאמר *כחתן יכהן פאר מרח כהן בראש אף חתן בראש וכהן גופיה מגלן *דתנא רבי ר' ישמעאל *וקדשתו לכל דבר שבקדושה *לפתוח ראשון ולבדך ראשון וליטול מנה יפה ראשון א"ר חנינא קשה יציאת נשמה מן הגוף כציפורי

הנחות מר"ב רנשבות

מתני' *כלל פירוש: גמ' לחיילא. חננל: גוד גרמא מככא. כפלו הלתיים: נמטו מיה לאמטיכי. כלומר הדרי מיה לאפרע כלפי למעלה: שיילא חילטל דמלתא. כלומר יפה מיתה כמלבוש של מלת: דשלימו זודי. שכלו לו מזותיו שהוא עני: עטוף. תורה אור מושך: לחונני. קיני: מותא. כל חכם מת: (מרעא חנילא). מרעין חיטיליא. הליסורין כן נבית: דידל ידלוגי. כלומר מנדיין כהספד למי שמנדיה קול להספד אחרים: הסריח רכותיו. שכלין לנחמו: משמרתו. שחסי' ירבעם שלא לעלות לרגל: מעמד במרכבה. שלא יכשיל: ינחם אחרים משמע. שמנחמין יושבין בראש: פרוחים. לשון רבים: נפתות בראש. לקרות בסימ: ולגדך. כרכת כמזון: כציפורי

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

והוא אומר *כלל המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו': גמ' מאי אמרן

הדרך עלך ואלו מגלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן

2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559-2560-2561-2562-2563-2564-2565-2566-2567-2568-2569-2570-2571-2572-2573-2574-2575-2576-2577-2578-2579-2580-2581-2582-2583-2584-2585-2586-2587-2588-2589-2590-2591-2592-2593-2594-2595-2596-2597-2598-2599-2600-2601-2602-2603-2604-2605-2606-2607-2608-2609-2610-2611-2612-2613-2614-2615-2616-2617-2618-2619-2620-2621-2622-2623-2624-2625-2626-2627-2628-2629-2630-2631-2632-2633-2634-2635-2636-2637-2638-2639-2640-2641-2642-2643-2644-2645-2646-2647-2648-2649-2650-2651-2652-2653-2654-2655-2656-2657-2658-2659-2660-2661-2662-2663-2664-2665-2666-2667-2668-2669-2670-2671-2672-2673-2674-2675-2676-2677-2678-2679-2680-2681-2682-2683-2684-2685-2686-2687-2688-2689-2690-2691-2692-2693-2694-2695-2696-2697-2698-2699-2700-2701-2702-2703-2704-2705-2706-2707-2708-2709-2710-2711-2712-2713-2714-2715-2716-2717-2718-2719-2720-2721-2722-2723-2724-2725-2726-2727-2728-2729-2730-2731-2732-2733-2734-2735-2736-2737-2738-2739-2740-2741-2742-2743-2744-2745-2746-2747-2748-2749-2750-2751-2752-2753-2754-2755-2756-2757-2758-2759-2760-2761-2762-2763-2764-2765-2766-2767-2768-2769-2770-2771-2772-2773-2774-2775-2776-2777-2778-2779-2780-2781-2782-2783-2784-2785-2786-2787-2788-2789-2790-2791-2792-2793-2794-2795-2796-2797-2798-2799-2800-2801-2802-2803-2804-2805-2806-2807-2808-2809-2810-2811-2812-2813-2814-2815-2816-2817-2818-2819-2820-2821-2822-2823-2824-2825-2826-2827-2828-2829-2830-2831-2832-2833-2834-2835-2836-2837-2838-2839-2840-2841-2842-2843

ובבניין ירושלים

ננוחם